

DE IDEALE ERNST OF HET BELANG VAN EEN ECHTGENOOT OSCAR WILDE

An Ideal Husband en **The Importance of being Earnest** zijn de laatste twee toneelstukken van de vier sociale komedies die Oscar Wilde (1854-1900) schreef op verzoek van van het Londense St. James Theatre. Beide dateren uit 1895. (Tussendoor schreef hij nog het stuk *Salomé*, dat niet door de censuur kwam). De eerste twee zijn **Lady Windemere's Fan** en **A Woman of no Importance**. 't Barre land maakte in 2003 samen met het vlaamse toneelgezelschap Compagnie Marius een montage van beide stukken onder de titel 'de ideale ernst of het belang van een echtgenoot'. Gespeeld door vincent van den berg, margijn bosch, jacob derwig, anouk driessen, waas gramser, peter kolpa, ingejan lighthart schenk, martijn nieuwerf, kris van trier en czeslaw de wijs.. de vertaling is van peter kolpa en martijn nieuwerf.

repertoire= lijst van stukken, al de stukken die een toneelgezelschap of een uitvoerend kunstenaar ten beste kan geven of in een seizoen geeft. repertoiregezelschap= het toneelgezelschap dat vooral stukken speelt die tot het klassieke repertoire behoren.

1. tankred dorst.....merlijn of 't barre land
2. tankred dorst.....karlos
3. georg buchner.....dantons dood
4. bertolt brecht.....baal
5. johann wolfgang goethe...götz von berlichingen met de ijzeren hand
6. fjodr dostojevski.....de zachtmoedige
7. fjodr dostojevski.....de grootinquisiteur
8. gillis biesheuvel.....nappie
9. paul pouvreur.....congo
10. johann wolfgang goethe...torquato tasso
11. william shakespeare...henry IV
12. johann wolfgang goethe...faust II
13. anton tsjehov.....langs de grote weg
14. elias canetti.....hoofd zonder wereld
15. gillis biesheuvel.....revue
16. martijn schermer.....alaska
17. bertolt brecht.....dickicht
18. vaslav nijinski.....nijinski.dagboek.fragmenten
19. anton tsjehov.....platonov
20. gillis biesheuvel.....entertainment
21. william shakespeare...hamlet
22. eugene ionesco.....de soltair
23. anton tsjehov.....onreine treurspelers en melaaße dramaturgen
24. anton tsjehov.....zwanenzang
25. anton tsjehov.....over de schadelijkheid van tabak
26. elfniede jelinek.....er nicht als er
27. chris keulemans.....belanov
28. fjodr dostojevski.....misdad en straf
29. fjodr dostojevski.....witte nachten
30. fjodr dostojevski.....aantekeningen uit het ondergrondse
31. michael boeljakov...hondehart
32. anton tsjehov.....de bruiloft
33. oscar wilde.....de ideale ernst of het belang van een echtgenoot
34. oscar wilde.....de billen van bianca
35. samuel beckett.....eindspel
36. samuel beckett.....mal vu mal dit
37. georg buchner.....woyzeck
38. marguerite duras.....de namiddag van meneer andesmas
39. joseph conrad.....heart of darkness
40. george tabori.....wiener schnitzel
41. karl valentin.....de vormeling
42. heinrich von kleist.....de familie schroffenstein
43. arthur schnitzler.....anadol
44. thomas bernhard.....de president
45. georges perec.....wat voor brommerje ...?
46. karl valentin.....de volgsplot
47. eugene ionesco.....de les
48. anton tsjehov.....treurspeler tegen wil en dank
49. karl valentin.....dwangvoorstelling
50. luigi pirandello.....de man met de bloem in de mond
51. rené breton.....après coupel...ou tics
52. rainer maria rilke.....berglucht
53. george bernhard shaw...how he lied to her husband
54. samuel beckett.....happy days
56. johann nestroy.....umsonst
56. eugene o'neill.....mist
57. eugene o'neill.....dorst
58. eugene ionesco.....de neushoorn
59. arthur schnitzler.....It gustl - mej. else
60. themerson.....wooff! wooff! or who killed richard wagner?
61. karl kraus.....de laatste dagen der mensheid

t barreland

is momenteel een toneelspelersensemble bestaande uit vijf toneelspelers, drie dramaturgen, een historicus en een beeldend kunstenaar. het ensemble is gevestigd in utrecht en heeft aldaar een eigen atelier, de snijzaal. in het atelier wordt repertoire ontwikkeld dat gespeeld wordt in het atelier, op locaties en in de toneelzalen van nederland en belgië. tankred dorsts *merlijn, of 't barre land* was de eerste tekst die het gezelschap in 1990 encenseerde en waaraan het z'n naam ontleende. al die jaren is er met veel mensen en groepen zowel binnen als buiten toneel samengewerkt. met maatschappij discordia is geparticipeerd in verschijdene repertoire-verenigingen en samenwerkingsverbanden, waaronder de vere, fin en debut de saisons, en dertien rijen. 't barre land is/was margijn bosch, floortje bakkeren, vincent van den berg, jacob derwig, florian diepenbrock, anouk driessen, sanneke van hassel, michiel johannes jansen, ingejan lighthart schenk, martijn nieuwerf, peter kolpa, simone scholts, ellen walraven, czeslaw de wijs.

www.barreland.nl

DE IDEALE ERNST
OF
HET BELANG VAN EEN ECHTGENOOT
OSCAR WILDE
-een montage-

eerste scène

marchmont
ga jij nog naar de hartlocks vanavond?

basildon
ik denk het. en jij?

marchmont
ja. ze geven strontvervelende feestjes, vind je niet?

basildon
strontvervelend. begrijp niet waarom ik ga. begrijp niet waarom ik waar dan ook naar toe ga.

marchmont
ik kom hier om opgevoed te worden.

basildon
ah! ik haat het om opgevoed te worden.

marchmont
ik ook. maar gertrude, de schat, zegt altijd tegen mij dat ik één of ander serieus doel in mijn leven zou moeten hebben. dus kom ik hier om er één te zoeken.

basildon
ik zie hier vanavond niemand die mogelijkwerwijs een serieus doel genoemd kan worden. de man die naast mij zat aan tafel, sprak continu over zijn eigen vrouw.

marchmont
wat vulgair.

basildon
verschrikkelijk vulgair! waarover sprak uw tafelgenoot?

marchmont
over mij.

basildon
en was het interessant?

marchmont
totaal niet.

basildon
wat zijn wij toch een martelaressen, hè?

marchmont
en wat staat ons dat toch goed, hè?

butler
lord caversham.

lord caversham
goedenavond lady chiltern! is die nietsnut van een zoon van me hier geweest?

gertrude
glimlacht hij is nog niet eens gearriveerd.

mabel
waarom noemt u arthur een nietsnut?

lord caversham
omdat hij zo'n nutteloos leven leidt.

mabel
hoe kunt u dat zeggen? hij gaat elke ochtend rijden in het park, gaat drie keer per week naar de opera, en verkleedt zich op z'n minst vijf keer per dag. dat is toch geen nutteloos leven?

lord caversham
u bent een charmante jongedame!

dramatische personen:

lord caversham, k.g.
een oudere heer van zeventig. hij draagt een lintje en een ster van de orde van de kousenband. een echt whig-type. hij lijkt enigszins op een schilderij van lawrence.

lord arthur goring,
zoon van lord caversham.
vierendertig. maar zegt altijd dat hij jonger is. een beschaafd, uitdrukkingloos gezicht. hij is slim, maar wil daaraan niet worden herinnerd. een kreukloze dandy, hij zou zich ergeren als men hem romantisch zou noemen. hij speelt met het leven, en staat op zeer goede voet met de wereld. hij vindt het geweldig als hij verkeerd wordt begrepen. het spoort hem aan tot actie. lord goring is de eerste goedgeklede filosoof in de geschiedenis van het denken.

sir robert chiltern,
onderminister van buitenlandse zaken.
een man van veertig, maar ziet er jonger uit. gladgeschoren, fijne gelaatstreken, donker haar en donkere ogen. een gedistingeerde persoonlijkheid. niet populair - weinig persoonlijkheden zijn dat - maar immens bewonderd door een select gezelschap, en zeer gerespecteerd door velen. je voelt dat hij zich bewust is van zijn succes in het leven. een nerveus temperament met een vermoede blik. de scherpsnijdende mond en kin contrasteren opvallend met de romantische uitdrukking in zijn diepliggende ogen.

lady gertrude chiltern
een dame met de donkere schoonheid van een griekse, ongeveer zevenentwintig jaar oud.

miss mabel chiltern
de zus van robert.
mabel is het ideale voorbeeld van de engelse schoonheid, het appelbloesem-type. zij bezit de geurige zoetheit en de vrijheid van een bloem. door de zon beschenen kleine krullende golfjes in haar haar, en de kleine mond met gespleten lippen, staat vol verwachting, als de mond van een kind. zij bezit de charmerende tirannie van de jeugd, en de verbazingwekkende moed van de onschuld. mensen die gezond van geest zijn, doet zij niet aan enig kunstwerk denken. maar ze is zeker een tanagra-beeldje, en het zou haar behoorlijk in verlegenheid brengen als dit tegen haar zou worden gezegd.

mrs laura cheveley
laura is lang en tamelijk tener. lippen zeer dun en opzichtig gestift, een knalrode streep in een ziekelijk bleek gezicht. venetiaans rood haar, haviksnus en een lange hals. rouge benadrukt de natuurlijke bleekheid van haar huid. grijsgroene, rusteloze ogen. ze draagt heliotroop, met diamanten. ze ziet er enigszins als een orchidee uit, en prikkelt de nieuwsgierigheid van anderen. al haar bewegingen zijn uiterst gracieuze. een kunstwerk, op alle fronten, maar de invloed van teveel scholing schijnt er doorheen.

lady diana markby
diana is een plezierige, vriendelijke, populaire vrouw, met grijs haar à la marquise en kant van hoge kwaliteit.

gravin van basildon
en
mrs marchmont
twee zeer mooie vrouwen. hun geaffecteerde manieren zijn van een delicate charme. wateau had hen wat graag willen schilderen.

phipps
bediende van lord goring.
kenmerkend voor phipps is zijn onverstoortheid. hij wordt door bewonderaars gezien als de ideale bediende. de sphinx is niet zo onmededeelzaam. hij is een masker met manieren. van zijn intellectuele of emotionele leven is de geschiedenis niet bekend. hij vertegenwoordigt overheersing van het fatsoen.

mason
butler van robert chiltern

mabel
wat lief dat u dat zegt. kom toch vaker bij ons langs.

lord caversham
ga nooit meer ergens heen. ziek van de londense society.

mabel
o, ik ben gek op de londense society! die bestaat volledig uit heerlijke idioten en briljante leeghoofden.

lord caversham
hum! welke is mijn zoon? briljant leeghoofd, of dat andere?

mabel
ernstig arthur is een klasse apart. maar hij is op de goede weg!

lord caversham
waarnaartoe?

mabel
met lichte hoffelijkheid ik hoop u dat zeer spoedig te laten weten, lord caversham!

butler
lady markby. mrs cheveley.

lady markby
goedenavond gertrude! zo lief van u dat ik mijn vriendin laura cheveley mocht meebrengen. twee zulke charmante vrouwen moeten elkaar toch eens ontmoeten.

gertrude
ik denk dat wij elkaar al kennen.

laura
kennen wij elkaar? dat kan ik mij niet herinneren.

gertrude
wij hebben op dezelfde school gezeten.

laura
serieus? ik weet niks meer van mijn schooltijd. ik heb zo'n vaag idee dat die afschuwelijk was.

gertrude
dat verbaast me niet.

laura
ik kijk er ongelooflijk naar uit die slimme echtgenoot van u te ontmoeten. sinds hij op buitenlandse zaken zit, spreekt heel wenen over hem. zelfs de kranten kunnen zijn naam zonder fouten schrijven. en dat op zich is al een reden om in de krant te komen.

gertrude
ik denk niet dat u en mijn man veel gemeen zullen hebben, mrs cheveley.
af

robert
goedenavond lady markby. ik hoop dat u uw man heeft meegebracht.

lady markby
oh, ik heb een veel interessanter iemand meegebracht. sinds mijn man zich met politiek bezighoudt is zijn humeur ondraaglijk geworden. tegenwoordig, nu politici zich nuttig proberen te maken, richten ze vooral veel schade aan.

robert
wij doen in elk geval ons best de mensen te vermaken. maar wie is dan die interessante persoon die u heeft meegebracht?

lady markby
laura cheveley. één van de dorsetshire-cheveleys vermoed ik. maar ik weet het niet zeker. alle families zijn zo vermengd tegenwoordig. als puntje bij paaltje komt, blijkt iedereen altijd iemand anders te zijn.

robert
laura cheveley? ik ken die naam ergens van.

lady markby

ze is net terug uit wenen.

robert
ah, ik weet wie u bedoelt.

lady markby
ik zal u aan haar voorstellen. *tot mrs cheveley* laura, robert chiltern wil je doodgraag leren kennen.

robert
iedereen wil de briljante laura cheveley leren kennen. onze diplomaten in wenen schrijven ons over niks anders.

laura
dank u, sir robert. een kennismaking die begint met een compliment zal zeker eindigen in een oprechte vriendschap. en ik heb ontdekt dat ik uw vrouw al ken.

robert
echt?

laura
ja. wij hebben op dezelfde school gezeten. ik herinner het mij nu heel goed. zij kreeg altijd de eerste prijs voor goed gedrag. dat staat me vooral bij, dat uw vrouw altijd de eerste prijs voor goed gedrag kreeg.

robert
en wat voor prijzen kreeg u, mrs cheveley?

laura
mijn prijzen kwamen wat later in mijn leven. en ik geloof niet dat er één bij was voor goed gedrag. dat ben ik vergeten.

robert
ik ben ervan overtuigd dat ze voor iets charmants waren.

laura
ik betwijfel of vrouwen ooit worden beloond voor hun charme. ik denk eerder dat ze er voor worden gestraft.

robert
bent u, in alle eerlijkheid, een optimiste of een pessimiste? dat schijnen de enige twee religies te zijn die we tegenwoordig nog hebben.

laura
geen van beide. het zijn allebei maar poses.

robert
u bent liever natuurlijk?

laura
soms. maar dat is een heel moeilijke pose om vol te houden.

robert
wat zouden de moderne psychologische romanschrijvers hiervan zeggen?

laura
ah, de kracht van vrouwen zit in het feit dat de psychologie ons niet kan verklaren. mannen kunnen worden geanalyseerd. vrouwen... alleen aanbeden.

robert
dus u denkt dat de wetenschap de vrouw niet kan verklaren?

laura
de wetenschap kan het onredelijke nooit verklaren. daarom heeft de wetenschap ook geen toekomst in deze wereld.

robert
en vrouwen vertegenwoordigen het onredelijke?

laura
goedgeklede vrouwen, ja.

robert
ik ben bang dat ik u op dat punt geen gelijk kan geven. maar zegt u mij eens: wat brengt u ertoe uw schitterende wenen te verlaten voor ons sombere londen? of is die vraag indiscreet?

laura
vragen zijn nooit indiscreet. antwoorden, soms.

robert
mag ik dan tenminste weten of het politiek is, of plezier?

laura
politiek is mijn enige plezier. kijk, tegenwoordig flirt je niet vóór je veertigste, doe je niet romantisch vóór je vijfenveertigste, dus blijft er voor ons vrouwen die onder de dertig zijn - of zich daarvoor uitgeven - niks anders over dan politiek of liefdadigheid. ik geef de voorkeur aan politiek. ik denk dat die mij... beter staat.

robert
de politiek is een nobel beroep.

laura
soms. en soms is het een slim spel, robert. en soms een grote last.

robert
en wat is het voor u?

laura
een combinatie van alle drie.

robert
nu heeft u me nog niet verteld waarom u londen plotseling zoveel eer aandoet. het seizoen is bijna afgelopen.

laura
het seizoen in londen interesseert me niet. de mensen zijn óf op jacht naar een echtgenoot, óf ervoor op de vlucht. ik wilde met u kennis maken. echt waar. u weet hoe nieuwsgierig vrouwen zijn. bijna even nieuwsgierig als mannen. ik wilde zo graag met u kennismaken en... u vragen iets voor mij te doen.

robert
ik hoop niet dat het iets kleins is. ik heb altijd moeite met kleine dingen.

laura
nee, ik denk niet dat het iets kleins is.

robert
daar ben ik blij om. wat is het?

laura
straks. staat op en mag ik dan nu uw mooie huis bezichtigen? baron arnhem - herinnert u zich de baron? - vertelde mij altijd dat u een paar prachtige corots bezat.

robert
met bijna onmerkbaar verbazing heeft u baron arnhem gekend?

laura
glimlachend intiem. en u?

robert
wel eens gesproken.

laura
geweldige man, vond u niet?

robert
na een pauze hij was zeer opmerkelijk, in vele opzichten.

laura
zo jammer dat hij nooit zijn memoires heeft geschreven. die zouden bijzonder interessant zijn geweest.

butler
lord arthur goring.

robert
goedenavond, arthur! mrs cheveley, mag ik u lord goring voorstellen, de ijdelste man van londen.

laura
wij kennen elkaar.

arthur
buigt ik had niet gedacht dat u zich mij zou herinneren, mrs

cheveley.

laura
mijn geheugen is in voortreffelijke handen. nog steeds vrijgezel?

arthur
ik geloof het wel.

laura
wat romantisch!

arthur
ik ben helemaal niet romantisch. daar ben ik niet oud genoeg voor. mag ik vragen of u lang in londen blijft?

laura
dat hangt deels af van het weer, deels van de keuken, en deels van sir robert.

robert
u gaat ons toch niet in een europese oorlog storten, mag ik hopen?

laura
er dreigt geen direct gevaar! ze knikt naar arthur met een geamuseerde blik in haar ogen, en vertrekt samen met robert.
arthur dreuntelt naar mabel toe.

mabel
u bent laat!

arthur
heeft u mij gemist?

mabel
verschrikkelijk!

arthur
dan had ik langer weg moeten blijven. ik word graag gemist.

mabel
wat egoïstisch!
arthur
ik ben egoïstisch.

mabel
u heeft het altijd alleen maar over uw slechte eigenschappen.

arthur
ik heb u nog maar de helft verteld.

mabel
is de rest erg slecht?

arthur
verschrikkelijk! als ik er 's nachts aan denk, val ik meteen in slaap.

mabel
ik ben dol op uw slechte eigenschappen. ik wil niet dat u er ook maar één wegdoet.

arthur
wat vreselijk lief van u! maar ja, u bent altijd lief. apropos, ik moet u iets vragen, miss mabel. wie heeft mrs cheveley meegebracht?

mabel
o. lady markby, geloof ik. waarom?

arthur
ik heb haar in geen jaren gezien.

mabel
wat een absurde reden!

arthur
alle redenen zijn absurd.

mabel
wat is het voor soort vrouw?

arthur
o! overdag een genie en 's nachts een schoonheid.

mabel
ik vind haar nu al vervelend.

arthur
maar u hebt ook een hele goede smaak.

mabel
komt u mee naar de muziekkamer?

arthur
niet als er muziek bezig is.

mabel
streng de muziek is in het duits. u zou het toch niet verstaan.

lord caversham
zo meneer, wat doet u hier. uw broek verslijten zoals gewoonlijk. u zou beter in uw bed gaan liggen, meneer. ik heb gehoord dat u bij lady rufford weer tot vier uur deze morgen hebt staan dansen.

arthur
tot kwart voor vier, vader.

lord caversham
ik snap niet dat u het uithoudt in die londense society. die is volledig naar de kloten. een hoop nullen die spreken over niks.

arthur
ik spreek graag over niks, vader. dat is het enige waar ik iets van af weet. ah. lady basildon. mrs marchmont.

basildon
u hier? ik dacht dat u nooit naar politieke partijtjes kwam.

arthur
ik ben dol op politieke partijtjes. dat zijn de enige gelegenheden waar de mensen niet over politiek praten.

basildon
ik vind over politiek praten fantastisch. ik doe de hele dag niks anders. maar ik vind het strontvervelend om ernaar te luisteren.

marchmont
ja, ik begrijp niet hoe die sukkelaars in de kamer die lange debatten volhouden.

arthur
door nooit te luisteren.

marchmont
echt?

arthur
natuurlijk. luisteren is heel gevaarlijk. wie luistert kan worden overtuigd. en een man die zich door een argument laat overtuigen is volkomen onredelijk.

basildon
ah, dat verklaart veel in de mannen dat ik nooit heb begrepen,

marchmont
ik laat mij graag overtuigen door onredelijke mannen.

arthur
oh! dat is pervers van u, mrs marchmont

marchmont
ik ben zo blij dat u dat zegt! mijn man en ik zijn nu zeven jaar getrouwd en hij heeft mij niet één keer gezegd dat ik pervers ben. mannen zijn toch zo onopmerkzaam.

basildon
ik heb altijd gezegd, margaret, dat jij de meest perverse persoon van heel londen bent.

marchmont
och, jij bent toch altijd zo lief, olivia!

mabel
is het pervers om te verlangen naar iets om in uw mond te steken? ik verlang verschrikkelijk naar iets om in mijn mond te steken. lord goring, geeft u mij iets te eten?

arthur
met genoeg, miss mabel. *zij neemt hem mee*

marchmont
ik heb een eigenaardig gevoel van totale slaptte. ik denk dat ik iets in mijn mond wil steken. ik weet zeker dat ik iets in mijn mond wil steken.

basildon
ik val ook om van de honger.

marchmont
mannen zijn zo gruwelijk egoïstisch. die denken nooit aan die dingen.

basildon
mannen zijn dikke vette boeren.

butler
mag ik de eer hebben u te nemen tot het dīner?

basildon
ik dīneer nooit, dank u. maar ik ga graag met u mee. tegen marchmont ook zin in een hapje?

marchmont
nee dank u, ik raak nooit eten aan, maar ik zal naast u komen zitten en naar u kijken.

basildon
ik weet niet of ik het prettig vind als er naar me wordt gekeken terwijl ik eet.

marchmont
dan kijk ik naar iemand anders.

basildon
ik weet ook niet of ik dat prettig vind.

marchmont
nou zeg, doe niet zo jaloers!
af

robert chiltern en mrs cheveley op.

laura
ik wil het met u hebben over een groot politiek en financieel project. over de argentijnse kanaal onderneming, om precies te zijn.

robert
wat een saai en praktisch gespreksonderwerp voor een vrouw zoals u.

laura
o, ik hou van saaie, praktische onderwerpen. waar ik niet van hou, zijn saaie, praktische mensen. en ik weet dat u geïnteresseerd bent in internationale kanalen. u was toch secretaris op buitenlandse zaken toen de regering aandelen kocht in het suezkanaal?

robert
ja. maar het suezkanaal was een prachtige onderneming, van grote imperialistische waarde. het zorgde voor een directe doorgang naar india. het was van groot belang dat wij daar de leiding hadden. deze argentinie-kwestie is een ordinaire aandelenzwendel.

laura
speculatie, sir robert! een briljante, gedurfde speculatie!

robert
het is zwendel, mrs cheveley. laten we de dingen bij hun naam noemen. dat maakt alles veel eenvoudiger. ik heb persoonlijk een parlementaire commissie ingesteld om de zaak uit te zoeken, en zij melden dat er nauwelijks begonnen is met het werk, en van het geld dat al is overgemaakt, weet niemand waar het is terechtgekomen. de hele kwestie is een tweede panama-schandaal. ik hoop dat u er niet in heeft geïnvesteerd. maar ik weet zeker dat u daar veel te slim voor bent.

laura
ik heb er heel veel in geïnvesteerd.

robert
wie heeft u kunnen adviseren zoiets stoms te doen?

laura
uw oude vriend – en de mijne.

robert
wie?

laura
baron arnhem.

robert
fronst ah! ja.

laura
het was zijn laatste romance. zijn één-na-laatste, om hem recht te doen.

robert
staat op u heeft mijn corots nog niet gezien. ze hangen in de muziekkamer. corots schijnen goed samen te gaan met muziek.

laura
ik ben niet in de stemming voor rozerode zonsopgangen. ik ben hier voor zaken.

robert
ik vrees dat ik u geen advies kan geven, behalve u voor iets minder gevaarlijks te interesseren. het succes van het kanaal hangt af van het standpunt van engeland, en ik ga het rapport van de commissie morgenavond voorleggen aan de kamer.

laura
dat moet u niet doen. in uw eigen belang, om nog te zwijgen over het mijne, moet u dat niet doen.

robert
kijkt haar verbaasd aan in mijn eigen belang? wat bedoelt u? *gaat naast haar zitten*

laura
sir robert, ik zal eerlijk zijn. ik wil dat u dat rapport terugtrekt, omdat u reden hebt aan te nemen dat de commissieleden zijn bevooroordeeld of onjuist geïnformeerd, of iets. en dan wil ik dat u in de kamer een paar woorden zegt om te zorgen dat de regering de kwestie opnieuw zal overwegen, omdat u gelooft dat het kanaal van grote internationale waarde zal zijn. u weet wat politici zeggen in dit soort gevallen. een paar platitudes volstaan. vandaag de dag heeft niets zoveel effect als een goede platitude. dat is wat europa verenigt. doet u dat voor mij?

robert
u bent toch niet serieus.

laura
ik ben heel serieus.

robert
koel sta mij toe te geloven dat u dat niet bent.

laura
ah! maar ik ben het wel. en als u doet wat ik u vraag, zal ik u... rijkelijk belonen!

robert
mij belonen!

laura
ja.

robert
ik ben bang dat ik niet begrijp wat u bedoelt.

laura
leunt achterover in de sofa en kijkt hem aan wat ontzettend jammer. en ik ben speciaal uit wenen gekomen in de veronderstelling dat u mij volledig zou begrijpen.

robert
ik ben bang dat ik dat niet doe.

laura
op haar meest nonchalante wijze u bent een man van de wereld en u heeft uw prijs, veronderstel ik. die heeft iedereen tegenwoordig.

het probleem is dat de meeste mensen zo verschrikkelijk duur zijn. ik in ieder geval wel. ik hoop dat u redelijker bent.

robert
staat verontwaardigd op als u mij toestaat, zal ik uw rijtuig laten komen. u heeft zo lang in het buitenland gewoond, dat u zich blijkbaar niet realiseert dat u met een gentleman praat.

laura
houdt hem tegen, door zijn arm met haar waaier aan te raken, en die daar te houden terwijl ze spreekt
ik realiseer me dat ik praat met een man die de basis van zijn kapitaal heeft gelegd door een beursmakelaar een kabinetsgeheim te verkopen.

robert
bijt op zijn lip wat bedoelt u?

laura
en uw brief heb ik ook.

robert
welke brief?

laura
minachtend de brief die u schreef, toen u secretaris was op buitenlandse zaken, waarin u baron arnhem adviseert aandelen suezkanaal te kopen - drie dagen voordat de regering haar eigen aankoop bekendmaakte.

robert
het was niet meer dan een speculatie. het kon nog afgewezen worden.

laura
het was zwendel, sir robert. laten we de dingen bij hun naam noemen. dat maakt alles veel eenvoudiger. en nu ga ik u die brief verkopen, en de prijs die ik vraag, is uw openlijke steun voor het argentinse kanaal.

robert
ik kan het niet doen.

laura
dat kunt u niet doen. het is niet aan u om voorwaarden te stellen, het is aan u ze te aanvaarden. tegenwoordig, met onze huidige manie voor moraal, moet een man het toonbeeld zijn van zuiverheid en onkreukbaarheid - en wat is het resultaat? iedereen gaat om, als kegels, de één na de ander. er gaat geen dag voorbij zonder dat er iemand van het toneel verdwijnt. vroeger verleenden schandalen nog charme, of op zijn minst een zeker belang aan een man - nu verpletteren ze hem. en uw schandaal is echt heel smerig. u zou het niet overleven. u heeft een uitstekende positie, maar het is uw uitstekende positie die u zo kwetsbaar maakt. u weet hoe de engelse kranten zijn. stel dat ik straks langs een paar redacties rijd, en ze dit verhaal aanbied, met de brief. stelt u zich het genot voor waarmee ze u door de stront zullen sleuren.

robert
zachtjes ik geef u zoveel geld als u maar wilt.

laura
zelfs u bent niet rijk genoeg om uw verleden terug te kopen. ze *staat op*

robert
wacht!

laura
ik ben morgen om half twaalf op de damesgalerij. als u dan de kamer hebt toegesproken zoals ik dat wil, geef ik u de brief terug met de hartelijkste dank. ik wil graag eerlijk met u spelen. je moet altijd eerlijk spelen ... als je aan de winnende hand bent.

robert
mijn god! wat heeft u in mijn leven gebracht?

laura
omstandigheden. ze *loopt richting deur*

robert
niet weggaan! ik ga akkoord.

laura
dank u. ik wist wel dat u karakter had. en nu kunt u mijn rijtuig laten komen, sir robert.
robert gaat weg

lady markby
zo, beste mrs cheveley, ik hoop dat u zich een beetje amuseert. sir robert is behoorlijk onderhoudend, hè?

laura
zeer onderhoudend. ik heb reusachtig genoten van onze dialoog.

lady markby
hij heeft een schitterende carrière, en hij is getrouwd met de meest fantastische vrouw. lady chiltern is een vrouw met spartaanse principes, moet ik tot mijn genoegen zeggen. ik ben zelf een beetje te oud nu, om het goede voorbeeld te geven. maar ik heb altijd bewondering voor mensen die dat wel doen. en gertrude heeft een zeer verheffend effect op de society, hoewel haar dineetjes soms nogal saai zijn. maar je kan niet alles hebben, toch? en nu moet ik gaan, lieverd. zal ik morgen even langskomen?

laura
graag.

lady markby
we kunnen in het park gaan rijden. alles ziet er nu zo fris uit in het park.

laura
behalve de mensen.

lady markby
ja, die zijn een beetje verlept. je ziet wel vaker dat aan het eind van het seizoen een algemene hersenslapte intreedt. maar dat is beter dan intellectuele hogedruk. dat ziet er niet uit. het geeft de meisjes van die grote neuzen. en niets trouwt zo moeilijk als een grote neus. dag, lieverd!
af

laura
wat heeft u een schattig huis, lady chiltern. ik heb een fantastische avond gehad. het was heel boeiend uw man te leren kennen.

gertrude
waarom wilde u mijn man zo graag ontmoeten?

laura
ik wilde hem interesseren voor het argentijnse kanaal. en ik vond hem zeer gevoelig... voor argumenten, bedoel ik. in tien minuten had ik hem bekeerd. hij gaat morgenavond in de kamer een toespraak houden om het plan te bepleiten.

gertrude
dat moet een vergissing zijn.

laura
nee nee, alles is geregeld. maar de hele zaak is de komende vierentwintig uur natuurlijk een groot geheim.

gertrude
vriendelijk een geheim? tussen wie?

laura
met een licht plezier in haar ogen tussen uw man en mij.

robert
komt binnen uw rijtuig staat voor, mrs cheveley!

laura
dank u! goedenavond, lady chiltern! goedenavond, arthur! *opvallend onopvallend* ik logeer in het claridge. laat u mij uit, sir robert? nu wij in wezen dezelfde interesse hebben, worden we goede vrienden, hoop ik!
af

mabel
wat een afschuwelijke vrouw!

arthur
u moest maar eens naar bed, miss mabel.

mabel
lord goring!

arthur
mijn vader zei een uur geleden tegen mij dat ik naar bed moest. en ik geef goede raad altijd door. dat is het enige wat je ermee kunt doen.

mabel
u wilt mij altijd weg hebben. ik vind dat bijzonder dapper van u. vooral omdat ik nog lang niet naar bed ga. *haar aandacht wordt getrokken door iets op de sofa, half aan 't oog onttrokken door het kussen.* wat is dit? iemand heeft een diamanten broche laten liggen. een mooie broche. ik ben benieuwd van wie die broche is. het is echt een hele mooie broche.

arthur
het is een armband.

mabel
het is geen armband. het is een broche.

arthur
je kan hem ook dragen als armband. *neemt hem van haar over, haalt een groene portefeuille tevoorschijn, legt het sieraad er zorgvuldig in, en steekt het ding met volmaakte koelbloedigheid terug in zijn binnenzak*

mabel
wat doet u nu?

arthur
miss mabel, ik ga u een nogal vreemd verzoek doen.

mabel
gretig o, graag! daar zit ik al de hele avond op te wachten.

arthur
is lichtelijk uit het veld geslagen, maar herstelt zich zegt u tegen niemand dat ik mij over deze broche heb ontfermd.

mabel
dat is een vreemd verzoek.

arthur
nou, ja, ik heb deze broche ooit aan iemand cadeau gedaan, lang geleden.

mabel
o?

arthur
ja.

mabel
dan wens ik u nog een hele prettige avond.

arthur
o?

gertrude *op*

mabel
goedenacht gertrude.
af

gertrude
goedenacht, liefje! *tegen arthur* zag je wie lady markby vanavond had meegebracht?

arthur
ja. dat was een onaangename verrassing. wat kwam ze hier doen?

gertrude
blijkbaar om robert te verleiden haar te steunen in een frauduleus project. het argentijnse kanaal, om precies te zijn.

arthur
dan heeft ze haar tegenspeler onderschat, of niet?

gertrude
zij is niet in staat een rechtschapen karakter als dat van mijn man te

begrijpen!

arthur
het is toch buitengewoon wat een verbazingwekkende vergissingen
intelligente vrouwen maken.

gertrude
ik noem dat soort vrouwen niet intelligent. ik noem ze dom!

arthur
vaak hetzelfde. goedenacht, gertrude!

gertrude
goedenacht!

robert
je ziet er prachtig uit vanavond.

gertrude
robert, het is niet waar, hè? je gaat toch niet je steun geven aan dat
argentijnse kanaal?

robert
geschrokken wie zegt dat ik dat van plan ben?

gertrude
laura cheveley, ik ken die vrouw, van vroeger. jij niet. ze is niet te
vertrouwen. ze werd van school gestuurd omdat ze een dief was.

robert
je mag iemand niet alleen beoordelen op zijn verleden.

gertrude
je verleden is wat je bent. het is het enige waarop iemand kan
worden beoordeeld.

robert
dat zijn harde woorden, gertrude.

gertrude
het zijn ware woorden, robert. wat bedoelde ze toen ze zei dat ze
jou had bekeerd? ga jij je steun verlenen aan iets dat ik je heb horen
omschrijven als het meest oneerlijke en frauduleuze plan uit de
politieke geschiedenis?

robert
bijt op zijn lip ik had me vergist in mijn standpunt over die
kanaalkwestie.

gertrude
maar gisteren zei je dat je het rapport van de commissie had
gekregen, waarin de hele handel vernietigend werd veroordeeld.

robert
loopt op en neer ik heb nu goede reden aan te nemen dat de
commissie was bevooroordeeld, of, op zijn minst, onjuist
geïnformeerd. *stopt met heen en weer lopen* in dit voorliggende
geval, uit een praktisch politiek oogpunt... ben ik van gedachten
veranderd. dat is alles.

gertrude
alles? robert, ik vind het verschrikkelijk dat ik je zo'n vraag moet
stellen - maar vertel je mij de hele waarheid?

robert
waarom vraag je dat?

gertrude
waarom geef je geen antwoord?

robert
gaat zitten gertrude, waarheid is iets zeer complex, en politiek is
een zeer complexe bezigheid. vroeg of laat moet je in de politiek
geven en nemen. dat moet iedereen.

gertrude
geven en nemen? robert, waarom praat je vanavond zo anders?
waarom ben jij veranderd?

robert
ik ben niet veranderd. omstandigheden veranderen dingen.

gertrude
omstandigheden mogen nooit principes veranderen.

robert
maar als ik je zeg dat het van levensbelang is.

gertrude
het kan nooit van belang zijn iets oneervols te doen. en welk
voordeel zou je hebben? geld? dat hebben wij niet nodig. macht?
maar macht op zich is niets. alleen de macht het goede te doen, is
goed. wat is het dan? robert, zeg me waarom je zoiets eerloos doet?

robert
gertrude, je hebt niet het recht dat woord te gebruiken. ik heb je
gezegd dat het een kwestie is van rationeel geven en nemen. niet
meer dan dat.

gertrude
dat is misschien iets voor andere mannen, maar niet voor jou. jij
bent anders. je hele leven heb je je van anderen onderscheiden.
voor de wereld, en voor mijzelf, ben jij altijd een ideaal geweest.
wees nog steeds dat ideaal. verwoest dat niet. robert, mannen
kunnen liefhebben wat beneden hen staat, maar wanneer wij
vrouwen liefhebben, aanbidden we, en als we dat aanbidden
verliezen, verliezen we alles. dood mijn liefde voor jou niet. dood
die niet!

robert
gertrude!

gertrude
is er in jouw leven een geheim of een schandaal? zeg het me, want
dan...

robert
wat dan?

gertrude
dan zullen onze wegen scheiden.

robert
scheiden?

gertrude
uit elkaar. dat zou het beste zijn.

robert
er is niets in mijn verleden waarvan jij niet op de hoogte bent.

gertrude
daar was ik zeker van, daar was ik zo zeker van. maar waarom heb je
die vreselijke dingen gezegd, dingen zo in tegenspraak met jezelf?
laten we hier nooit meer over praten. je schrijft mrs cheveley dat
je haar plan niet kunt steunen. dat is alles.

robert
moet ik haar schrijven?

gertrude
ja, natuurlijk.

robert
ik zou haar persoonlijk kunnen spreken. dat zou beter zijn.

gertrude
je mag haar nooit meer zien, robert. zij is het niet waard om met een
man als jij te praten. je moet haar schrijven, nu meteen.

robert
nu schrijven?

gertrude
ja.

robert
maar het is zo laat. 't is bijna twaalf uur.

gertrude
dat maakt niet uit. ze moet onmiddellijk weten dat ze zich in jou
heeft vergist. schrijf, robert. schrijf dat het volgens jou een
oneerlijk complot is. ja, schrijf oneerlijk. zij weet wat dat woord
betekent. *robert gaat zitten en schrijft een brief. zijn vrouw pakt*

hem en leest hem ja, zo is het goed. schelt, mason op laat deze brief meteen bij het claridge hotel bezorgen. een antwoord is niet nodig. mason af. gertrude knielt naast haar man en slaat haar armen om hem heen robert, liefde geeft je een instinct voor dingen. ik voel dat ik je vanavond heb behoed voor iets dat een gevaar voor je had kunnen zijn. ik geloof niet dat je beseft dat jij in de huidige politiek de integriteit hebt teruggebracht, zuiverheid, openheid, pure idealen - ik weet het, en daarom houd ik van je, robert.

robert
o, blijf altijd van me houden, gertrude, blijf altijd van me houden.

gertrude kust hem, staat op en verdwijnt. robert loopt een tijdje heen en weer; dan gaat hij zitten en verbergt zijn gezicht in zijn handen. de bediende komt binnen en begint de lampen uit te doen. robert kijkt op.

robert
doe het licht uit, mason, doe het licht uit!

de bediende doet de lichten uit. de kamer wordt bijna helemaal donker. het enige licht is afkomstig van de grote kandelaar in het trappenhuis die het wandtapijt met 'de triomf der liefde' verlicht.

doek eerste bedrijf valt

ochtend. algernon's flat. de kamer is luxueus en kunstig ingericht. het geluid van een piano is te horen uit een belendende kamer. lane dekt de tafel voor de middag-thee. als de muziek is gestopt komt algernon binnen.

eerste scène

algernon
hoorde je wat ik speelde, lane?

lane
ik vond het niet beleefd te luisteren, sir.

algernon
spijtig, voor u. ik speel niet correct – iedereen kan correct spelen – maar ik speel met buitengewone expressie. ik speel altijd op mijn gevoel. de wetenschap bewaar ik voor het leven.

lane
ja, sir.

algernon
en over de wetenschap van het leven gesproken, zijn de komkommersandwiches voor lady bracknell gesmeerd?

lane
ja, sir.

lane geeft ze op een dienblad. algernon neemt er twee.

algernon
o, trouwens, lane, ik zag in je boekje dat donderdagavond, toen mr ernst worthing hier dineerde, acht flessen champagne staan genoteerd als zijnde geconsumeerd.

lane
ja, sir. acht flessen en een halve.

algernon
hoe komt het toch dat in een vrijgezellenhuishouden het personeel altijd de champagne opdrinkt?

lane
ik wijd dat aan de superieure kwaliteit van de champagne, sir. het is mij al dikwijls opgevallen dat in getrouwde huishoudens de champagne zelden eersteklas is.

algernon
mijn god! is het huwelijk dan zo demoraliserend?

lane
volgens mij is het een zeer plezierige toestand is, sir. ik heb er zelf weinig ervaring mee gehad tot op heden. ik ben maar één keer getrouwd geweest. als gevolg van een misverstand tussen mijzelf en een jong persoon.

algernon
ik denk niet dat ik heel erg geïnteresseerd ben in je familielevens, lane.

lane
nee, sir. het is geen heel erg interessant onderwerp. ik denk er zelf nooit aan.

algernon
zo is het goed, lane, dank u.

lane
dank u, sir.

lane af.

algernon
lanes visie op het huwelijk is nogal losbandig. als de lagere klassen ons niet het goede voorbeeld geven, wat hebben ze dan in godsnaam voor nut? (ze lijken absoluut geen gevoel voor morele verantwoordelijkheid te hebben.)

lane op.

tweede scène

lane
mr ernst worthing.

jack op, lane af.

algernon
ernst! wat brengt jou naar de stad?

jack
oh, plezier! wat anders zou iemand waar dan ook naartoe brengen? aan het eten, algernon, zoals gewoonlijk!
algernon

het is in de betere kringen de gewoonte om vijf uur een lichte versnapering te nemen. waar ben jij geweest sinds donderdag?

jack
gaat zitten op het platteland

algernon
wat doe je daar in godsnaam?

jack
trekt zijn handschoenen uit. in de stad amuseer je jezelf. op het platteland amuseer je andere mensen.

algernon
en wie zijn dan die andere mensen?

jack
oh, de burens.

algernon
toffe burens in shropshire?

jack
verschrikkelijk. ik spreek ze nooit.

algernon
dat moet hen verschrikkelijk amuseren. het was toch in shropshire, niet?

jack
ja, ja, shropshire? waarom zoveel kopjes? waarom komkommersandwiches? wie komt er op de thee?

algernon
alleen tante augusta en gwendolen.

jack
dat is verrukkelijk!

algernon
ja, maar ik ben bang dat tante augusta jouw aanwezigheid hier niet op prijs zal stellen.

jack
mag ik vragen waarom?

algernon
mijn beste vriend, de manier waarop jij flirt met gwendolen is smakeloos. bijna even smakeloos als gwendolens geflirt met jou.

jack
ik ben verliefd op gwendolen. ik ben speciaal naar de stad gekomen om haar een aanzoek te doen.

algernon
ik dacht dat je hier kwam voor je plezier? ik noem dat zaken doen.

jack
hoe verschrikkelijk onromantisch van je.

algernon
het is heel romantisch om verliefd te zijn. maar het is helemaal niet romantisch om een definitief aanzoek te doen. je loopt het risico te worden geaccepteerd. en dan is de opwinding voorbij. de essentie

van romantiek is onzekerheid. als ik ooit trouw, zal ik zo snel mogelijk proberen te vergeten dat ik getrouwd ben.
jack steekt zijn hand uit naar een sandwich.
alstublieft raak de komkommer sandwiches niet aan! ze zijn speciaal besteld voor tante augusta.

jack
je eet er zelf de hele tijd van.

algernon
dat is iets anders. het is mijn tante.
pakt het blad.
neem wat brood met boter. het brood met boter is voor gwendolen. gwendolen is verzot op brood met boter.

jack
lekker brood met boter.

algernon
je moet niet alles opeten. je doet alsof je al met haar getrouwd bent maar je bent niet al met haar getrouwd, en ik denk niet dat je dat ooit zal zijn.

jack
waarom zeg je dat?

algernon
wel, omdat ik mijn toestemming niet geef.

jack
jouw toestemming?

algernon
gwendolen is mijn volle nicht. en voor ik jou toesta met haar te trouwen, wil ik eerst dat je die kwestie rond cecily opheldert.
belt de butler

jack
cecily! wat bedoel je met cecily. ik ken niemand die cecily heet, voor zover ik mij herinner.

lane op.

algernon
lane, breng me de sigarettenkoker die mister worthing hier donderdag heeft laten liggen.

lane
ja, sir.

lane af.

jack
bedoel je dat jij al die tijd mijn sigarettenkoker had? dat had je wel eens eerder mogen zeggen. ik stond op het punt een grote beloning uit te loven.

algernon
dat zou goed van pas komen. ik zit toevallig krupper bij kas dan anders.

jack
het heeft geen nut een grote beloning uit te loven nu dat het ding gevonden is.

lane op met de sigarettenkoker op een presenteerblaadje. algernon pakt hem meteen.
lane af.

algernon
dat vind ik vals/niet eerlijk, ernst, moet ik zeggen.
opent de koker en bestudeert hem.
hoewel, het doet er niet toe, nu ik de inscriptie lees, zie ik dat hij helemaal niet van jou is.

jack
natuurlijk is hij van mij. en je hebt geen enkel recht te lezen wat erin staat geschreven. het is heel onbeleefd andermans sigarettenkoker te lezen.

algernon
het is absurd dat er regels bestaan voor wat je wel mag lezen en wat

niet. de helft van het moderne leven wordt bepaald door wat je niet zou mogen lezen.

jack
daar ben ik me van bewust, en ik wil het ook niet over het moderne leven hebben. ik wil gewoon mijn sigarettenkoker terug.

algernon
ja, maar het is jouw sigarettenkoker niet. het is een cadeautje van iemand die cecily heet, en jij zei dat je cecily niet kent.

jack
goed dan, cecily is toevallig mijn tante.

algernon
je tante!

jack
ja. een schattig oud (me)vrouwetje. en ze woont in tunbridge. geef hem nu maar terug, algernon.

algernon
trekt zich terug achter de sofa.
maar waarom noemt ze zichzelf kleine cecily als ze je tante is en in tunbridge woont? leest. 'van kleine cecily met alle liefs.'

jack
en wat is daar mis mee? sommige tantes zijn lang, andere tantes zijn niet lang. dat is toch zeker iets dat een tante zelf mag beslissen? jij denkt precies dat alle tantes exact als jouw tante moeten zijn. dat is absurd. en geef nu die sigarettenkoker terug.

algernon
ja. maar waarom noemt jouw tante jou haar oom? 'van kleine cecily, met alle liefs voor haar lieve oom jack.' ik geef toe dat een tante een kleine tante kan zijn, maar waarom een tante, wat haar lengte ook is, haar eigen neef haar oom zou noemen, begrijp ik niet. daarbij is je naam niet jack, maar ernst.

jack
het is geen ernst maar jack.

algernon
je hebt mij altijd gezegd dat hij ernst was. ik heb je aan iedereen voorgesteld als ernst. jij luistert naar de naam ernst. je ziet er uit alsof je naam ernst is. jij bent de meest ernstige persoon die ik ooit heb ontmoet. het is totaal absurd als je zegt dat je naam niet ernst is.

jack
wel, mijn naam is ernst in de stad en jack op het platteland, en die sigarettenkoker heb ik gekregen op het platteland.

algernon
ja, maar dat verklaart nog altijd niet dat je kleine tante cecily, die in tunbridge woont, je haar lieve oom noemt. kom er maar voor uit. ik heb je er altijd van verdacht een verstokte bunburieïst te zijn, en nu weet ik het zeker.

jack
bunburieïst? wat bedoel je in godsnaam met een bunburieïst?

algernon
ik zal je de betekenis van die onovertroffen uitdrukking onthullen als jij zo vriendelijk wilt zijn mij uit te leggen waarom je ernst bent in de stad en jack op het platteland.

jack
geef eerst mijn sigarettenkoker terug.

algernon
hier. en nu je uitleg. en zorg alstublieft dat hij ongeloofwaardig is.

jack
er is niets ongeloofwaardigs aan mijn uitleg. hij is doodnormaal. wijlen thomas cardew, die mij adopteerde toen ik kind was, heeft mij in zijn testament voogd gemaakt van zijn kleindochter, cecily. en cecily die mij haar oom noemt om redenen van respect die jij onmogelijk kunt begrijpen, woont in mijn landhuis en staat onder toezicht van haar voortreffelijke gouvernante, miss prism.

algernon
waar is dat landhuis trouwens?

jack
dat zijn jouw zaken niet. in elk geval niet in shropshire.

algernon
dat dacht ik al, mijn beste. ik heb al twee keer heel shropshire rondgebunburied. maar vertel, waarom ben jij ernst in de stad en jack op het platteland.

jack
ik denk niet dat jij in staat bent mijn ware motieven te begrijpen. jij bent niet ernstig genoeg. een voogd moet over een zeer hoog moreel besef beschikken. dat is zijn plicht. en aangezien een hoog moreel besef niet bijdraagt tot iemands gezondheid of geluk, doe ik om naar de stad te kunnen gaan of ik een jongere broer heb die ernst heet, en zich altijd in de problemen werkt. dat is de pure simpele waarheid.

algernon
de waarheid is zelden puur en nooit simpel. het leven zou maar saai zijn als dat zo was. de waarheid is dat jij een bunburieïst bent. ik had gelijk. jij bent een van de meest vergevorderde bunburyisten die ik ken.

jack
hoe bedoel je?

algernon
jij hebt een heel nuttige jongere broer uitgevonden, die ernst heet, om zo veel mogelijk naar de stad te kunnen komen. ik heb een uiterst kostbare chronisch zieke verzonnen die bunbury heet, om altijd naar het platteland te kunnen gaan als ik daar goesting voor heb.

jack
wat een nonsens.

algernon
helemaal geen nonsens. bunbury is van onschatbare waarde. zonder bunbury's uitzonderlijk slechte gezondheid zou ik bijvoorbeeld vanavond niet met je kunnen gaan dineren in het savoy, want eigenlijk heb ik een afspraak met tante augusta.

jack
ik heb je niet uitgenodigd om te gaan dineren.

algernon
dat weet ik. jij bent uitermate slordig met je uitnodigingen.

jack
ik kan niet dineren in het savoy. ik heb daar een rekening van 700 pond.

algernon
waarom betaal je die dan niet? je stikt van het geld.

jack
ja, maar ernst niet. ernst is een jongen die zijn rekeningen nooit betaalt en ik moet zijn reputatie hoog houden.

algernon
bon, dan gaan we bij willis dineren.

jack
jij kunt beter bij je tante augusta gaan dineren.

algernon
ik ben in de verste verte niet van plan zoiets te doen. nu ik weet dat jij een geroutineerd bunburieïst bent wil ik natuurlijk met jou spreken over het bunburieën. ik wil je de regels leren.

jack
maar ik ben geen bunburieïst. en als gwendolen me wil, ga ik mijn broer vermoorden. ik denk trouwens dat ik hem sowieso vermoord, cecily is een beetje teveel geïnteresseerd in hem. ik ga me van ernst ontdoen. en ik raad je aan hetzelfde te doen met die zieke vriend van je met die absurde naam.

algernon
niets zal mij ooit overhalen afscheid te nemen van bunbury. en als jij ooit trouwt, zal je blij zijn dat je bunbury kent. een man die trouwt zonder bunbury te kennen gaat een heel eentonig leven tegemoet.

jack
belachelijk. als ik trouw met een charmant meisje als gwendolen, zal ik zeer zeker en vast bunbury niet willen kennen.

algernon
dan zal zij het willen. jij begrijpt blijkbaar niet dat in het huwelijk drie een paar/gezellig is, en twee te weinig/dodelijk saai.

jack
doe niet zo cynisch. het is zo gemakkelijk om cynisch te zijn.

algernon
het is niet makkelijk om wat dan ook te zijn tegenwoordig. de concurrentie is moordend.

het geluid van een elektrische bel klinkt.
ah! dat moet tante augusta zijn. alleen familieleden, of schuldeisers, bellen zo wagneriaan. bon, als ik haar tien minuten weglok, zodat jij de kans hebt om gwendolen een aanzoek te doen, mag ik dan mee gaan eten bij willis?

jack
ik denk het wel, als jij het wilt.

algernon
yes! maar je moet het wel menen. ik heb een hekel aan mensen die eten niet au sérieux nemen. dat is zo oppervlakkig.

lane op.

derde scène

lane
lady bracknell en miss fairfax.

lady bracknell en gwendolen op.

lady bracknell
goedemiddag algernon, ik hoop dat je je goed gedraagt.

algernon
ik voel me goed, tante augusta.

lady bracknell
dat is niet hetzelfde. het zijn zelfs twee dingen die zelden samengaan.

algernon
tegen gwendolen
mijn god! gij zijt schoon.

gwendolen
ik ben altijd schoon! of niet, mister worthing?

jack
u bent volmaakt, miss fairfax.

gwendolen
oh, ik hoop van niet. dan is er geen ruimte meer voor ontwikkeling, en ik wil me nog in veel richtingen ontwikkelen.

gwendolen en jack gaan in de hoek zitten.

lady bracknell
excuseer als we te laat zijn, algernon, maar ik moest absoluut op bezoek bij lady harbury. daar was ik niet meer geweest sinds de dood van haar arme echtgenoot. ik heb nog nooit een vrouw gezien die zo is veranderd, ze ziet er minstens twintig jaar jonger uit. en nu wil ik graag een kopje thee, en een van die heerlijke komkommersandwiches die je me hebt beloofd.

algernon
zeker, tante augusta.

lady bracknell
kom je niet hier zitten, gwendolen?

gwendolen
dank je, mama, ik zit hier goed.

algernon
mijn god! lane! waarom zijn er geen komkommersandwiches? ik heb

ze speciaal besteld.

lane

er waren geen komkommers op de markt, sir. ik ben twee keer gaan kijken/zien.

algernon

geen komkommers!

lane

nee, sir.

algernon

zo is goed, lane, dank je.

lane

dank u, sir.

lane af.

algernon

ik vrees, tante augusta, dat er geen komkommers zijn.

lady bracknell

dat is niet erg, algernon. ik heb een paar crackers gegeten bij lady harbury.

algernon

en ik vrees ook dat ik het genoeg vanavond met u te dineren moet afzeggen.

lady bracknell

ik mag hopen van niet, algernon. dat gooit heel mijn tafelschikking in de war.

algernon

het is heel vervelend -en onnodig u dat te zeggen, een verschrikkelijke teleurstelling voor mij- maar ik heb juist een telegram gekregen dat mijn vriend arme bunbury weer heel, heel ziek is. wisselt een blik met jack.

lady bracknell

dat is eigenaardig. die mister bunbury heeft een uitzonderlijk slechte gezondheid.

algernon

ja, och arme bunbury, bunbury is verschrikkelijk gebrekkelijk.

lady bracknell

ik vind het hoog tijd dat mister bunbury beslist of hij blijft leven of dood gaat. dat getreuzel over die kwestie is absurd. en ik ga ook niet akkoord met die modieuze sympathie voor invaliden/gehandicapten. dat vind ik morbide/ziekelijk. ziekte is niet iets dat je in anderen moet stimuleren. gezondheid is de eerste plicht in het leven. natuurlijk, als je aan zijn sterfbed moet zitten, dan is dat zo. maar je zou me een groot plezier doen om mister bunbury te vragen zaterdag geen inzinking te hebben, want dan geef ik mijn laatste receptie en ik ben voor de muziek volledig afhankelijk van jou. aan het einde van het seizoen heeft iedereen alles al gezegd wat hij te zeggen had, wat in de meeste gevallen toch al niet veel was, en dan wil je toch iets hebben om de conversatie gaande te houden.

algernon

ik zal er met bunbury over spreken tante augusta als hij nog bij bewustzijn is, maar ik denk dat ik je kan beloven dat hij tegen zaterdag beter is. de muziek is natuurlijk een probleem. bij goeie muziek luisteren de mensen niet en bij slechte muziek praten ze niet.

lady bracknell

franse liederen kan ik echt niet toestaan. mensen denken altijd dat die onfatsoenlijk zijn, en kijken geschokt, wat vulgair is, of ze lachen, wat erger is. maar duits klinkt als een keurige taal, en ik heb het vermoeden dat dat ook zo is.

algernon

zullen we het programma doornemen in de muziekkamer?

lady bracknell

heel attent van je. gwendolen, jij gaat mee.

gwendolen

natuurlijk, mama.

lady bracknell en algernon af. gwendolen blijft achter

vierde scène

jack

wat een heerlijke dag vandaag, miss fairfax.

gwendolen

begint u alstublieft niet over het weer, mister worthing. als iemand over het weer begint, denk ik altijd dat hij iets anders bedoelt.

jack

ik bedoel ook iets anders.

gwendolen

dat dacht ik al. eigenlijk heb ik altijd gelijk.

jack

en ik wil graag gebruik maken van lady bracknells tijdelijke afwezigheid -

gwendolen

dat zou ik zeker doen. mama heeft de slechte gewoonte altijd ineens de kamer binnen te komen.

jack

miss fairfax, sinds ik u heb leren kennen aanbid ik u meer dan alle meisjes... die ik heb leren kennen sinds... ik u heb leren kennen.

gwendolen

dat weet ik. en ik heb dikwijls gewild dat u in het openbaar wat demonstratiever was geweest. ik heb altijd een onweerstaanbare fascinatie voor u gehad. zelfs voor ik u kende was ik al door u gefascineerd. zoals u weet leven we, in een tijd van idealen. dat staat geschreven in alle duurdere maandbladen en is nu zelfs al tot in de provincie doorgedrongen heb ik gehoord. en mijn ideaal is het altijd geweest om van iemand te houden die ernst heet. er is iets in die naam dat absoluut vertrouwen uitademt. vanaf het moment dat algernon zei dat hij een vriend had die ernst heette, wist ik dat ik was voorbestemd van je te houden.

jack

hou je echt van me, gwendolen?

gwendolen

passioneel veel!

jack

mijn liefste!

gwendolen

mijn ernst!

ze omhelzen elkaar.

jack

maar je bedoelt toch niet dat je niet van me zou houden als mijn naam niet ernst was?

gwendolen

maar je naam is ernst.

jack

ja ik weet het, maar stel dat ik anders heette? zou je dan niet van me houden?

gwendolen

dat is een metafysische veronderstelling, en zoals de meeste metafysische veronderstellingen heeft die niets te maken met het leven zoals wij dat kennen.

jack

persoonlijk, om heel eerlijk te zijn, heb ik niet zo veel met de naam ernst. ik vind niet dat die naam echt bij me past.

gwendolen

hij past perfect bij je. het is een fantastische naam. heel muzikaal. hij geeft vibraties.

jack
ja? gwendolen, ik moet zeggen dat ik vind dat er veel mooiere namen zijn. ik vind jack bijvoorbeeld een mooie naam.

gwendolen
jack? nee, er zit heel weinig muziek in de naam jack. hij is niet opwindend. hij geeft geen vibraties. ik voel hem niet aan. ik heb verschillende jacks gekend, en ze waren allemaal, zonder uitzondering, ongelooflijk saai. daarbij, jack is gewoon een verbastering van john (-de huismus). en ik heb medelijden met alle vrouwen die getrouwd zijn met een john/een huismus. zij zal nooit het bevrijdende genot kennen van een moment voor zichzelf. nee. de enige veilige naam is ernst.

jack
gwendolen, ik moet mij onmiddellijk laten dopen – ik bedoel we moeten onmiddellijk trouwen.

gwendolen
trouwen, mister worthing? maar u heeft me nog geen aanzoek gedaan.

jack
mag ik u dan nu een aanzoek doen?

gwendolen
ik denk dat dit een uitgelezen moment is. en om u een eventuele teleurstelling te besparen, wil ik wel zo eerlijk zijn u te zeggen dat ik van plan ben op uw aanzoek in te gaan.

jack
gwendolen!

gwendolen
ja, mister worthing, wat wilt u mij zeggen?

jack
u weet wat ik u wil zeggen.

gwendolen
ja, maar u zegt het niet.

jack
gwendolen, wil je met me trouwen?
knielt voor haar neer.

gwendolen
natuurlijk, liefste! dat heeft lang geduurd. je ogen zijn zo blauw, ernst! ze zijn heel, heel blauw. ik hoop dat je altijd zo naar me kijkt, vooral als er andere mensen bij zijn.

lady bracknell op.

vijfde scène

lady bracknell
mister worthing! sta op uit die gekunstelde houding. het is hoogst on-decoratief.

gwendolen
mamma! ga alstublieft weg. mister worthing is nog niet klaar.

lady bracknell
klaar? mag ik vragen waarmee?

gwendolen
ik ben verloofd met mister worthing, mamma.

lady bracknell
excuseer maar jij bent met niemand verloofd. als jij verloofd bent, zal ik jou dat als eerste laten weten. en nu heb ik een paar vragen voor u, mister worthing. en jij gwendolen, wacht beneden in de wagen.

gwendolen
mamma!

lady bracknell
naar de wagen, gwendolen!
gwendolen en jack blazen elkaar zoenen toe achter de rug van lady bracknell.

gwendolen, de wagen!

zesde scène

lady bracknell
gaat u zitten, mister worthing.
pakt uit haar zak een bloknoot en een potlood.

jack
dank u, lady bracknell, ik sta liever recht.

lady bracknell
ik zie mij genoodzaakt te zeggen dat u niet op mijn lijst van geschikte kandidaten voorkomt. hoewel ik dezelfde lijst hanteer als de lieve hertogin van bolton. we werken in feite samen. maar ik ben bereid uw naam eraan toe te voegen mits uw antwoorden een toegewijde moeder kunnen bevredigen. rookt u?

jack
wel, ja, ik geef toe dat ik rook.

lady bracknell
prima. een man moet iets om handen/een bezigheid hebben. wat is uw leeftijd?

jack
negenentwintig.

lady bracknell
een goede leeftijd om te trouwen. goed. een man die wil trouwen moet óf alles óf niets weten. wat weet u?

jack
ik weet niets, lady bracknell.

lady bracknell
het verheugt mij dat te horen. onwetendheid is als een delicate, exotische vrucht: raak haar aan en ze verschrompelt. hoeveel verdient u?

jack
tussen de zeven- en achtduizend per jaar.

lady bracknell
uit land of uit investeringen?

jack
voornamelijk uit investeringen.

lady bracknell
gelukkig.

jack
en ik heb natuurlijk ook een landhuis met wat grond. 607 hectare, denk ik.

lady bracknell
een landhuis! hoeveel slaapkamers? nou ja/bon, dat komt later. u heeft ook een huis in de stad, hoop ik? van iemand met een onbedorven natuur als gwendolen kun je niet verwachten dat ze op het platteland gaat wonen.

jack
ik heb een huis op belgrave square

lady bracknell
welk nummer?

jack
149.

lady bracknell
de foute kant. ik wist dat er iets was. maar daar kan iets aan gedaan worden.

jack
bedoelt u aan de fout, of aan de kant.

lady bracknell
beide, indien nodig, veronderstel ik. wat is uw politieke voorkeur?

jack
ik ben progressief conservatief.

lady bracknell
u sympathiseert toch niet met de radicalen, mag ik hopen?

jack
geen werkmanshanden aan de hogere standen, als u dat bedoelt.

lady bracknell
dat bedoel ik, ja ... hm ... nu de minder belangrijke dingen. leven uw ouders nog?

jack
ik ben beiden verloren.

lady bracknell
allebei? één ouder verliezen, mister worthing, kan worden beschouwd als een ongeluk. beide ouders verliezen duidt op slordigheid. wie was uw vader? hij was zeker niet onbemiddeld. behoorde hij tot, wat de radicale kranten noemen, de nouveau riche, of stamt hij af van de aristocratie.

jack
ik ben bang dat ik het echt niet weet. ik zei zojuist dat ik mijn beide ouders heb verloren. maar het zou de waarheid dichter naderen als ik zou zeggen dat mijn ouders mij hebben verloren. ik weet niet wie ik van geboorte ben. ik werd ... eh ... ik werd gevonden.

lady bracknell
gevonden!

jack
wijlen mister thomas cardew heeft mij gevonden, en noemde mij worthing, omdat hij een eersteklas kaartje naar worthing op zak had. worthing is een plaats/stadje in sussex. een badplaats/kuststadje.

lady bracknell
waar heeft die mister cardew die een eersteklas kaartje op zak had voor die badplaats u gevonden?

jack
in een handtas.

lady bracknell
een handtas?

jack
ja, lady bracknell. ik zat in een handtas - een tamelijk grote, zwart leren handtas, met hengsels/handvaten - eigenlijk een doodgewone handtas.

lady bracknell
en waar vond hij deze handtas?

jack
in het bagagedepot op victoria station.

lady bracknell
het bagagedepot op victoria station?

jack
ja, richting brighton.

lady bracknell
de richting is van ondergeschikt belang. mister worthing, ik geef toe dat ik een ietwat uit het veld geslagen ben door wat u mij vertelt. om te worden geboren, of in ieder geval te worden uitbroeid, in een handtas, met of zonder hengsels, lijkt op minachting van de gebruikelijke fatsoensnormen binnen het familieleven. het doet mij denken aan de ergste excessen van de franse revolutie. en ik veronderstel dat u weet waartoe die ongelukkige beweging heeft geleid? en wat betreft de specifieke locatie waar de handtas werd gevonden: een bagagedepot op een station mag dan handig zijn om er een maatschappelijk slippertje/scheve schaats te deponeren - en het zal waarschijnlijk ook dikwijls voor dat doel zijn gebruikt - maar men kan het moeilijk een garantie noemen voor een positie in de betere kringen.

jack
wat zou u mij willen aanraden? ik hoop u waarschijnlijk niet te vertellen dat ik er alles voor over heb om gwendolen gelukkig te

zien.

lady bracknell
ik zou u willen aanraden, mister worthing om zo snel mogelijk voor familieleden te zorgen en kost wat kost een ouder te voorschijn te toveren - van welk geslacht dan ook - voor dat het seizoen helemaal voorbij is.

jack
ik weet niet hoe ik dat zou moeten doen. ik kan de handtas op elk gewenst moment tevoorschijn toveren. hij staat thuis in mijn kleerkast. ik denk dat hij u zal bevallen.

lady bracknell
mister worthing u denkt toch niet dat mijn man en ik toestaan dat onze enige dochter - een kind dat met de grootste zorg is opgevoed - introuwt in een bagagedepot, en een huwelijk sluit met een handtas. goedendag, mister worthing!

lady bracknell af

zevende scène

algernon
is het mislukt?

jack
wat gwendolen betreft zijn wij verloofd. haar moeder daarentegen is onuitstaanbaar. nog nooit zo'n draak ontmoet. neem mij niet kwalijk/excuseer, algernon, dat ik zo over je tante spreek.

algernon
ik vind het fantastisch als mijn familie wordt beledigd. dat is het enige dat mij aan hen bindt.

jack
ik heb geen familie.

algernon
gelukkig voor jou.
van familie krijg je nooit krediet zelfs niet voor genialiteit. ze zijn een soort uitvergroting van jan publiek.

jack
wat maakt het uit of iemand een vader of moeder heeft of niet.

algernon
moeders zijn in orde. die betalen je rekeningen en laten je met rust. maar vaders vallen je lastig en betalen nooit.

jack
ik ken niemand op de club die met zijn vader spreekt.

algernon
ja. vaders zijn tegenwoordig verre van populair.
pakt de avondkrant

jack
pauze. staat er iets in de krant?

algernon
niks.

jack
wat een troost.

algernon
er staat nooit iets in de krant.

jack
ik vind dat er meestal veel te veel in staat. ze vallen je altijd lastig met mensen die je niet kent, die je nooit hebt ontmoet en je geen fuck kunnen schelen.

algernon
ik vind mensen die je nooit hebt ontmoet erg aantrekkelijk. ik voel me momenteel erg aangetrokken tot een meisje dat ik nog nooit heb ontmoet. zeer/erg aangetrokken zelfs

jack
ach, dat is onzin.

algernon
dat is het niet!

jack
ik ga niet met je in discussie. jij wilt altijd overal over discussiëren.

algernon
dat is precies waar alles uiteindelijk voor is bedoeld.

jack
als ik zo zou denken, zou ik mezelf van kant maken.
pauze.
jij denkt toch niet dat gwendolen binnen honderdvijftig jaar op haar moeder gaat lijken?

algernon
alle vrouwen worden als hun moeder. dat is hun tragedie. een man niet. dat is de zijne.

jack
is dat geestig?

algernon
het is voortreffelijk verwoord.

jack
ik word doodziek van al die geestigheden. iedereen is geestig tegenwoordig. je kunt tegenwoordig nergens komen zonder geestige mensen tegen te komen. het is echt een epidemie geworden. ik zou willen dat er nog een paar idioten bestonden.

algernon
die zijn er.

jack
ik zou ze graag ontmoeten. waar spreken ze over?

algernon
over geestige mensen natuurlijk.

jack
wat een idioten.

algernon
trouwens, heb jij gwendolen de waarheid verteld over jouw geërnst in de stad en jouw gejack op het platteland.

jack
de waarheid is niet iets dat je aan een lief, fijnzinnig meisje vertelt. maar voor het einde van de week zal ik mij van mijn broer ontdoen. ik denk dat ik hem in Parijs ga vermoorden.

algernon
waarom Parijs?

jack
o, dat is gemakkelijker. geen gedoe met begravenissen enzo. ik zal zeggen dat hij in Parijs is gestorven aan apoplexie. veel mensen sterven nogal plotseling aan apoplexie, niet?

algernon
ja, maar het is erfelijk, beste vriend. het blijft in de familie.

jack
oh nee, dan zeker niet dat. wat kan ik dan zeggen?

algernon
o, zeg griep of zoiets.

jack
dat is veel te waarschijnlijk. iedereen heeft griep tegenwoordig.

algernon
zeg dan een hardnekkige verkoudheid of zo.

jack
goed dan. mijn arme broer ernst is gestorven in Parijs door een hardnekkige verkoudheid. voilà/zo, daar zijn we van af.

algernon
maar ik dacht dat je zei dat Cecily heel geïnteresseerd was in jouw broer? zou zij dit verlies kunnen dragen?

jack
dat is geen probleem. Cecily is geen dom, romantisch meisje. zij heeft een gezonde eetlust, wandelt/stapt veel, en schenkt totaal geen aandacht aan haar lessen.

algernon
ik zou Cecily graag eens zien.

jack
ik zal hoe dan ook voorkomen dat dat gebeurt. en noem haar niet bij haar voornaam.

algernon
ze is waarschijnlijk zo'n saai, intellectueel meisje dat je tegenwoordig overal tegenkomt, met grote ideeën en grote voeten. ze is ongetwijfeld zo lelijk als de nacht. ze zal ongeveer negenendertig jaar zijn en er ook zo uit zien.

jack
zij is onwaarschijnlijk mooi, en ze is pas achttien.

algernon
heb jij gwendolen al verteld dat jij een onwaarschijnlijk mooie, achttienjarige pupil/beschermeling hebt?

jack
dat soort dingen hang je niet aan de grote klok. Cecily en gwendolen zullen de beste vrienden worden. ik durf wedden dat ze elkaar al na een half uur 'zus' noemen.

algernon
dat doen vrouwen pas nadat ze elkaar eerst allerlei andere namen gegeven hebben.

algernon
goed, als we nog een tafel willen bij Willis dan moeten we ons nu echt omkleden. het is bijna zeven uur.

jack
bij jou is het altijd bijna zeven uur.

algernon
ik heb honger.

lane op.

achtste scène

lane
miss fairfax.

gwendolen op. lane af.

gwendolen
algernon, draai je eens om. ik moet iets zeggen tegen mister Worthing. iets privé.

algernon druipt af naar de open haard.

jack
liefste.

gwendolen
ernst, afgaande op mamma's gezicht vrees ik dat we nooit gaan trouwen. weinig ouders luisteren tegenwoordig nog naar hun kinderen. het respect voor de jeugd is snel aan het verdwijnen. het beetje invloed dat ik op mamma had, verloor ik toen ik drie was. maar al verbiedt zij ons man en vrouw te worden, mijn eeuwige liefde voor jou zal zij niet kunnen veranderen.

jack
liefste gwendolen!

gwendolen
jouw romantische voorgeschiedenis, door mamma voorzien van onplezierig commentaar, heeft de dieperliggende snaren van mijn ziel beroerd. jouw voornaam heeft een onweerstaanbare aantrekkingskracht voor mij. jouw adres in de stad heb ik maar wat is jouw adres op het platteland?

jack

manor house, woolton, hertfordshire.

algernon schrijft het adres op zijn manchet. pakt dan het spoorboekje.

gwendolen
ik schrijf je elke dag.

jack
liefste.

gwendolen
hoe lang blijf je nog hier?

jack
tot maandag.

gwendolen
goed! algernon, je mag je omdraaien.

algernon
dank je, dat had ik al gedaan.

lane op.

jack
ik laat miss fairfax zelf wel uit.

lane
ja, sir.

jack en gwendolen af.

negende scène

algernon
een sherry, lane.

lane
ja, sir.

algernon
morgen, ga ik bunburiën, lane.

lane
ja, sir.

algernon
ik zal niet voor maandag terug zijn. je mag mijn kostuums, mijn smoking, en alle bunbury-kostuums/requisieten klaarleggen.

lane
ja, sir.

geeft de sherry.

algernon
ik hoop dat het morgen mooi weer is, lane.

lane
dat is het nooit, sir.

algernon
lane, jij bent een volmaakte pessimist.

lane
ik doe mijn best voldoening te schenken, sir.

lane af.
algernon steekt een sigaret op leest zijn manchet.
doek.

tweede bedrijf

*tuin bij het landhuis. klassieke tuin vol rozen. juli.
rieten stoelen, tafel vol met boeken.
miss prism zit aan tafel. cecily geeft de bloemen water.*

eerste scène

miss prism
cecily, zo'n nuttige bezigheid als het bewateren van de bloemen is het werk van de tuinman, niet van jouw. er wacht intellectueel genot op je. je duitse grammatica ligt op tafel. neem je boek op pagina vijftien. we herhalen de les van gisteren.

cecily
ik wou dat u duitse les gaf aan de tuinman. meneer de tuinman!

tuinman op.

tuinman
eh...miss cecily?

cecily
zou u geen duits willen leren? duits is de taal van de mensen die in Duitsland wonen.

tuinman
ik moet niets hebben van die buitenlandse talen, miss. niemand beledigd hoop ik?

tuinman af.

miss prism
cecily, probeer er niet onder uit te komen. kom, sla ogenblikkelijk je schiller open.

cecily
ik hou niet van duits. het is geen elegante taal. ik zie er na mijn duitse les altijd zo lelijk uit.

miss prism
kind, je weet hoe belangrijk jouw voogd het vindt, dat jij je op alle mogelijke manieren ontwikkelt. hij legde vooral de nadruk op je duits toen hij gisteren naar de stad vertrok.

cecily
lieve oom jack is zo verschrikkelijk ernstig! soms is hij zo ernstig dat ik het ongezond vind.

miss prism
cecily! je verbaast me. mister worthing heeft vele tegenslagen te verduren. je moet niet vergeten dat hij zich voortdurend zorgen moet maken over die ongelukkige broer van hem.

cecily
ik zou willen dat oom jack die ongelukkige broer van hem zou toestaan hier af en toe eens langs te komen. wij zouden een goede invloed op hem kunnen hebben, miss prism. u zeker.

miss prism
ik weet niet of ik wel een goede invloed op hem zou willen hebben. ik heb niks met die mode om slechte mensen in goede mensen te veranderen. zoals een man zaait zo zal hij oogsten.

cecily
maar mannen zaaien niet, en als ze dat wel deden, dan zie ik niet in waarom ze daarvoor gestraft moeten worden. er is veel te veel straf in de wereld. duits is een straf, en er is veel te veel duits. u heeft me zelf verteld dat Duitsland overbevolkt is.

miss prism
dat is geen reden om in je dagboek te schrijven in plaats van wilhelm tell te vertalen. doe je dagboek weg, cecily. ik begrijp überhaupt niet waarom jij een dagboek bijhoudt.

cecily
ik hou een dagboek bij om mijn fantastische levensgeheimen vast te leggen. als ik ze niet zou opschrijven, zou ik ze waarschijnlijk vergeten.

miss prism
het geheugen, lieve cecily, is het dagboek dat wij allen bij ons

dragen.

cecily
ja, maar meestal slaat het dingen op die niet gebeurd zijn, en nooit kunnen gebeuren. volgens mij is het geheugen verantwoordelijk voor bijna alle driedelige romans die de bibliotheek ons voorschotelt.

miss prism
niet zo denigrerend over driedelige romans. ik heb er vroeger zelf één geschreven.

cecily
echt waar, miss prism? wat ongelooflijk knap van u! toch geen/zonder happy end hoop ik? ik hou niet van romans met happy ends. daar word ik depressief van.

miss prism
de goede eindigen goed, en de slechte slecht. dat is de kwintessence van fictie.

cecily
en is uw roman ooit uitgegeven?

miss prism
helaas, nee! het manuscript is jammer genoeg in de steek gelaten. *cecily schrikt.* ik gebruik dit woord in de zin van verloren of zoek geraakt.

cecily
maar daar komt dominee chasuble/meneer pastoor.

tweede scène

miss prism
dominee chasuble! wat een verassing.

chasuble
miss prism, u maakt het goed, hoop ik?

cecily
miss prism klaagde juist over een lichte hoofdpijn. een korte wandeling met u in het park zal haar goed doen.

miss prism
ik heb het helemaal niet over hoofdpijn gehad.

cecily
nee, dat weet ik, maar intuïtief voelde ik dat u hoofdpijn had. daar dacht ik aan, en niet aan mijn duitse les toen de dominee/ meneer pastoor voorbij kwam.

chasuble
ik hoop wel dat je goed oplet, cecily.

cecily
ik vrees van niet.

chasuble
vreemd. als ik het geluk had miss prism's leerling te zijn, zou ik aan haar lippen hangen. in overdrachtelijke zin - ik dacht bij mijn vergelijking aan de bijen. ahum!
mister worthing is naar ik vermoed nog niet terug uit de stad?

miss prism
hij komt pas maandag terug.

chasuble
ah ja, hij geeft er de voorkeur aan de zondagen in de stad door te brengen. maar ik zal egeria en haar leerling niet langer storen.

miss prism
egeria? ik heet laetitia, dominee.

chasuble
louter een klassieke zinspel. ik zie u beiden ongetwijfeld vanavond in de kerk?

miss prism
ik denk dat ik een eindje met u meeloop. ik heb toch hoofdpijn gekregen. een wandeling zal me goed doen.

chasuble
we kunnen tot de school gaan en terug.

miss prism
dat lijkt me heerlijk. cecily, jij leest je politieke economie tijdens mijn afwezigheid. het hoofdstuk over de val van de roepie mag je overslaan. dat is een beetje te schokkend.

miss prism en dominee chasuble af

cecily
afschuwelijke politieke economie! afschuwelijk Duits!

merriman op

derde scène

merriman
mister ernst worthing is zojuist van het station aangekomen. hij heeft zijn bagage meegebracht.

cecily
mister ernst worthing? de broer van oom jack! hebt u gezegd dat hij tot maandag in de stad is?

merriman
ja, hij leek zeer ontgoocheld. ik vertelde dat u en miss prism in de tuin waren. hij zei dat hij u heel graag onder vier ogen wou spreken.

cecily
zeg tegen mister worthing dat hij naar hier komt.
merriman af.
ik heb nog nooit een echt slecht mens ontmoet. ik ben bang dat hij er uitziet als iedereen.
algernon op.
en dat is ook zo.

vierde scène

algernon
u bent ongetwijfeld mijn kleine nichtje cecily.

cecily
u maakt een vreemde vergissing. ik ben niet klein. in feite ben ik groter dan gemiddeld voor mijn leeftijd. maar ik ben uw nicht cecily. en u bent de broer van mijn oom jacks, mijn neef ernst, mijn slechte neef ernst.

algernon
ik ben helemaal niet slecht, nicht cecily. u moet niet denken dat ik slecht ben.

cecily
als u niet slecht bent, dan hebt u ons op een onvergeeflijke manier bedrogen. u hebt oom jack doen geloven dat u op het slechte pad was. ik hoop dat u geen dubbelleven leidt en doet alsof u slecht (bent) maar eigenlijk braaf bent. dat zou hypocriet zijn.

algernon
ik ben natuurlijk wel nogal wild geweest.

cecily
ik ben blij dat te horen.

algernon
eigenlijk, nu u er over begint, was ik op mijn bescheiden manier zelfs heel stout.

cecily
ik denk niet dat u daar trots op moet zijn, hoewel ik zeker weet dat het plezierig/plezant was.

algernon
het is veel plezieriger om hier bij u te zijn.

cecily
ik begrijp niet waarom u naar hier bent gekomen. oom jack komt pas maandag terug.

algernon
wat een grote teleurstelling. ik moet maandag de eerste trein naar

londen nemen. ik heb een zakenafpraak in londen die ik moet mislopen.

cecily
kunt u die niet ergens anders mislopen dan in londen?

algernon
nee, de afspraak is in londen.

cecily
wel, ik weet natuurlijk hoe belangrijk het is om zich niet aan een zakenafpraak te houden als men enig gevoel voor schoonheid in het leven wilt behouden, maar toch denk ik dat u beter wacht tot oom jack terugkomt. hij wil met u spreken over uw emigratie.

algernon
over mijn wat?

cecily
uw emigratie. hij is naar de stad om alle benodigde kleren te kopen.

algernon
ik sta absoluut niet toe dat jack mijn kleding koopt. hij heeft totaal geen smaak wat dassen betreft.

cecily
ik denk niet dat u een das zal nodig hebben. oom jack stuurt u naar australië.

algernon
australië? ik ga nog liever dood.

cecily
hij zei vorige woensdag tijdens het eten dat u moest kiezen tussen deze wereld, de andere wereld en australië.

algernon
deze wereld is goed genoeg voor mij, nicht cecily.

cecily
ja, maar bent u goed genoeg voor deze wereld?

algernon
ik vrees van niet. daarom wil ik dat u mij verbetert.

cecily
ik vrees dat ik deze middag geen tijd heb.

algernon
heeft er iets op tegen als ik mijzelf zou verbeteren deze namiddag?

cecily
dat is nogal quichottig van u. maar ik vind dat u het moet proberen.

algernon
dat doe ik. ik voel mij al beter.

cecily
u ziet er slechter uit.

algernon
dat is omdat ik honger heb.

cecily
hoe onattent van mij! ik was helemaal vergeten dat iemand die een geheel nieuw leven begint een stevige en gezonde maaltijd nodig heeft. miss prism en ik lunchen om twee uur. we eten geroosterd schaaap vandaag.

algernon
dat is misschien iets te veel van het goede.

cecily
oom jack wiens gezondheid zwaar te leiden heeft onder de lange nachten die hij samen met u in de stad doorbrengt, mag van de dokter alleen toastjes met paté de fois gras eten en champagne uit 1889. misschien dat die ziekenkost u iets zegt?

algernon
ik ben al heel tevreden/content met de champagne uit 1889.

cecily
ik ben blij dat u een eenvoudige smaak hebt. dit is de eetkamer./

komt u binnen?

algernon
dank u. krijg ik eerst een knoopsgatruikertje? ik heb nooit honger zonder knoopsgatruikertje.

cecily
een maréchal niel?

algernon
nee, ik heb liever een roze roos.

cecily
waarom?

algernon
omdat jij eruit ziet als een roze roos, nicht cecily.

cecily
ik denk niet dat het goed is dat u zo tegen mij spreekt. miss prism zegt nooit zoiets tegen mij.

cecily stopt de roos in zijn knoopsgat

algernon
jij bent het mooiste meisje dat ik ooit heb gezien.

cecily
miss prism zegt dat uiterlijk een valstrik is.....

algernon
.....waar elke verstandige man graag inloopt.

cecily
o, ik zou niet graag een verstandige man strikken. ik zou niet weten waarover ik zou moeten spreken.

ze gaan het huis binnen. miss prism en dominee chasuble op.

vijfde scène

miss prism
u zou moeten trouwen, beste dominee/meneer pastoor. u beseft niet dat hardnekkig vrijgezel blijven een onophoudelijke onweerstaanbare aantrekkingskracht uitoefent. mannen zouden voorzichtiger moeten zijn. het celibaat leidt zwakken schepen uit hun koers.

chasuble
maar is een getrouwde man niet even aantrekkelijk?

miss prism
een getrouwde man is nooit aantrekkelijk, behalve voor zijn eigen vrouw.

chasuble
en vaak is me verteld, zelfs niet eens voor haar.

miss prism
dat hangt af van de intellectuele capaciteiten van de vrouw. op rijpheid kun je altijd bouwen. jonge vrouwen zijn groen. *chasuble schrikt.* in natuurlijke zin, bedoel ik. ik dacht aan een vrucht. maar waar is cecily?

jack op, in rouwkleren.

zesde scène

miss prism
mister worthing!

chasuble
mister worthing?

miss prism
wat een verrassing. we hadden u pas maandag verwacht.

jack
ik ben eerder terug dan ik dacht.

chasuble

beste mister worthing, ik hoop dat uw zwart niet op onheil duidt.

jack
mijn broer.

miss prism
nog meer schaamteloze schulden en losbandigheid?

jack
dood!

chasuble
uw broer ernst dood?

jack
nogal.

miss prism
een goede les voor hem.

chasuble
innige deelneming.

jack
arme ernst! hij had veel fouten, maar het is een trieste, trieste klap.

chasuble
heel triest. was u tot het einde bij hem?

jack
nee. hij stierf in het buitenland. in parijs, op precies te zijn. ik kreeg een telegram van de directeur van het grand hotel.

chasuble
iets over de doodsoorzaak?

jack
een hardnekkige verkoudheid, naar het schijnt.

miss prism
zoals een man zaait, zo zal hij oogsten.

chasuble
barmhartigheid, miss prism, barmhartigheid! niemand is perfect. ik zelf bijvoorbeeld ben bijzonder gevoelig voor tocht. staat u mij toe dat ik aanstaande zondag een kleine toespeling maak op dit familiale verlies? mijn preek over het manna in de woestijn kan worden omgebogen naar iedere gelegenheid. ik heb hem gebruikt tijdens oogstfeesten, de doop, de belijdenis en tijdens boete- en feestdagen en laatst nog als een liefdadigheidspreek ten behoeve van de maatschappij ter voorkoming van ontevredenheid binnen de hogere kringen. het pastoraat was onder de indruk van sommige parallellen die ik trok.

jack
dat doet mij er aan denken, u had het over dopen. ik neem aan dat u goed kan dopen? ik bedoel, u doopt aan de lopende band?

chasuble
is er een bepaald kind waar u in geïnteresseerd bent, mister worthing?

jack
ik hou heel erg van kinderen, maar daar gaat het niet om. ik zou graag zelf gedoopt worden, deze namiddag als u niets anders te doen hebt, of vindt u dat ik een beetje te oud ben.

chasuble
in geen geval, mister worthing. het bespreken en natuurlijk de onderdompeling van volwassenen is een gerespecteerde kerkelijke handeling.

jack
onderdompeling!

chasuble
u moet niet bang zijn. bespreking is voldoende. hoe laat zou u willen dat de ceremonie plaatsvindt?

jack
o, ik kan rond half zes binnenwippen als u dat uitkomt.

chasuble
prima! en nu, beste mister worthing, zal ik niet langer een indringer zijn in een huis van smart. ik zou u alleen willen verzoeken niet te veel gebukt te gaan onder verdriet. wat ons bittere beproevingen lijken, blijken vaak vermomde zegeningen.

miss prism
dit lijkt me een zegening van de extreem duidelijke soort.

cecily op.

zevende scène

cecily
oom jack! ik ben blij dat u terug bent. maar u ziet u zo somber uit. wat is er? kom, wees vrolijk! ik heb een verrassing voor u. wie is er volgens u in de eetkamer? uw broer!

jack
wie?

cecily
uw broer ernst.

jack
onzin! ik heb geen broer.

cecily
dat mag u niet zeggen. hoe veel last hij u in het verleden ook bezorgd heeft, hij blijft uw broer. ik ga hem halen.

af.

chasuble
dit is een zeer plezierige tijd.

miss prism
net nu we het verlies hadden aanvaard, vind ik zijn plotselinge wederopstanding bijzonder zorgelijk.

jack
mijn broer is in de eetkamer? dit is volslagen absurd.

algernon en cecily hand in hand op.

achtste scène

jack
mijn god!

algernon
broer john! ik ben uit de stad gekomen om u te zeggen dat het me spijt dat ik je zoveel last heb bezorgd en dat ik van plan ben mijn leven te beteren.

wil een hand geven. jack weigert

cecily
oom jack, u weigert toch niet de hand te schudden van uw broer?

jack
zeker wel. zijn komst is schaamteloos. hij weet heel goed waarom.

algernon
ik zie dat jack een nieuw pak/kostuum aan heeft. het staat hem niet. foute/verkeerde das.

cecily
oom jack, wees eens vriendelijk. in iedereen zit iets goeds. ernst heeft mij juist verteld over zijn arme invalide/gehandicapte vriend mister bunbury die hij regelmatig bezoekt. er moet toch veel goedheid zitten in iemand die vriendelijk is voor een invalide/gehandicapte, en de geneugten/het amusement van de stad inruilt om aan een ziekbed te zitten.

jack
bunbury? ik wil niet dat hij met jou over bunbury spreekt, of over wat dan ook. het is voldoende om iemand compleet krankzinnig te maken.

chasuble

mister worthing, uw broer is door de ondoorgroendelijke wegen van de voorzienigheid onverwacht aan ons teruggegeven, en dat lijkt mij tot verbroedering te nopen. het past broeders om eendrachtig door het leven te gaan.

algernon
natuurlijk, ik geef toe dat ik fouten heb gemaakt, maar ik geef toe dat ik mijn broers kilheid bijzonder pijnlijk vind. ik had een warmer welkom verwacht. vooral omdat het de eerste keer is dat ik hier ben.

cecily
oom jack, als u ernst geen hand geeft, vergeef ik u nooit.

jack
mij nooit vergeven?

cecily
nooit, nooit, nooit!

jack
goed, dat zal het wel moeten zeker.
geeft een hand.
schurk. maak dat je wekomt. ik wil hier geen gebunburie.

chasuble
mooi, hè, zo'n volmaakte verbroedering.

merriman op

negende scène

merriman
ik heb de bagage van mister ernst in de kamer naast de uwe gezet, sir. ik neem aan dat dat goed is?

jack
wat!

merriman
de bagage van meneer ernst meneer.

jack
zijn bagage?

merriman
ja, meneer. drie grote koffers, één toiletdoos, twee hoedendozen, en een grote picknickmand.

algernon
ik ben bang dat ik niet langer dan een week kan blijven.

merriman
neem me niet kwalijk, meneer, er is een oudere meneer die u wil spreken. hij is net gearriveerd in een taxi van het station.

algernon
om mij te spreken?

merriman
ja, meneer.

algernon leest het kaartje

algernon
parker en gribbsby, advocaten. nooit van gehoord. wie zijn dat?

jack
laat meneer onmiddellijk binnen.

merriman
zeker, meneer. mister gribbsby.

gribbsby op.

tiende scène

gribbsby
tegen chasuble.
mister ernst worthing?

miss prism
dit is mister ernst worthing.

gribsby
mister ernst worthing?

algernon
ja.

gribsby
het spijt me zeer, maar ik heb hier een bevel tot inhechtenisneming/arrestatiebevel voor twintig dagen, voortvloeiende uit de eis van 762 pond en 14 shilling die u het savoy schuldig bent.

algernon
ik?

gribsby
ja, sir.

algernon
dat is belachelijk, ik dineer nooit in het savoy op eigen rekening, ik dineer altijd bij willis. dat is veel duurder. ik heb geen enkele schuld bij de savoy. en wat bedoelt u in godsnaam met inhechtenisneming/arrestatiebevel? ik ben absoluut niet van plan om weg te gaan. ik blijf hier een week logeren. ik blijf bij mijn broer.

gribsby
ik ben maar een advocaat. lichamelijk geweld past niet bij mijn functie. maar ik veronderstel dat u liever de rekening betaalt.

algernon
betalen? hoe zou ik dat moeten doen? u denkt toch niet dat ik geld heb? u bent echt heel onnozel. een gentleman heeft nooit geld.

gribsby
mijn ervaring is dat de familie dan doorgaans inspringt.

algernon
jack, jij moet die rekening betalen.

jack
zou ik de rekening eens mogen bekijken, mister grisby . 762 pond en 14 schilling, sinds oktober. ik heb nog nooit zoveel exuberante uitgaven bij elkaar gezien.

miss prism
762 pond voor eten!

chasuble
we zijn hier wel heel ver verwijderd van een sobere levenswijze.

jack
dominee chasuble, ben ik verplicht deze monsterlijke rekening voor mijn broer te betalen?

chasuble
als ik eerlijk ben: nee. het zou zijn losbandigheid alleen maar aanmoedigen.

miss prism
zoals een man zaait, zo zal hij oogsten. gevangenschap kan alleen maar heilzaam werken. jammer/spijtig dat het maar voor twintig dagen is.

jack
ik ben het volledig met u eens.

algernon
doe niet belachelijk! gij weet heel goed dat die rekening in feite van u is.

jack
van mij?

chasuble
mister worthing, als dit een grap is, dan is het niet grappig.

jack
als ik het goed begrijp, beweer jij nu opeens dat je niet ernst worthing bent. waarom ontken je dan ook niet meteen dat je mijn broer bent?

algernon
ik denk er niet aan. natuurlijk ben ik uw broer. en daarom moet gij die rekening betalen.

jack
ik moet je eerlijk zegen dat ik niet het geringste voornemen in die richting koester. dominee chasuble/meneer pastoor en miss prism, in wier bewonderenswaardig en onderbouwd oordeel ik groot vertrouwen heb, zijn beiden van mening dat gevangenschap jou heel goed zou doen. ik ben het daar helemaal mee eens.

gribsby
het spijt dat ik deze gezellige familiebijeenkomst moet verstoren, maar de tijd dringt. we moeten voor vier uur in holloway zijn. anders wordt het moeilijk om erin te komen. regels zijn regels.

algernon
holloway! ik laat me niet gevangen zetten in een buitenwijk omdat ik in het centrum heb gedineerd.

gribsby
het gaat om een rekening voor soupers, niet voor diners.

algernon
dat kan me niet schelen. ik zeg dat ik me niet gevangen laat zetten in een buitenwijk.

gribsby
de omgeving is ronduit burgerlijk, dat geef ik toe, maar de gevangenis zelf is modern en goed geventileerd. en er is ruimschoots gelegenheid om op bepaalde, vaste tijden aan lichaamsbeweging te doen

algernon
lichaamsbeweging! mijn god! jack!

miss prism
voet bij stuk, mister worthing.

jack
ik hou voet bij stuk, miss prism.

cecily
oom jack! u heeft geld van mij. laat mij deze rekening betalen. ik wil niet dat uw broer naar de gevangenis moet.

jack
geen sprake van. dat zou bespottelijk zijn.

cecily
dan moet u betalen. ik denk niet dat u uw eigen broer in de gevangenis wilt zien.

jack
zul je dan nooit meer met hem spreken/praten, cecily?

cecily
absoluut niet. behalve, natuurlijk, als hij eerst tegen mij spreekt/praat. het zou onbeleefd zijn geen antwoord te geven.

jack
meneer gribsby.

gribsby
ja, meneer.

jack
ik betaal de rekening voor mijn broer. maar het is de allerlaatste (keer).

miss prism
zoveel generositeit is wel heel belachelijk, moet ik zeggen.

chasuble
als het hart spreekt, zwijgt het verstand, miss prism.

gribsby
dank u. goedendag. goedendag.

gribsby af.
merriman op.

elfde scène

merriman
de lunch staat op tafel, meneer.

algeron
ah, dat is goed nieuws. ik heb een extreem grote honger.

cecily
maar u heeft juist geluncht.

jack
je hebt al geluncht?

cecily
ja oom jack. hij heeft toastjes met paté de fois gras gegeten en een fles champagne gedronken.

jack
als hij al geluncht heeft kan hij niet nog een keer lunchen. dat zou absurd zijn. dominee/meneer pastoor, wilt u de dames naar de eetkamer begeleiden?

chasuble
met plezier.

chasuble, miss prism en cecily af.

twaaifde scène

jack
je gebunburie is geen echt succes hè algeron. het is een slechte dag om te bunbieriën.

algeron
het bunburiën heeft zijn ups en downs. zoals alles. het belangrijkste is dat ik cecily heb gezien en het is een schatje.

jack
zo praat je niet over miss cardew. dat wil ik niet.

algeron
en ik wil niet dat je in die kleren rondloopt. je ziet er belachelijk uit. doe alstublieft iets anders aan. het is kinderachtig om in de rouw te zijn voor iemand die een hele week bij u op bezoek is. dat is grotesk.

jack
jij blijft hier absoluut niet. jij vertrekt met de trein van vijf na vier en ik hoop dat je een goede reis hebt.

algeron
ik ga niet weg zolang jij in de rouw bent. dat zou heel onbeleefd zijn.

jack
goed. ga je weg als ik iets anders aandoe?

algeron
ja, als het niet te lang duurt. ik ken niemand die er zo lang over doet om zich te verkleden, met zo weinig resultaat.

jack
dat is nog altijd beter dan de extravagantie waarmee jij je kleedt.

algeron
als ik bij gelegenheid extravagant gekleed ben, compenseer ik dat met extra goede manieren.

jack
je ijdelheid is belachelijk, je gedrag schandalig, en je aanwezigheid in mijn tuin ronduit absurd. dit gebunburie, zoals jij het noemt, is geen groot succes geweest.

jack af naar binnen.

algeron
het is een overdonderend succes geweest. ik ben verliefd op cecily en dat betekent alles.

cecily op.

dertiende scène

cecily
ik heb oom jack beloofd niet met u te spreken, behalve als u mij een vraag zou stellen. ik begrijp niet waarom u mij geen vraag stelt.

algeron
cecily, ik heb afschuwelijk veel honger.

cecily
ik begrijp ook niet dat u nog honger hebt na alles wat u sinds oktober hebt gegeten!

algeron
die soupers waren voor bunbury. late soupers waren het enige dat hij van zijn dokter mocht eten.

cecily
het verbaast mij niet dat meneer bunbury (chronisch) ziek is. elke avond voor zes à acht man eten!

algeron
dat zeg ik ook altijd. maar hij gehoorzaamt zijn dokter. hij heeft rare ideeën over doktoren.

cecily
natuurlijk wil ik niet dat u van de honger sterft en ik zal de butler vragen iets te brengen om te eten.

algeron
cecily, u bent een engel. zie ik u nog voor ik vertrek?

cecily
miss prism en ik komen na de lunch terug hier. ik heb 's middags altijd les onder de taxusboom.

algeron
kunt u niet iets verzinnen waardoor miss prism weg moet?

cecily
u bedoelt dat ik een leugen moet verzinnen?

algeron
o nee! geen leugen. alleen maar iets dat niet helemaal waar is, maar waar had moeten zijn.

cecily
ik denk niet ik dat dat kan. ik zou niet weten hoe. verbeelding is niet iets wat bij jonge meisjes gestimuleerd wordt - dat is het grootste gebrek bij modern onderwijs. maar natuurlijk, als u toevallig ter sprake zou brengen dat dominee chasuble/meneer pastoor ergens op miss prism zit te wachten, dan zou ze zeker naar hem toe gaan.

algeron
wat een prachtige suggestie.

cecily
ik suggereerde niets, neef ernst. ik zou miss prism nooit bedriegen. ik zei alleen dat een bepaald gedrag een bepaald resultaat oplevert.

algeron
natuurlijk. het spijt me, nicht cecily. dan zal ik hier om half vier terug zijn. ik moet u iets serieus vertellen.

cecily
serieus?

algeron
ja, heel serieus.

cecily
dan spreken we beter binnen af. ik hou niet van serieuze gesprekken in openlucht. dat heeft iets kunstmatigs.

algeron
waar zien we elkaar dan?

jack op.

veertiende scène

jack

de wagen staat klaar. je moet gaan. bunbury is ernstig ziek en je moet bij hem zijn.

cecily

dag neef ernst. ik ben bang dat ik u niet meer zal zien, omdat ik om half vier in de salon les heb van miss prism.

algernon

dag nicht cecily.

cecily af.

jack

luister goed, algernon. je moet hier weg, en hoe eerder hoe beter.

algernon

ik kan nog niet weg. ik moet nog lunchen. en het zal je misschien ook plezier doen te vernemen dat bunbury zich stukken beter voelt.

tweede bedrijf

arthur, gekleed naar de laatste mode, hangt in een fauteuil. robert staat voor de open haard. hij verkeert ontegenzeggelijk in een staat van ernstige geestelijke opwindning en benardheid. terwijl de scène voortschrijdt, beert hij nerveus ijs de kamer op en neer.

arthur
wat een bende, robert, wat een bende. je had je vrouw alles moeten vertellen. een man mag geen geheim hebben voor zijn eigen vrouw. ze komt er altijd achter.

robert
arthur, ik kon het mijn vrouw niet vertellen. dat zou een levenslange breuk tussen ons hebben betekend, en ik zou de liefde hebben verloren van de enige vrouw in de wereld die ik aanbid, van de enige vrouw die ooit liefde in mij heeft gewekt. ze zou zich vol afschuw van me hebben afgekeerd.

arthur
is gertrude dan zo volmaakt?

robert
ja, mijn vrouw is zo volmaakt.

arthur
zijn linker handschoen uittrekkend jammer! dan zou ik graag eens een lang en diep gesprek over het leven met gertrude hebben.

robert
de kamer op en neer lopend is het eerlijk dat mijn volledige carrière wordt geruïneerd door een fout die ik maakte toen ik een jongen was? ik was tweeëntwintig. is het eerlijk dat een jeugdzonde, mijn leven kapot maakt, mij aan de schandpaal nagelt, alles waarvoor ik heb gewerkt en alles wat ik heb opgebouwd, verpulvert? is dat eerlijk, arthur?

arthur
het leven is niet eerlijk, robert. en misschien is dat voor de meesten van ons maar goed ook.

robert
elke man met ambitie moet zijn tijd bevechten met haar eigen wapens. onze tijd aanbidt rijkdom. de god van onze tijd is rijkdom. om te slagen moet je rijk zijn. tegen elke prijs moet je rijk zijn.

arthur
ernstig ja, je hebt een hoge prijs betaald voor je rijkdom. maar wat heeft je er toe gebracht zoiets te doen?

robert
baron arnhem.

arthur
de klootzak.

robert
nee, hij was een man met een uiterst subtiele en geraffineerde geest. een van de meest intellectuele mannen die ik ooit heb ontmoet.

arthur
geef mij maar een eerlijke idioot. persoonlijk heb ik grote bewondering voor stompzinnigheid. het zal wel een soort gevoel van herkenning zijn. maar hoe heeft hij dat gedaan. vertel me alles.

robert
werpt zichzelf in een leunstoel bij de schrijftafel op een avond na het diner bij de minister, begon baron arnhem te praten over succes in het leven als iets dat men kan beschouwen als een exacte wetenschap. met die fascinerende stem van hem gaf hij ons een uiteenzetting over de verschrikkelijkste filosofie die er is, de filosofie van de macht. hij predikte het meest wonderbaarlijke evangelie, het evangelie van het geld. ik denk dat hij zag dat ik onder de indruk was, want een paar dagen later nodigde hij mij uit bij hem op bezoek te komen. ik herinner me heel goed hoe hij me zijn prachtige schilderijen liet zien, zijn tapijten, zijn emaille, zijn juwelen, zijn ivoor, hoe hij mij betoverde met de luxe waarin hij leefde, en hoe hij me toen vertelde dat luxe niets anders is dan achtergrond, decor, en dat macht, macht over andere mensen, macht over de wereld, het enige bezit is dat telt, het enige genot waar je geen genoeg van krijgt, en dat in onze tijd alleen de rijken

die bezitten.

arthur
met grote stelligheid een volslagen oppervlakkige overtuiging.

robert
opstaand dat vond ik toen niet. dat vind ik nu niet. rijkdom heeft me geweldige macht gegeven.

arthur
maar hoe heeft de baron je uiteindelijk zover gekregen om – nou ja – te doen wat je hebt gedaan?

robert
toen ik wegging, zei hij, dat als ik hem ooit waardevolle vertrouwelijke informatie kon geven, hij mij steenrijk zou maken. ik was bedwelmd door wat hij me voorhield, en mijn ambitie en mijn honger naar macht waren toen grenzenloos. zes weken later ging er een zeker vertrouwelijk document door mijn handen.

arthur
houdt zijn blik strak gefixeerd op het tapijt een overheidsdocument?

robert
ja. diezelfde middag schreef ik baron arnhem de brief die mrs cheveley nu in haar bezit heeft. hij heeft er driekwart miljoen aan verdiend.

arthur
en jij?

robert
ik kreeg 110.000 pond van de baron.

arthur
je was meer waard, robert.

robert
nee, dat geld gaf me precies wat ik wilde, macht over anderen. ik werd meteen lid van het lagerhuis. binnen vijf jaar had ik mijn vermogen bijna verdrievoudigd. sindsdien is alles wat ik aanraakte een succes geworden.

arthur
zucht, veegt met zijn hand over zijn voorhoofd en kijkt op ik had nooit gedacht dat jij van alle mannen in de wereld, zo zwak kon zijn, om te zwichten voor zo'n verleiding.

robert
zwak? denk je nou echt dat het zwak is om voor een verleiding te zwichten? ik zeg je dat er verschrikkelijke verleidingen zijn die kracht vergen, kracht en moed, om er voor te zwichten. om je hele leven ineens op het spel te zetten, alles te riskeren op één kaart – dat is niet zwak. dat is een gruwelijke, een angstaanjagende moed. ik had die moed. een moed die weinig mannen hebben.

arthur
gelukkig niet, gezien de resultaten.

robert
na een lange pauze arthur, veracht je me nu om wat ik je heb verteld?

arthur
met veel gevoel in zijn stem ik vind het spijtig, robert, heel spijtig.

robert
ik kan niet zeggen dat ik wroeging heb gehad. dat heb ik niet. maar ik heb mijn geweten vrijgekocht. het bedrag dat ik van baron arnhem had ontvangen heb ik sindsdien minstens twee keer geschonken aan goede doelen.

arthur
kijkt op aan goede doelen? jesus christus. wat moet jij een hoop schade hebben aangericht.

robert
o, zeg dat nou niet, arthur.

arthur
let niet op wat ik zeg, robert. ik zeg altijd dingen die ik beter niet zou zeggen. eigenlijk zeg ik meestal

wat ik denk. dat is tegenwoordig het domste wat je kan doen. dan is de kans dat je wordt begrepen tamelijk groot. (eig. de kans is groot dat je niet wordt begrepen). wat betreft deze ellendige kwestie, ik zal je helpen waar ik maar kan. dat hoef ik je natuurlijk niet te zeggen.

robert
dank je, arthur. maar wat moet ik doen? wat kan ik doen?

arthur
nou, een bekentenis heeft in jouw geval geen zin. het geld is, als ik het zeggen mag... problematisch. als je alles zou opbiechten, kun je nooit meer over normen en waarden beginnen. en een politicus die niet twee keer per week over normen en waarden begint, wordt in dit land niet meer serieus genomen. er zou voor hem niks anders opzitten dan tuinman worden of pastoor.

robert
het enige wat ik nu kan doen is het uitvechten.

arthur
staat op uit zijn stoel ik zat erop te wachten dat je dat zou zeggen, robert. en je moet beginnen met je vrouw het hele verhaal te vertellen.

robert
dat doe ik niet.

arthur
robert, geloof me, je hebt het mis.

robert
ik kan het niet. het zou haar liefde voor mij doden. maar over die vrouw, die mrs cheveley. hoe kan ik me tegen haar verdedigen? ze ziet eruit als een vrouw met een verleden.

arthur
zoals de meeste mooie vrouwen.

robert
jij kent haar van vroeger.

arthur
ja.

robert
kende je haar goed?

arthur
zo slecht dat ik me eens met haar heb verloofd. de verhouding heeft drie dagen geduurd... bijna.

robert
waarom is het uitgegaan?

arthur
o, dat ben ik vergeten. trouwens, heb je het met geld geprobeerd? ze was altijd bijzonder gesteld op geld.

robert
ik heb haar elk bedrag geboden. ze weigerde.

arthur
hm.

robert
arthur, ik voel dat er een publiek schandaal aan zit te komen. ik heb nooit geweten wat angst is. nu weet ik het. het is alsof je hart zichzelf doodklopt in een holle ruimte.

arthur
robert, je moet tegen haar vechten.

robert
ja dat weet ik nu ook wel. maar hoe dan?

arthur
ik heb geen idee. maar iedereen heeft een zwakke plek. we hebben allemaal onze tekortkomingen. slentert naar de haard en bekijkt zichzelf in de spiegel mijn vader zegt dat zelfs ik fouten heb. misschien heb ik ze wel. dat weet ik niet.

robert
ik zal met haar vechten op leven en dood, zolang mijn vrouw maar niks weet. als mijn vrouw er achter zou komen, zou er niet veel meer zijn om voor te vechten. o arthur, ik voel me als een man op een zinkend schip. het water staat tot mijn enkels, en er is zwaar weer op komst. sst. ik hoor de stem van mijn vrouw.

gertrude op in wandelkostuum

gertrude
goedemidag, arthur.

arthur
goedemiddag, gertrude. ben je in het park geweest?

gertrude
nee, ik kom net terug van de vrije vrouwen bond, waar, robert, jouw naam overigens weer met luid applaus werd begroet. ik ben zo terug. ik ga alleen even mijn muts afzetten.

arthur
zo serieus mogelijk oh, doe dat alsjeblieft niet. hij is zo enig. één van de enigste mutsen die ik ooit heb gezien. ik hoop dat de vrije vrouwen bond hem met luid applaus heeft begroet.

gertrude
glimlachend we hebben belangrijker dingen aan ons hoofd dan elkaars mutsen, arthur.

arthur
echt? wat voor dingen?

gertrude
oh, nuttige dingen. arbeids-omstandigheden, vrouwelijke agenten, de acht-urige werkdag, vrouwenkiesrecht... eigenlijk alles wat jij hoogst oninteressant zou vinden.

arthur
en nooit mutsen?

gertrude
zogenaamd beledigd nooit mutsen, nooit. gaat af door de deur naar haar boudoir

robert
ik wou dat ik de waarheid kon vertellen... in waarheid kon leven. ah, dat is waar het leven om draait, in waarheid te leven.

arthur
ah, de waarheid is iets waar ik me altijd zo snel mogelijk van ontdoe. slechte gewoonte, trouwens.

robert
pakt de hand van arthur je bent een goede vriend, arthur, echt een goede vriend.

arthur
ik weet niet of ik tot nog toe veel voor je heb kunnen doen, robert. eigenlijk heb ik nooit iets voor je kunnen doen, voorzover ik weet. ik ben diep teleurgesteld in mezelf.

robert
zucht en gaat naar de deur ik zie je gauw weer, toch?

arthur
wanneer je maar wilt.

robert
dank je. *als hij bij de deur is, komt gertrude binnen vanuit haar boudoir*

gertrude
je gaat toch niet weg, robert?

robert
ik moet nog wat brieven schrijven, lieve.

gertrude
gaat naar hem toe je werkt te hard. je ziet er zo moe uit.

robert
het is niets, liefste, het is niets. *hij kust haar en verdwijnt*

gertrude

ik ben blij dat je er bent. ik wil het met je hebben over... niet over mijn muts, of de vrije vrouwen bond... arthur, jij bent roberts beste vriend. je bent onze beste vriend. niemand, behalve ik, kent robert beter dan jij. hij heeft geen geheimen voor mij, en ik denk niet dat hij ze voor jou heeft.

arthur

hij heeft zeker geen geheimen voor mij. tenminste, ik denk het niet.

gertrude

heb ik ook gelijk als ik hem zo hoog inschat? ik weet dat ik gelijk heb. maar zeg eens eerlijk.

arthur

nou... ik heb wel eens gedacht dat... je soms misschien wat rechtlijnig bent in je kijk op het leven. ik denk dat je soms wat toegeeflijker zou kunnen zijn. elk karakter heeft zijn zwakke kanten, of erger dan zwak. stel, bijvoorbeeld, dat een willekeurig publiek figuur, mijn vader bijvoorbeeld, of ik, nee niet ik, of robert, bijvoorbeeld, zeg jaren geleden, een stomme brief aan iemand had geschreven...

gertrude

wat bedoel je met een stomme brief?

arthur

een brief die iemand in opspraak zou kunnen brengen. ik stel alleen een denkbeeldig geval.

gertrude

robert is niet in staat iets stoms te doen.

arthur

na een lange pauze niemand is niet in staat iets stoms te doen.

gertrude

ben jij een pessimist?

arthur

staat op nee, gertrude, ik ben geen pessimist, hoewel ik niet weet wat dat precies betekent. maar ik weet wel dat het leven niet te begrijpen is zonder mededogen. liefde, en niet duitse filosofie, is de sleutel tot deze wereld. als je me ooit nodig hebt, vertrouw dan volledig op mij, en kom naar me toe.

gertrude

kijkt hem verrast aan wat doe je ernstig. ik geloof dat ik je nog nooit ernstig heb gezien.

arthur

lacht neem me niet kwalijk. het zal niet meer gebeuren.

gertrude

nee, ik zie je graag ernstig.

mabel komt op in een oogverblindende jurk

mabel

gertrude, zeg niet zulke afschuwelijke dingen. ernst zou hem totaal niet staan. lord goring, blijft u alstublieft zo triviaal als u kunt.

arthur

ik zou wel willen, miss mabel, maar ik vrees dat ik... moet gaan.

mabel

net nu ik er ben. wat bent u toch vreselijk ongemanierd. u hebt vast een slechte opvoeding gehad.

arthur

inderdaad.

mabel

ik wou dat ik u had grootgebracht.

arthur

ik vind het ook jammer dat u dat niet hebt gedaan.

mabel

ik neem aan dat het nu te laat is?

arthur

dat weet ik niet zeker.

mabel

komt u morgen rijden?

arthur

ja, tien uur.

mabel

scherp.

arthur

heel scherp. *pakt zijn hoed en stok* tot ziens, gertrude. onthoud wat ik je heb gezegd.

gertrude

ja, al weet ik niet waarom je het hebt gezegd.

arthur

dat weet ik zelf nauwelijks. tot ziens, miss mabel. *buigt en verdwijnt*

mabel

nou, tommy trafford heeft me weer een aanzoek gedaan. tommy doet werkelijk niets anders dan mij aanzoeken. hij heeft me gisteravond aangezocht in de muziekkamer, terwijl ik geen kan op kon omdat er een eindeloos trio bezig was. en vanmorgen weer. en de manier waarop is zo gênant. als hij nou uit volle borst een aanzoek deed. maar hij doet het zo griezelig intiem. ik vind dat één aanzoek per week genoeg is, en dat het moet gebeuren op een manier die de aandacht trekt.

gertrude

tommy trafford heeft wel een schitterende toekomst voor zich.

mabel

oh, ik zou nooit trouwen met een man met een toekomst.

gertrude

mabel!

mabel

ik moet weg. ik moet repeteren bij lady basildon. je weet dat we tableaux doen? de triomf van iets, ik weet niet wat. ik hoop dat het de triomf van mij wordt.

mason

lady markby. mrs cheveley.

gertrude

nee hè. *gaat hen tegemoet* wat leuk! *geeft haar een hand en buigt ietwat afstandelijk naar laura*

lady markby

leuk hè ?

laura

gaat zitten ik vond je jurk zo beeldig gisteravond, mabel. zo eenvoudig en... passend.

mabel

echt? dat moet ik mijn naaister vertellen. dat zal een verrassing voor haar zijn. tot ziens!

lady markby

ben je weg?

mabel

ik moet wel. ik heb repetitie. ik moet op mijn hoofd staan in een paar tableaux.

lady markby

op je hoofd, kind? wat ben jij toch opvallend modern. misschien een beetje té modern. er is niets zo gevaarlijk als te modern zijn. de kans is groot dat je ineens ouderwets wordt. maar daar hoeft jij je niet druk over te maken. tot ziens! *mabel gaat af met een revérence* lieve gertrude, we kwamen alleen vragen of de diamanten broche van laura is gevonden.

gertrude

hier?

laura

ja. ik was hem kwijt toen ik terugkwam in het hotel. ik dacht dat ik hem misschien hier had verloren.

gertrude

ik heb er niets over gehoord. maar ik zal de butler laten komen om te vragen. schelt

laura

oh, doe geen moeite. ik zal hem wel in de opera verloren hebben, voor we hiernaartoe kwamen.

lady markby

ach ja, 't zal wel in de opera gebeurd zijn. het is daar zo dringen en duwen tegenwoordig dat het me verbaast dat we aan het eind van de avond nog iets aan hebben. jullie mogen gerust weten, dat ik na een avondje uit altijd het gevoel heb dat ik geen draad meer aan mijn lijf heb, behalve een zijden draadje waar mijn reputatie aan hangt. de society is verschrikkelijk overbevolkt. iemand zou eens een plan moeten opstellen voor gesubsidieerde emigratie. dat zou veel goed doen.

mason op

gertrude

wat voor broche was het die u heeft verloren, mrs cheveley?

laura

een diamanten slangenbroche met een robijn, een nogal forse robijn.

lady markby

je zei toch er een saffier op het kopje zat?

gertrude

is er vanmorgen in één van de kamers een broche gevonden, mason?

mason

nee, mevrouw.

gertrude

zo is het goed, mason. je kunt de thee brengen.

mason af

lady markby

nou, ik moet zeggen dat het heel vervelend is om iets kwijt te raken. ik weet nog dat ik jaren geleden in de bierhallen van bath een armband met een camee ben verloren die mijn man mij cadeau had gedaan. ik geloof niet dat hij me sindsdien ooit nog iets heeft gegeven, jammer genoeg. hij is compleet gedegenereerd. echt, een politieke carrière is verreweg de grootste aanslag op een gelukkig huwelijksleven. niet in jouw geval natuurlijk, gertrude, jij bent een model-man getrouwd. maar sinds mijn man regelmatig de debatten bijwoont, wat hij vroeger nooit deed, is zijn spraakgebruik echt onmogelijk geworden. hij lijkt voortdurend te denken dat hij het lagerhuis toespreekt. vanmorgen nog, het ontbijt was nog niet half op, of hij ging op het haardkleed staan, stak zijn handen in zijn zakken, en richtte zich met luide stem tot de geachte aanwezigen. ik ging direct na mijn tweede kop thee van tafel, dat hoef ik je niet te zeggen. ik mag hopen, gertrude, dat robert niet zo is.

de butler komt binnen met de thee

gertrude

thee, mrs cheveley?

lady markby

nee, dank je, schat. *de butler verdwijnt* ik heb namelijk beloofd nog even tien minuutjes bij lady brancaster langs te gaan, die zit diep in de stront. haar dochter, toch een meisje met een goede opvoeding, heeft zich verloofd met een kapelaan uit shropshire. het is verschrikkelijk treurig, echt verschrikkelijk treurig, ik begrijp die hype rond kapelannen niet. in mijn tijd wipten ze ook al als konijnen rond, maar wij besteedden nooit aandacht aan ze. maar ik heb begrepen dat het platteland er tegenwoordig van is vergeven. ik vind het hoogst onreligieus. je kent lady brancaster toch, liefje ?

gertrude

oppervlakkig.

lady markby

nou, net als alle dikke vrouwen ziet ze eruit als het toonbeeld van

geluk, maar er zijn vele tragediën in haar familie, afgezien van die affaire met die kapelaan. haar eigen zuster, mrs jekyll, leidde een vreselijk ellendig leven, en dat was niet haar eigen schuld moet ik tot mijn spijt zeggen, en ging uiteindelijk, verpletterd door smart, het klooster in, of bij de opera, één van de twee. nee, ze heeft zich op creatief borduren heeft gestort. staat op en nu, gertrude, laat ik mrs cheveley hier, en ik kom haar straks weer ophalen. het is een condoléancebezoek, dus het gaat niet lang duren. jullie hebben vast veel mooie herinneringen op te halen uit jullie schooltijd. tot ziens!
af

laura

wat een geweldige vrouw, hè? ik ken niemand die meer praat en minder zegt. ze is geboren voor de politiek.

gertrude

geeft geen antwoord, maar blijft staan. er is een pauze. dan ontmoeten de ogen van de twee vrouwen elkaar. gertrude kijkt streng en bleek. laura lijkt tamelijk geamuseerd mrs cheveley, ik denk dat ik er goed aan doe u ronduit te zeggen dat ik u gisteravond niet in mijn huis zou hebben binnen gelaten, als ik geweten had wie u werkelijk was.

laura

u bent in al die jaren geen steek veranderd.

gertrude

ik verander nooit.

laura

trekt haar wenkbrauwen op heeft het leven u dan niets geleerd?

gertrude

het heeft me geleerd dat iemand die zich ooit schuldig heeft gemaakt aan iets vals en oneerlijks, dat nog eens zou kunnen doen, en dus gemeden dient te worden.

laura

zou u die regel op iedereen toepassen?

gertrude

op iedereen, ja, zonder uitzondering.

laura

dan heb ik met u te doen.

gertrude

u begrijpt dat elk verder contact tussen u en mij is uitgesloten.

laura

achterover leunend in haar stoel al dat gemoraliseer van u doet me niets. moraal is alleen maar de houding die we aannemen tegenover mensen die we niet mogen. u mag mij niet. dat is duidelijk. en ik kan u niet uitstaan. en toch ben ik gekomen om u een dienst te bewijzen.

gertrude

smalend zoals u gisteravond mijn man een dienst wilde bewijzen, zeker. gelukkig heb ik hem dat uit zijn hoofd gepraat.

laura

schrikt overeind dus u heeft gezorgd dat hij mij die brief schreef waarin hij z'n belofte breekt?

gertrude

ja.

laura

dan moet u zorgen dat hij daarop terugkomt. ik geef u tot morgenochtend. ik heb uw man in mijn greep en als u verstandig bent, dan zorgt u dat hij doet wat ik zeg.

gertrude

staat op en loopt op haar toe wat heeft mijn man te maken met een vrouw zoals u?

laura

met een bitter lachje soort zoekt soort in deze wereld.

gertrude

mijn huis uit. u past hier niet.

robert komt van achteren op. hij hoort de laatste woorden van zijn vrouw, en ziet tot wie ze gericht zijn. hij wordt doodsbleeke.

laura
uw huis! een huis dat gekocht is met smeergeld. waarvan het hele interieur is betaald met fraude. draait zich om en ziet robert vraag hem hoe hij zo rijk is geworden! laat hem vertellen hoe hij een kabinetsgeheim aan een beursmakelaar heeft verkocht. vraag hem maar waaraan u uw positie te danken heeft!

gertrude
het is niet waar! robert! het is niet waar!

laura
wijst met uitgestrekte vinger naar hem kijk naar hem! kan hij het ontkennen? durft hij dat?

robert
ga onmiddellijk weg. u heeft het ergste gedaan wat u kon doen.

laura
ik ben nog niet klaar. ik geef u tot morgenmiddag twaalf uur. als u dan niet heeft gedaan wat ik zeg, zal heel de wereld weten wie sir robert chiltern werkelijk is.

robert schelt. mason op.

robert
laat mrs cheveley uit.

laura schrikt op, buigt dan met ietwat overdreven beleefdheid naar gertrude, die geen teken van reactie geeft. als ze langs robert loopt die bij de deur staat houdt ze een moment in en kijkt hem recht in het gezicht. dan gaat ze af, gevolgd door de bediende, die de deur achter zich sluit. de echtelieden zijn alleen achtergebleven. gertrude staat erbij als iemand in een afschuwelijke droom. dan draait ze zich om en kijkt naar haar man. ze kijkt naar hem met vreemde ogen, alsof ze hem voor de eerste keer ziet.

gertrude
zeg dat het niet waar is! lieg tegen me! lieg tegen me! zeg dat het niet waar is!

robert
wat die vrouw zei is volkomen waar. maar luister naar me, gertrude. ik wil je alles vertellen. loopt op haar toe

gertrude
raak me niet aan. ik voel me alsof je me voor altijd hebt bevuild. oh, wat een masker heb je al die jaren gedragen! je hebt jezelf verkocht. je hebt tegen de hele wereld gelogen. en nu wil je niet liegen tegen mij.

robert
stormt op haar af gertrude! gertrude!

gertrude
weert hem met uitgestrekte handen af nee, zeg niets! je stem wekt vreselijke herinneringen op - herinneringen aan waarom ik van je hield - herinneringen aan woorden die me van je deden houden - herinneringen die me nu bang maken. ik heb je aanbeden! jij was iets voor mij dat buiten het gewone leven stond, iets puurs, iets zuivers. de wereld leek mooier omdat jij er was. en nu - oh, als ik bedenk dat ik van jou mijn ideaal maakte! het ideaal van mijn leven!

robert
dat was je fout. de fout die alle vrouwen maken. waarom kunnen jullie niet van ons houden met fouten en al? waarom plaatsen jullie ons op zo'n monsterlijk voetstuk? als wij mannen van vrouwen houden, dan houden we van ze met al hun zwakheden, hun domheden, houden we om die reden misschien wel des te meer van ze. niet wie volmaakt is, maar wie onvolmaakt is, heeft liefde nodig. als we gewond zijn, door eigen hand, of door de hand van een ander, dan moet liefde ons genezen - wat heeft liefde anders voor nut? de liefde van een man is ruimer, menselijker dan die van een vrouw. vrouwen maken idealen van mannen. je hebt mij zo geïdealiseerd dat ik niet meer de moed had om af te dalen, je mijn wonden te tonen, je mijn zwakheden te vertellen. ik was bang dat ik je liefde zou verliezen, zoals ik die nu verloren heb. gertrude, wat die vrouw van me vroeg, was niets vergeleken bij wat ze me aanbood. ze bood veiligheid, rust, zekerheid. ik had mijn jeugdzonde voorgoed kunnen begraven. jij hield me tegen. niemand anders dan

jij, dat weet je. en zo heb jij - jij die ik zo hartstochtelijk heb liefgehad - mijn leven kapotgemaakt - ja, kapotgemaakt.

hij verlaat de kamer. gertrude haast zich achter hem aan, maar zodra ze de deur bereikt, wordt deze gesloten. bleek van angst, verward, hulpeloos, wiegt ze heen en weer als een plant in het water. haar uitgestrekte handen lijken te trillen in de lucht als bloesems in de wind. dan werpt ze zichzelf neer naast een sofa en begraaft haar gezicht. haar snikken is als het snikken van een kind.

doek tweede bedrijf stort neer

eerste scène

arthur
heb je een ander knoopsgatruikertje voor me, phipps?

phipps
ja, mijnheer. *neemt hoed, wandelstok, jas en cape aan. reikt de nieuwe corsage aan op een presenteerblaadje.*

arthur
tamelijk chique, phipps.

phipps
ja, mijnheer.

arthur
haalt de oude corsage eraf kijk, phipps, in de mode is wat je zelf draagt. uit de mode is wat anderen dragen.

phipps
ja, mijnheer.

arthur
zoals platvloersheid het gedrag van anderen is.

phipps
ja, mijnheer.

arthur
doet de nieuwe corsage op en leugens de waarheden van anderen.

phipps
ja, mijnheer.

arthur
andere mensen zijn onuitstaanbaar. het beste gezelschap ben jezelf.

phipps
ja, mijnheer.

arthur
van jezelf houden is het begin van een levenslange liefde, phipps.

phipps
ja, mijnheer.

arthur
kijkt naar zichzelf in de ruit ik denk niet dat dit knoopsgatruikertje goed is. maakt me een beetje oud. alsof ik in de bloei van mijn leven ben, hè phipps?

phipps
ik constateer geen verandering in meneers verschijning.

arthur
geen, phipps?

phipps
nee, mijnheer.

arthur
ik weet het niet. in het vervolg een wat gewoner knoopsgatruikertje voor de donderdagavond, phipps.

phipps
ik zal het aan de bloemiste doorgeven, meneer. ze heeft onlangs een familielid verloren, misschien verklaart dat het gebrek aan alledaagsheid in het knoopsgatruikertje waar mijnheer over klaagt.

arthur
dat is buitengewoon bij de lagere klassen in engeland – ze raken voortdurend hun naasten kwijt.

phipps
ja, mijnheer. ze hebben het zeer getroffen in dat opzicht.

arthur
draait zich om en kijkt hem aan. phipps blijft onbewogen nog brieven, phipps?

phipps
ja, mijnheer. *reikt een roze brief op een presenteerblaadje aan.*

arthur
neemt de brief ik wil mijn rijtuig over twintig minuten voor hebben.

phipps
ja, mijnheer. *loopt naar de deur.*

arthur
zo is het goed, phipps. *phipps verlaat de kamer*

arthur
gertrudes handschrift op gertrudes roze briefpapier. dat is tamelijk curieus. leest 'ik heb je nodig. ik vertrouw je. ik kom nu naar je toe. gertrude.' legt de brief neer 'ik heb je nodig. ik vertrouw je. ik kom nu naar je toe.' dan is ze erachter gekomen! arme gertrude! haalt zijn horloge tevoorschijn en kijkt ernaar maar wat een tijd om op bezoek te komen. tien uur! ze kan elk moment hier zijn. ik moet phipps zeggen dat ik voor niemand anders thuis ben. *gaat naar de bel.* phipps komt binnen

phipps
lord caversham.

arthur
waarom komen ouders toch altijd op het verkeerde moment? *lord caversham komt binnen* vader! blij je te zien. gaat naar hem toe

lord caversham
help me uit mijn jas.

arthur
is dat de moeite, vader?

lord caversham
natuurlijk is dat de moeite, meneer. wat is de gemakkelijkste stoel?

arthur
deze, vader. die gebruik ik altijd zelf, wanneer ik gasten heb.

lord caversham
dank. geen tocht, hoop ik, in deze kamer?

arthur
nee, vader.

lord caversham
gaat zitten mooi. kan niet tegen tocht. thuis ook geen tocht.

arthur
een lekkere frisse wind.

lord caversham
hè? begrijp niet wat je bedoelt. ik wil een ernstig gesprek met je, meneer.

arthur
op dit uur?

lord caversham
wat is er mis met dit uur? het is tien uur.

arthur
nou, het probleem is, dat ik vandaag geen ernstige gesprekken voer, vader. het spijt me, maar het is mijn dag niet.

lord caversham
wat bedoel je?

arthur
tijdens het seizoen, vader, spreek ik alleen ernstig op de eerste dinsdag van de maand, van vier tot zeven.

lord caversham
doe dan alsof het dinsdag is.

arthur
goed, het is dinsdag. maar het is na zeven en mijn dokter zegt dat ik na zeven uur geen ernstige gesprekken mag voeren. anders ga ik praten in mijn slaap.

lord caversham
praten in je slaap? nou en? je bent toch niet getrouwd.

arthur
nee, vader, ik ben niet getrouwd.

lord caversham
daar wilde ik het over hebben, meneer. het is hoog tijd dat je gaat trouwen. je kan niet altijd voor uw plezier blijven leven. kijk hoever je vriend robert chiltern het heeft geschopt door integriteit, hard werken en een verstandig huwelijk met een goede vrouw. waarom neem je hem niet als voorbeeld?

arthur
ik denk dat ik doe, vader.

lord caversham
je bent nu vierendertig. en bovendien tocht het hier, wat je gedrag nog erger maakt.

arthur
ik voel het ook, vader. een verschrikkelijke tocht. laten we naar een andere kamer gaan. *schelt, phipps komt binnen* het tocht hier verschrikkelijk, phipps. brandt er een goed vuur in de rookkamer?

phipps
ja, mijnheer.

arthur
kom mee, vader. je genies is hartverscheurend.

lord caversham
eh, mag ik zelf bepalen wanneer ik nies?

arthur
verontschuldigend natuurlijk, vader. ik uitte slechts mijn medeleven.

lord caversham
ach, de pot op met medeleven. daar is vandaag de dag veel te veel van.

arthur
dat ben ik met je eens, vader. als er minder medeleven was in de wereld was er ook minder ellende in de wereld.

lord caversham
loopt richting rookkamer. dat is een paradox, meneer. ik haat paradoxen.

arthur
ik ook, vader. iedereen die je tegenkomt tegenwoordig is een paradox.

lord caversham
draait zich om, en kijkt van onder zijn wenkbrauwen zijn zoon aan. begrijp jij zelf altijd wel helemaal wat je zegt, meneer?

arthur
na enige aarzeling ja, vader, als ik heel aandachtig luister.

lord caversham
verontwaardigd als je heel aandachtig luistert... *hij gaat mopperend de rookkamer in. phipps komt binnen.*

miss prism
cecily! zit je weer in je dagboek te schrijven. hoe vaak heb ik je al niet op die morbide gewoonte moeten wijzen.

cecily
nog heel even! ik ben bij kwart over twee, en het drama van vandaag vond plaats om half drie.

miss prism
nee, cecily, het was kwart voor drie toen dominee chasuble/meneer pastoor het bijzonder pijnlijke standpunt van de kerk ten aanzien van het huwelijk naar voren bracht.

cecily
ik heb het niet over chasuble/meneer pastoor maar over de tragische ontmaskering van neef ernst.

miss prism
ik keur het gedrag van mister worthing ten zeerste af. hij is een door en door slecht mens.

cecily
dat vrees ik ook. dat is tenminste de enige verklaring die ik heb voor zijn mysterieuze aantrekkingskracht.

algernon op

miss prism
mister worthing! ik was in de veronderstelling - in de hoop, mag ik wel zeggen - dat u al naar de stad was vertrokken.

algernon
ik kom afscheid van u nemen, cecily. ik heb geen andere keus dan terug te keren naar de kille, koude wereld.

cecily
ik begrijp niet, mister worthing, wat u hiermee bedoelt. het is vandaag zelfs ongewoon warm voor de tijd van het jaar.

algernon
het was niet mijn bedoeling iets over het weer te zeggen. ik voel mij echter verplicht, miss prism, u op de hoogte te brengen van het feit dat meneer pastoor in de pastorie op u zit te wachten.

miss prism
de pastorie! dat klinkt ernstig. het zal waarschijnlijk niet om iets onbelangrijks gaan, gezien meneer pastoor een plek met zeer plechtige associaties heeft uitgekozen. ik denk niet dat het gepast zou zijn hem te laten wachten, hè cecily?

cecily
dat zou heel, heel ongepast zijn. in de pastorie is het ongelooflijk vochtig.

miss prism
ook dat nog! daar had ik niet eens aan gedacht. en meneer pastoor is ongelukkig reumatisch. ik hoop oprecht dat u vanaf heden aan een nieuwe bladzijde in uw leven zult beginnen.

algernon
ik ben al aan een heel nieuwe roman begonnen, miss prism.

miss prism
dat doet me genoegen. vergeet niet dat er zelfs voor de meest ontaarde mens altijd hoop is.

prism af

algernon
dit afscheid is pijnlijk, miss cardew.

merriman op.

merriman
de wagen staat voor, sir.

cecily
laat hem wachten, merriman, vijf minuten.

merriman
ja, miss.

merriman af.

algernon
ik hoop, cecily, dat ik u niet beledig als ik u vlakaf zeg, dat u voor mij in alle opzichten de zichtbare personificatie van de absolute perfectie lijkt te zijn.

cecily
ik vind dat uw eerlijkheid u siert, ernst, en als u het mij permitteert zou ik u willen citeren in mijn dagboek.
gaat aan tafel zitten en schrijft in haar dagboek.

algernon
houdt u echt een dagboek bij? ik heb er alles voor over om er eens in te mogen zien. mag ik?

cecily

o nee. *legt haar hand erop.* het is alleen een weergave van gedachten en indrukken van een jong meisje en dus bedoeld voor publicatie. als het in boekvorm verschijnt hoop ik dat u een exemplaar zal bestellen. maar alstublieft, ernst, ga door. ik vind het heerlijk om gedictieerd te worden. ik ben bij 'absolute perfectie'.

algernon
ahum! ahum!

cecily
geen gekuch, ernst. als ge dicteert moet ge vloeiend spreken en niet kuchen. ik zou niet weten hoe ik een kuch moet spellen.

algernon
praat zeer snel. cecily, sinds vanmiddag toen ik voor het eerst uw wonderbaarlijke en onvergelykelijke schoonheid aanschouwde, was ik niet enkel uw verachtelijke slaaf en knecht, maar waagde ik het zelfs, zwevend op de wieken van een onmenselijk begeren om van u te houden, wild, vurig, toegewijd, wanhopig.

cecily
legt haar pen neer. zeg dat nog eens van in het begin. u praat veel te onduidelijk.

algernon
sinds vanmiddag, toen ik u voor het laatst eh ... voor het eerst uw wonderbaarlijke en onvergelykelijke schoonheid aanschouwde ...

cecily
dat heb ik, heel goed.

algernon
was...was... *cecily legt haar pen neer.* was ik niet slechts uw verachtelijke slaaf en knecht, maar waagde ik het zelfs, zwevend op de wieken van een onmenselijk begeren om van u te houden, wild, vurig, toegewijd, wanhopig.

cecily
ik heb wanhopig maar niet opgeschreven.

algernon
cecily...

cecily
is dat het begin van een hele nieuwe paragraaf of alleen een korte kanttekening bij uw bewondering?

merriman op.

merriman
de wagen wacht, meneer.

algernon
laat hem volgende week maar terugkomen.

merriman
zeker, meneer.

merriman af.

cecily
oom jack zal heel kwaad zijn als hij weet dat u hier nog tot volgende week blijft.

algernon
jack interesseert mij niet. niks in heel de wereld interesseert mij nog behalve u, cecily. i love you. i want you. i can't live without you. (ik hou van u. ik wil u. ik ga dood zonder u.) wilt u met mij trouwen, cecily? wilt u mijn vrouw worden?

cecily
natuurlijk. waarom zijn we anders al drie maanden verloofd.

algernon
drie maanden?

cecily
ja, op een paar dagen na drie maanden. aanstaande dinsdag exact drie maanden.

algernon
dat wist ik niet.

cecily
maar weinig mensen realiseren zich de positie waarin ze geplaatst worden.

algernon
maar hoe zijn wij verloofd geraakt?

cecily
vanaf het moment dat lieve oom jack vertelde dat hij een broer had die heel stout en slecht was, was u hét gespreksonderwerp tussen mij en miss prism. en natuurlijk, een man waar constant over gesproken wordt, is heel aantrekkelijk. dat doet u vermoeden dat hij uiteindelijk toch inhoud heeft. ik durf gerust zeggen dat het onzinnig is van mij, maar ik werd verliefd op u, ernst.

algernon
lieweling. en wanneer hebben wij ons dan verloofd?

cecily
op veertien februari. uitgeput door uw totale ontkenning van mijn bestaan, besloot ik dat ik de zaak op de een of andere manier moest afronden, en na een lange worsteling met mezelf heb ik u geaccepteerd op een avond in de tuin. de volgende dag heb ik uit uw naam deze kleine ring gekocht.

algernon
heb ik die aan u gegeven? hoe schoon.

cecily
ja, gij hebt een goede smaak. en dit is de doos waarin ik al uw lieve brieven bewaar.

algernon
mijn brieven? maar mijn lieve cecily, ik heb u nooit een brief geschreven.

cecily
het is echt niet nodig om mij daaraan te herinneren. mijn gezondheid is er bijna onder bezweken, onder de spanning van het wachten. uiteindelijk was ik gedwongen uw brieven zelf te schrijven.

algernon
o, mag ik ze lezen, cecily!

cecily
ze zouden u veel te zelfingenomen maken. de brief die u schreef nadat ik de verloving had verbroken is zo prachtig en zo slecht gespeld, dat ik hem amper met droge ogen kan lezen.

algernon
is onze verloving ooit verbroken?

cecily
natuurlijk, op 22 maart. je mag de eerste zin lezen als u wilt. laat het dagboek zien. 'vandaag heb ik mijn verloving met ernst verbroken. het is beter zo. het weer blijft aangenaam.'

algernon
maar waarom? wat heb ik gedaan? cecily, het doet heel pijn om te horen dat ge onze verloving verbroken hebt. vooral omdat het weer zo aangenaam was.

cecily
elke verloving wordt minstens één keer verbroken. maar ik heb u voor het einde van de week al vergeven.

algernon
gaat naar haar toe, en knielt. gij zijt een engeltje, cecily.

cecily
lieve romantische jongen. *hij zoent haar, zij strijkt met haar vingers door zijn haar.* zijn die krollekes van uzelf?

algernon
ja, met een beetje steun van anderen.

cecily
gelukkig maar.

algernon
zult ge de verloving nooit meer verbreken?

cecily
dat zou ik niet meer kunnen, nu ik u in het echt heb gezien. en
daarbij is er ook nog de kwestie van uw naam.

algernon
mijn naam?

cecily
het is altijd mijn droom geweest om iemand graag te zien die ernst
heet. er is iets in die naam dat absoluut vertrouwen uitademt. ik
heb medelijden met elke vrouw die niet getrouwd is met een
ernst.

algernon
bedoelt ge dat ge niet mij niet graag zou zien als ik een andere naam
had?

cecily
welke naam dan?

algernon
o, welke naam dan ook - algernon - bijvoorbeeld ...

cecily
ik hoor niet graag algernon.

algernon
mijn lieve, zoete, liefste, kleine lieveling, ik begrijp echt niet
waarom ge bezwaar hebt tegen algernon. het is helemaal geen
slechte naam. hij heeft zelfs iets aristocratisch. de helft van alle
mannen die failliet gaan heet algernon. als ik algernon zou heten,
zoudt ge mij dan niet graag zien?

cecily
ik zou u kunnen respecteren, ernst, ik zou uw karakter kunnen
bewonderen, maar ik zou u nooit mijn totale aandacht kunnen
schenken.

algernon
bon, ik neem aan dat meneer pastoor op de hoogte is wat betreft de
praktijken en rituelen van de kerk? ik moet hem onmiddellijk zien
voor een heel belangrijke doping. ik bedoel voor een heel
belangrijke kwestie. ik ben direct terug. *algernon kust haar. af naar
de tuin.*

cecily
wat een impulsieve jongen! ik hou veel van zijn haar.

arthur
phipps, er komt vanavond een dame op bezoek voor privé-zaken. als
ze komt, breng je haar naar de salon. begrepen?

phipps
ik begrijp het, mijnheer.

arthur
deze zaak is van het ernstigste belang, phipps.

phipps
ik begrijp het, mijnheer.

arthur
niemand anders binnenlaten. in geen geval.

phipps
ik begrijp het, mijnheer.

de bel gaat

arthur
ah! dat is waarschijnlijk de dame.
*op het moment dat hij naar de deur loopt, komt lord caversham uit
de rookkamer.*

lord caversham
zeg, moet ik hier wachten tot ik een pond weeg?

arthur
in aanzienlijke verwarring ik kom. *lord caversham gaat terug de
rookkamer in.* onthoud wat ik gezegd heb, phipps, in die kamer.
phipps
ja, mijnheer. arthur gaat de rookkamer binnen.

*mrs cheveley op. ze is gekleed in groen en zilver, als een heks, een
tovenares. ze draagt een mantel van zwart satijn, afgezet met zijden,
vergane rozenblaadjes.*
merriman op.

merriman
een zekere miss fairfax zou graag mister worthing willen spreken.

cecily
is hij niet in de bibliotheek?

merriman
hij liep in de richting van de kerk.

cecily
vraag haar binnen. mister worthing zal zo terug zijn. en u mag thee
brengen.

merriman
ja miss. miss fairfax.

laura
tegen phipps, die haar tegemoet komt is lord goring thuis?

phipps
mijnheer vroeg mij u te vragen zo vriendelijk te zijn in de salon op
hem te wachten. mijnheer komt zo.

laura
verwacht hij mij?

phipps
ja, mevrouw. mijnheer zei dat als er een dame kwam, ik haar moest
vragen in de salon op hem te wachten. mijnheers aanwijzingen op dit
punt waren zeer precies.

laura
in zichzelf wat attent van hem! het onverwachte te verwachten!
loopt richting salon en kijkt naar binnen ugh! wat zien salons van
vrijgezellen er toch altijd treurig uit. daar zal ik verandering in
moeten aanbrengen. *phipps brengt de lamp van de schrijftafel* nee,
die lamp is te fel. steek wat kaarsen aan.

phipps
zeker, mevrouw.

laura
ik hoop dat de kaarsen flatteuze kapjes hebben.

phipps
we hebben er nog geen klachten over gehad, mevrouw.
gaat de salon binnen en steekt de kaarsen aan

laura
ik ben benieuwd welke vrouw hij op dit uur verwacht. dat gaat
fantastisch zijn (/wat heerlijk) om hem te betrappen. mannen zien er
altijd zo onnozel uit wanneer ze worden betrappt. en ze worden altijd
betrappt. kijkt de kamer rond en loopt naar de schrijftafel wat een
ongelooflijk interessante kamer! wat een ongelooflijk interessant
schilderij! *pakt brieven op* wat een ongelooflijk oninteressante
correspondentie! wie schrijft er nou een brief op roze papier? dat
ziet eruit als het begin van een ordinaire affaire. *legt de brief neer,
pakt hem dan weer op.* dat handschrift ken ik. dat is van gertrude
chiltern. de tien geboden in iedere pennenstreek, en de moraal
druipt van het papier. leest 'ik vertrouw je. ik heb je nodig. ik kom
nu naar je toe. gertrude.' 'ik vertrouw je. ik heb je nodig. ik kom nu
naar je toe.' *er verschijnt een triomfantelijke glimlach rond haar
mond. phipps komt binnen*

phipps
de kaarsen in de salon branden, mevrouw.

laura
dank je.

phipps
ik denk dat de kapjes u zullen bevallen, mevrouw. het zijn de meest
flatteuze die we hebben. het zijn de kapjes die mijnheer zelf
gebruikt wanneer hij zich kleedt voor 't diner.

laura
dan weet ik zeker dat ze goed zijn.

phipps
dank u, mevrouw.
laura gaat de salon binnen. phipps sluit de deur en verdwijnt. de deur gaat langzaam weer open en laura komt naar buiten en sluipt in de richting van de schrijftafel. plotseling klinken er stemmen vanuit de rookkamer. laura verbleekt, en stopt. de stemmen worden luider, en ze gaat terug naar de salon, op haar lip bijtend.

cecily
mag ik mezelf voorstellen? ik ben cecily cardew.
gwendolen schudt haar de hand.

gwendolen
cecily cardew? wat een ontzettend lieve naam! ik heb zo'n vermoeden dat wij hele goede vriendinnen worden. ik vind je nu al aardig. mijn eerste indruk van mensen is nooit verkeerd.

cecily
gaat u alstublieft zitten.
gwendolen blijft staan

gwendolen
cecily, ik mag je toch zeker cecily noemen?

cecily
graag!

gwendolen
en jij noemt mij gwendolen?

cecily
als het mag.

gwendolen
dat is dan geregeld.

cecily
ik hoop het.
pauze. ze gaan naast elkaar zitten.

gwendolen
cecily, mijn moeder heeft mij buitengewoon kortzichtig opgevoed. heb je er bezwaar tegen als ik jou door mijn bril bekijk?

cecily
helemaal niet, gwendolen. ik word graag bekeken.
gwendolen bestudeert cecily door een lorgnet

gwendolen
jij bent hier even op bezoek?

cecily
o nee! ik woon hier.

gwendolen
echt? dan woont je moeder hier zeker ook?

cecily
nee, ik heb geen moeder. eigenlijk heb ik helemaal geen familie.

gwendolen
is dat zo?

cecily
ik heb een voogd.

gwendolen
een voogd?

cecily
ja, ik ben de pupil van mister worthing.

gwendolen
o! vreemd dat hij het nooit over een pupil heeft gehad. hij wordt met het uur interessanter. ik moet zeggen, cecily, ik vind je heel aardig, maar nu ik weet dat jij mister worthings pupil bent, zou ik wensen dat je, nou, een beetje ouder was dan je lijkt, en niet zo aantrekkelijk. als ik eerlijk mag zijn-
cecily
graag.

gwendolen

- zou ik wensen dat je tweeënveertig was en lelijk. ernst is het toonbeeld van eerlijkheid en betrouwbaarheid, maar zelfs mannen met het allernobelste karakter vallen gemakkelijk voor de fysieke charme van anderen.

cecily
pardon, gwendolen, zei jij ernst?

gwendolen
ja.

cecily
o, maar ernst is niet mijn voogd. dat is zijn broer.

gwendolen
ernst heeft mij nooit verteld dat hij een broer heeft.

cecily
het botert al een tijdje niet tussen die twee.

gwendolen
ah! dat verklaart een hoop. en nu ik erover nadenk, ik heb nog nooit een man over zijn broer gehoord. het schijnt een onappetitelijk onderwerp te zijn. cecily, ben je er absoluut, absoluut zeker van dat niet mister ernst worthing jouw voogd is?

cecily
absoluut.
pauze.
eigenlijk word ik de zijne.

gwendolen
hoe zei je?

cecily
lieve gwendolen, er is geen enkele reden waarom ik het voor u verborgen zou moeten houden. onze streekkrant zal er zeker verslag van doen volgende week. ernst en ik zijn verloofd.

gwendolen
lieve cecily, er is hier sprake van een klein misverstand. ernst heeft zich met mij verloofd. de aankondiging verschijnt zaterdag in de morning post.

cecily staat op.
cecily
ik vrees dat u zich vergist. ernst heeft mij tien minuten geleden een aanzoek gedaan.
laat haar dagboek zien.
het staat hier in mijn dagboek.

gwendolen
bekijkt het dagboek aandachtig door haar bril. vreemd, gistermiddag om half zes vroeg hij mij zijn vrouw te worden. als je het wilt controleren, ga je gang. haalt haar dagboek tevoorschijn. ik ga nooit op stap zonder mijn dagboek. je moet altijd iets spannends te lezen hebben in de trein. het spijt me, lieve cecily, maar ik ben bang dat ik de primeur heb.

cecily
het spijt me, lieve gwendolen, maar het ziet er naar uit dat ernst van gedachten is veranderd.

gwendolen
als hij zich door een of andere idiote belofte heeft laten strikken zal ik hem onmiddellijk bevrijden.

cecily
in welke ongelukkige affaire hij ook verstrikt mag zijn, als we getrouwd zijn zal ik hem nooit iets verwijten.

gwendolen
bedoelt u mij met het woordje affaire? arrogant wicht! op een moment als deze is zeggen wat je denkt niet alleen een morele plicht, maar zelfs leuk.

cecily
dit is niet het moment om maskers van fatsoen te dragen. ik noem een een kat een kat. / ik noem het beestje bij de naam

gwendolen
ik ben blij dat ik geen katten heb /nooit beestjes zie. het is duidelijk

dat onze sociale omgeving niet dezelfde is.

merriman op.
merriman
zal ik de thee hier neerzetten, miss?

cecily
ja, zoals altijd.
merriman af.

gwendolen
zijn er veel interessante wandelingen te maken in de streek?

cecily
o ja, veel. boven op de heuvel kun je vijf graafschappen zien.

gwendolen
vijf graafschappen! daar hou ik niet van. ik heb een hekel aan gedrang.

cecily
en daarom woont u in de stad?

gwendolen
u heeft een goed onderhouden tuin.

cecily
ik ben blij dat u 'm mooi vindt.

gwendolen
ik wist niet dat er op het platteland bloemen waren.

cecily
bloemen zijn hier net zo gewoon, als mensen in londen.

gwendolen
persoonlijk begrijp ik niet hoe iemand op het platteland kan leven. als je iets voorstelt tenminste. op het platteland verveel ik me dood.

cecily
is dat wat de kranten agrarische depressie noemen? kan ik u wat thee inschenken?

gwendolen
dat weet ik niet

cecily
wat weet u niet.

gwendolen
of u dat wel kan.

cecily
suiker?

gwendolen
nee, dank u. suiker is volledig uit de mode.
cecily geeft vier klonten suiker.

cecily
cake of brood met boter?

gwendolen
brood met boter, graag. cake wordt in de betere kringen niet meer geserveerd tegenwoordig.
cecily snijdt een plak cake af

cecily
geef dit aan miss fairfax.
merriman doet dit. af.

gwendolen
u heeft klonten suiker in mijn thee gedaan, en hoewel ik nadrukkelijk om brood met boter vroeg, heeft u mij cake gegeven. ik sta bekend om mijn zachtmoedigheid, maar ik waarschuw u, u kunt te ver gaan. vanaf het eerste moment dat ik u zag, vertrouwde ik u al niet. ik had direct gezien dat u vals en achterbaks was. en mijn eerste indruk is altijd juist.

cecily
ik heb de indruk, dat ik misbruik maak van uw waardevolle tijd. u

heeft ongetwijfeld nog veel gelijksoortige bezoeken af te leggen in de buurt.

arthur en lord caversham op
arthur
vader, als ik dan toch moet trouwen, laat me dan tenminste zelf de tijd, de plaats en de partner kiezen. vooral de plaats.

lord caversham
laat dat nou aan mij over, meneer. jij zou waarschijnlijk een belabberde keuze maken. het huwelijk is een zaak van gezond verstand.

arthur
maar vrouwen met gezond verstand zijn zo zeldzaam lelijk, vader.

lord caversham
geen vrouw, mooi of lelijk, heeft enig gezond verstand, meneer. gezond verstand is het voorrecht van onze sexe.

arthur
juist. en wij mannen zijn zo geëmancipeerd dat we het nooit gebruiken, of wel, vader?

lord caversham
ik gebruik het, meneer, ik gebruik niets anders.

arthur
dat had ik van moeder begrepen.

lord caversham
het is het geheim van je moeders geluk.
gaat even met zijn vader naar buiten. arthur keert ontstemd terug, met robert chiltern

robert
wat een geluk dat je thuis bent! de butler zei dat je weg was.

arthur
ja, ik heb 't verschrikkelijk druk vanavond, en ik had de opdracht gegeven niemand binnen te laten.

robert
mij toch wel, arthur. je bent mijn beste vriend. vanaf morgen misschien mijn enige vriend.

robert
mijn vrouw heeft alles ontdekt.

arthur
ah! ik dacht al zoiets!

robert
echt? hoe?

arthur
o, door iets in de uitdrukking op je gezicht. maar wie heeft het haar verteld?

robert
laura cheveley zelf. arthur, ik sterf van de dorst. mag ik iets laten komen? rijnwijn met soda?

arthur
natuurlijk. *schelt*

robert
dank je!

robert
ik weet niet wat ik moet doen, arthur, ik weet niet wat ik moet doen.

phipps komt binnen
arthur
ah, phipps. breng wat rijnwijn met soda.

phipps
ja, mijnheer.

arthur

en, phipps!

phipps
ja, mijnheer.

arthur
wil je me even excuseren, robert? ik moet mijn butler wat instructies geven.

robert
natuurlijk.

arthur
wanneer die dame komt, zeg dan dat ik vanavond niet thuis ben.

phipps
de dame is in die kamer, mijnheer. u zei me haar in die kamer te laten

arthur
dat heb je heel goed gedaan. *phipps verdwijnt* wat een puinhoop. (maar ik denk dat ik er wel uitkom. ik zal haar door de deur een verhandeling geven. merkwaardig iets om voor elkaar te krijgen desalniettemin.)

jack op.
gwendolen
ernst! mijn ernst!

jack
gwendolen!
jack wil haar kussen.

gwendolen
wacht even! ben jij verloofd met deze juffrouw?

jack
met kleine cecily! absoluut niet!

gwendolen
dan is het goed.
jack zoent haar.

cecily
ik wist dat hier sprake was van een misverstand. de meneer die zijn arm om uw middel heeft, is mijn voogd, mister john worthing.

gwendolen
hoe zeg je?

cecily
oom jack

gwendolen
jack. oh!

algernon op.

cecily
dit is ernst.

algernon
cecily!

cecily
één momentje! ernst, zijt gij verloofd met deze juffrouw?

algernon
met welke juffrouw? jesus christus! gwendolen!

cecily
ja, met jesus christus gwendolen!

algernon
absoluut niet!

cecily
dank u.
algernon kust haar.

gwendolen

ik wist dat hier sprake was van een misverstand, miss cardew. de meneer die u op dit moment omhelst, is mijn neef, mister algernon moncrieff.

cecily
algernon! oh! *de meisjes leggen hun armen rond elkaars middel.*
heet gij algernon?

algernon
dat kan ik niet ontkennen.

cecily
oh!

gwendolen
en heet jij echt john?

jack
ik zou het kunnen ontkennen. ik zou alles kunnen ontkennen. maar ik heet heel zeker john. jack. ik heet al jaren john. jack.

cecily
wij zijn alle twee schaamteloos bedrogen.

gwendolen
mijn arme gewonde cecily.

cecily
mijn lieve misleide gwendolen.

gwendolen
wil je mij voortaan zus noemen. *ze omarmen elkaar.*

jack en algernon
oh!

cecily
ik wil mijn voogd graag nog één vraag stellen.

gwendolen
wat een goed idee. mister worthing, waar is uw broer ernst? wij zijn allebei met hem verloofd, dus is het voor ons van groot belang te weten waar hij is.

jack
gwendolen, cecily, het is erg pijnlijk voor mij dat ik gedwongen word de waarheid te spreken. het is de eerste keer in mijn leven dat ik me daartoe moet verlagen. ik ben er nog een beetje onervaren in maar ik kan eerlijk zeggen dat ik geen broer ernst heb. ik heb helemaal geen broer. ik heb nog nooit een broer gehad, en ik ben niet van plan er één te krijgen in de toekomst.

cecily
helemaal geen broer?

jack
geen één!

gwendolen
heeft u nooit een soort broer gehad?

jack
nee. zelfs niet een soort broer.

gwendolen
ik ben bang dat dit betekent, cecily, dat wij met helemaal niemand verloofd zijn.

cecily
dit is geen plezante situatie.

gwendolen
laten we naar de tuin gaan. ze durven ons toch niet te volgen.

cecily
nee, mannen zijn laf, hè? *cecily en gwendolen gaan het huis binnen.*

arthur
phipps, wanneer die dame komt, zeg dan dat ik vanavond niet thuis ben.

phipps
de dame is in die kamer, mijnheer. u zei me haar in die kamer te laten

arthur
o ja. inderdaad. *phipps verdwijnt* wat een puinhoop. maar ik denk dat ik er wel uitkom. ik zal haar door de deur een verhandeling geven. merkwaardig iets om voor elkaar te krijgen desalniettemin.

robert
arthur, wat moet ik doen? ik ben als een schip zonder roer in een nacht zonder ster.

arthur
zet de deur op een kier en zegt luid en duidelijk robert, hou jij van je vrouw?

robert
arthur, ik hou meer van haar dan van wat ook ter wereld. ik dacht altijd dat ambitie het belangrijkste was. maar dat is niet zo. liefde is het belangrijkste in de wereld. ik hou van haar. maar in haar ogen ben ik onteerd. in haar ogen ben ik ontaard. er gaapt nu een wijde kloof tussen ons. ze heeft me door, arthur. ze heeft me door.

arthur
maar waarom zou ze je niet vergeven? heeft zij dan nooit iets stoms gedaan?

robert
mijn vrouw? nooit! zij weet niet wat zwakheid of verleiding is. zij houdt afstand, zoals alle goede vrouwen - meedogenloos in haar perfectie - koud en streng en zonder genade. maar ik hou van haar, arthur. misschien als god ons kinderen had geschonken, zou ze minder streng voor me zijn geweest. maar god heeft ons een eenzaam huis gegeven. maar laten we het daar niet over hebben. ik ben grof tegen haar geweest vanavond. ik heb dingen tegen haar gezegd die afschuwelijk waar waren, van mijn kant, vanuit mijn standpunt, vanuit het standpunt van mannen. maar laten we het daar niet over hebben.

arthur
ze zal je vergeven. misschien vergeeft ze je op dit moment. ze houdt van je, robert.

robert
god geve het! god geve het!

phipps komt binnen met de drank
phipps
rijnwijn met soda, meneer.

robert
dank je.

arthur
is je rijtuig hier, robert?

robert
nee, ik ben te voet.

arthur
sir robert neemt mijn rijtuig, phipps.

phipps
ja, mijnheer.
af

arthur
je vindt het toch niet erg dat ik je wegstuur?

robert
laat me nog vijf minuten blijven. het debat over het argentijnse kanaal begint om elf uur en ik heb besloten wat ik in de kamer ga zeggen... er valt een stoel om in de salon wat is dat?

arthur
niets.
robert
ik hoorde een stoel omvallen in de salon. is daar iemand?

arthur
nee, nee, er is daar niemand.

robert
er is daar wel iemand. er brandt licht en de deur staat op een kier. iemand heeft staan luisteren.

arthur
robert, ik zeg dat er niemand in die kamer is. ga zitten.

robert
dus er is niemand in die kamer? *gaat zitten*

arthur
nee.

robert
erewoord?

arthur
ja.

robert
staat op arthur, laat mij zelf kijken.

arthur
nee, nee.

robert
als er niemand in die kamer is waarom mag ik dan niet gaan kijken? arthur, je moet me in die kamer laten. ik moet weten of iemand mijn levensgeheim heeft afgeluisterd!

arthur
robert, dit moet ophouden. ik heb je gezegd dat er niemand in die kamer is - dat moet volstaan.

robert
stormt op de deur van de kamer af dat volstaat niet! ik sta erop in die kamer te gaan kijken.

arthur
wacht! er is daar iemand. iemand die je niet moet zien.

robert
ah, dat dacht ik al!

arthur
ik verbied je die kamer binnen te gaan.

robert
achteruit. gaat de kamer binnen

arthur
mijn god! zijn eigen vrouw! in mijn salon. op dit uur.

robert komt terug, met een spottende en woedende trek op zijn gezicht

robert
welke verklaring heb je voor de aanwezigheid van die vrouw hier?

arthur
robert, het is niet wat je denkt.

robert
ze is een vals secreet!

arthur
zeg dat niet, robert! ze is hier omdat ze jou wilde redden. ze houdt van jou en van niemand anders.

robert
wat? je bent gek. wat heb ik te maken met haar affaires met jou? laat haar jouw minnares blijven! jullie passen uitstekend bij elkaar. zij is corrupt, en jij bent al even vals en verraderlijk...

arthur
op mijn erewoord, ze is onschuldig.

robert
laat me er door. je hebt genoeg gelogen op je woord van eer. *robert loopt weg. arthur stormt in de richting van de salon, als lura naar buiten komt, stralend en zeer geamuseerd.*

laura
goedenavond, arthur.

arthur
mrs cheveley! mijn god... wat doe jij in mijn salon?

laura
luisteren.

arthur
ik ben blij dat je er bent. ik ga je een goede raad geven.

laura
je moet een vrouw nooit iets geven dat ze 's avonds niet kan dragen. wil je een sigaret? de helft van de mooie mannen in londen rookt sigaretten.

arthur
dank u. ik rook niet. mijn kleermaker zou dat niet plezierig vinden, en is het niet de eerste plicht van een man zijn kleermaker te plezieren? wat de tweede plicht is, heeft niemand nog kunnen ontdekken. jij bent hier om robert chilterns brief aan mij te verkopen?

laura
hoe heb je dat geraden?

arthur
omdat je er zelf nog niet over was begonnen. heb je 'm bij je?

laura
o, nee! een goed gemaakt pak heeft geen zakken.

arthur
hoeveel wil je er voor hebben?

laura
wat ben je toch belachelijk engels. jullie denken dat een chequeboek alle problemen in het leven op kan lossen. maar lieve arthur, ik heb veel meer geld dan jij, geld is niet wat ik wil.

arthur
wat wil je dan, mrs cheveley?

laura
waarom noem je mij geen laura?

arthur
ik hou niet van die naam.

laura
vroeger wel.

arthur
ja, daarom.

laura
arthur, ooit hield je van me.

arthur
ja.

laura
en je vroeg me je vrouw te worden.

arthur
dat was het logische gevolg van mijn houden van jou.

laura
ik hield van je, arthur.

arthur
jij bent altijd veel te slim geweest om iets te weten van liefde.

laura
ik hield echt van je. en jij hield van mij.

arthur
ik was rijk. en jij was arm.

(laura
je weet dat je van me hield. maar ik neem aan dat als een man ooit van een vrouw heeft gehouden, hij alles voor haar zal doen, behalve van haar blijven houden? *legt haar hand op de zijne*

arthur
haalt haar hand rustig weg ja, behalve dat.)

laura
na een pauze ik ben het zat om in het buitenland te wonen. ik wil terugkomen naar londen. ik wil een huis. ik wil een salon. ik ben in de romantische fase beland. toen ik je gisteren bij de chilterns zag, wist ik dat jij de enige was om wie ik ooit heb gegeven, als ik ooit om iemand heb gegeven. en daarom zal ik jou, op de ochtend dat je met mij trouwt, robert chilterns brief geven. dat is mijn voorstel. ik geef 'm je nu, als je belooft met mij te trouwen.

arthur
nu?

laura
morgen.

arthur
bent u serieus?

laura
nogal.

arthur
ik zou een hele slechte echtgenoot zijn.

laura
ik heb geen probleem met slechte echtgenoten. ik heb er twee gehad. ze hebben me altijd uitstekend vermaakt.

arthur
ik heb het al zo druk met mezelf vermaken.

laura
na een pauze je wijst me af? je laat liever toe dat je beste vriend wordt geruïneerd, dan dat je je voor hem opoffert door met mij te trouwen? dan is dit romantische gesprek ten einde, veronderstel ik. je moet toegeven dat het romantisch was, of niet? als robert het argentijnse plan niet steunt, zal ik hem ontmaskeren. voilà tout.

arthur
dat moet je niet doen. het is vals en laag.

laura
het is een zakelijke transactie. laten we er niet te gevoelig over doen. ik heb robert iets te koop aangeboden. als hij mijn prijs niet betaalt, zal hij de wereld een hogere prijs moeten betalen. verder valt er niets meer te zeggen. ik moet gaan. tot ziens. geef je mij geen hand?

arthur
nee! je schijnt te zijn vergeten dat je hier vanavond kwam om over liefde te praten. jij, die vanmiddag naar het huis van één van de nobelste en zachtste vrouwen op deze aarde ging om haar echtgenoot te besmeuren, haar liefde voor hem te doden, vergif in haar hart te gieten en, misschien, haar ziel kapot te maken. nee, ik geef jou geen hand.

laura
geloof me, ik was er niet op uit om gertrude te beledigen. de scène die ontstond, werd mij opgedrongen door gertrude's grofheid en hooghartigheid. ik ging langs, ach - een beetje uit kwaadaardigheid - maar eigenlijk om te vragen of er een diamanten broche van mij was gevonden.

arthur
een diamanten slangenbroche met een robijn?

laura
ja. hoe weet je dat?

arthur
omdat die is gevonden. om precies te zijn, ik heb hem zelf gevonden, maar in de feestvreugde ben ik helemaal vergeten het tegen iemand te zeggen. is dit de broche? *houdt de broche omhoog.*

laura
ja. ik ben zo blij dat ik hem terug heb. het was... een cadeau.

arthur
doe je hem niet aan?

laura
als jij hem opspeldt. arthur gespt het plotseling rond haar pols
waarom doe je 'm als een armband om? ik wist niet dat je 'm ook als
armband kon dragen.

arthur
echt niet?

laura
strekt haar lieflijke arm nee, maar hij staat me mooi als armband,
vind je niet?

arthur
ja, veel beter dan de laatste keer dat ik 'm zag.

laura
wanneer?

arthur
tien jaar geleden, bij lady berkshire, van wie jij 'm hebt gestolen.

laura
opgewonden wat bedoel je?

arthur
ik bedoel dat jij de broche hebt gestolen van mijn nicht, mary
berkshire, aan wie ik 'm heb gegeven toen ze trouwde. nu heb ik de
dief gevonden.

laura
het is niet waar.

arthur
je weet dat het waar is, er staat 'dief' op je voorhoofd geschreven.

laura
ik zal alles ontkennen. ik zal zeggen dat ik dit lelijke ding nog nooit
heb gezien.
*laura probeert de armband af te doen, maar dat lukt niet. arthur
kijkt geamuseerd toe. haar dunne vingers frunniken zonder resultaat
aan het juweel. een vloek ontsnapt haar mond.*

arthur
kun je het slotje niet vinden? dat is het nadeel van diefstal, dat je
niet weet hoe het gestolen voorwerp precies werkt. als je het niet
weet, krijg je 'm nooit open.

laura
wat ga je doen?

arthur
ik ga phipps roepen. het is een hele goeie bediende. komt altijd
precies binnen op het moment dat hij wordt geroepen. ik ga hem
vragen de politie te halen.

laura
*is in opperste wanhoop. haar gezicht is verwrongen. haar mond is
naar één kant getrokken. haar masker is afgevallen.
zij is, op dit moment, niet om aan te zien. nee. doe dat niet. ik doe
alles wat je wilt.*

arthur
geef mij roberts brief.

laura
die heb ik niet bij me. ik zal hem morgen brengen.

arthur
ik wil hem nu.
*laura haalt de brief tevoorschijn, en reikt deze aan. zij is
verschrikkelijk bleek. arthur neemt de brief aan, en bekijkt 'm.
voor zo'n goedgeklede vrouw ben je op bepaalde momenten
bewonderenswaardig verstandig.*

(laura
misschien heb je gelijk.)

arthur
gefeliciteerd.

laura
ontdekt de brief van gertrude, waarvan de enveloppe voor een deel

uit een stapel vloeibladen steekt. mag ik een glaasje water?

arthur
zeker. *loopt naar de hoek van de kamer en vult een glas met water.
terwijl hij met zijn rug naar laura staat, steelt zij lady chilterns brief.*

laura
dank je. ik zal nooit meer proberen robert chiltern kwaad te doen.

arthur
gelukkig heb je daar de kans ook niet meer toe.

laura
zelfs als ik de kans had. integendeel, ik ga hem een grote dienst
bewijzen.

arthur
ik ben blij dat te horen.

laura
ja. ik verdraag het niet dat zo'n rechtschapen man zo schandelijk
wordt bedrogen en...

arthur
wat?

laura
ik merk ineens dat op de één of andere manier gertrudes noodkreet
in mijn zak terecht is gekomen.

arthur
wat bedoel je?

laura
ik bedoel dat ik robert de liefdesbrief ga sturen die zijn vrouw aan
jou heeft geschreven.

arthur
liefdesbrief?

laura
'ik heb je nodig. ik vertrouw je. ik kom nu naar je toe. gertrude.'
*arthur stormt op het bureau af en grijpt de enveloppe, ziet dat deze
leeg is en draait zich om, stormt op laura af, maar zij slaat op dat
moment op de elektrische bel die op tafel staat. de bel galmt schel
na, en phipps komt binnen.*

laura
arthur heeft je geroepen om mij uit te laten. dag arthur.
*zij loopt de kamer uit, gevolgd door phipps. haar gezicht straalt van
duivelse triomf. haar ogen juichen. jeugdigheid schijnt in haar te zijn
hervonden. haar laatste blik is die van een suizende pijl. arthur bijt
op zijn lip, en steekt een sigaret op.*

jack
dit is wat jij bunburiën noemt, neem ik aan?

algeron
ja. het is zelfs fantastisch gebunburie.

jack
jij hebt niet het recht om hier te komen bunburiën.

algeron
dat is belachelijk. iedereen heeft het recht om te bunburiën waar
hij wil. dat weet zelfs de kleinste bunburiëst.

jack
wel, het doet mij in ieder geval plezier dat jouw vriend meneer
bunbury is ontploft. jij zal nu niet meer zo gemakkelijk naar het
platteland kunnen vluchten. en dat is maar goed ook.

algeron
uw broer is een beetje verbleekt. gij zult niet meer zo rap naar de
stad kunnen ontsnappen. en dat is ook niet zo slecht.

jack
ik wil trouwen met gwendolen, dat is alles. ik hou van haar.

algeron
en ik wil trouwen met cecily. ik aanbid haar.

jack
geen sprake van dat jij trouwt met miss cardew.

algernon
ik denk niet dat het waarschijnlijk is, jack, dat gij en miss fairfax zich in de echt zullen verbinden.

jack
dat zijn jouw zaken niet.

algernon
als het wel mijn zaken waren, dan zou ik er over zwijgen.

jack
hoe kun jij daar rustig muffins zitten eten terwijl wij zo in de problemen zitten? dat begrijp ik niet.

algernon
ik kan geen muffins eten in opgewonden toestand. ge moet muffins altijd heel kalm eten.

jack
ik bedoel dat het harteloos is om muffins te zitten eten op dit moment.

algernon
als ik ongelukkig ben, is eten het enige dat mij kan troosten. op dit moment eet ik muffins omdat ik ongelukkig ben. en daarbij, ik eet graag muffins.

jack
dat is nog altijd geen reden om ze allemaal op te eten.

algernon
neemt gij cake. ik eet niet graag cake.

jack
mijn god! mag een man in zijn eigen huis niet eens zijn eigen muffins eten.

algernon
maar ge hebt juist gezegd dat het harteloos is om muffins te eten.

jack
ik zei dat het harteloos is van jou. dat is een groot verschil.

algernon
dat kan wel zijn. maar een muffin blijft een muffin.

jack
ik wou dat je wegging.

algernon
ge gaat mij toch niet wegsturen voor het diner? ik kom nooit buiten zonder gedineerd te hebben. dat doet niemand, behalve vegetariërs en dat soort mensen. en daarbij, ik heb een afspraak met meneer pastoor om mij te laten dopen in de naam van ernst.

jack
onzin, ik heb een afspraak met meneer pastoor om te worden gedoopt, en vanzelfsprekend neem ik de naam ernst aan. gwendolen wil dat graag. ik heb het volste recht me te laten dopen als ik dat wil. er is geen enkel bewijs dat ik ooit eerder ben gedoopt. in jouw geval is het anders. jij bent al gedoopt.

algernon
ja, maar dat is lang geleden.

jack
ja, maar je bent gedoopt. en daar gaat het om.

algernon
jack, ge zit weer aan de muffins! blijft daar af. er zijn er nog maar twee. *algernon pakt ze af.* ge weet dat ik zot ben van muffins.

jack
maar ik haat cake.

algernon
waarom zet gij uw gasten dan cake voor? rare ideeën over gastvrijheid hebt gij, zeg!

jack
dat doet er niet toe. we hebben geen discussie over cake. jij dwaalt altijd af van de conversatie. je maakt nooit een punt.

algernon
nee, de punt doet me zeer.

jack
mijn god, wat een komedie.

algernon
het is geen komedie. de punt doet me echt zeer, en ik haat fysieke pijn, welke dan ook. punt uit.

jack
algernon, waarom ga je niet weg?

algernon
ik heb mijn thee nog niet op / ik heb nog geen thee gedronken! en er is nog één muffin.

vierde bedrijf

toneel : zelfde als tweede bedrijf. arthur staat bij de haard met zijn handen in zijn zakken. hij kijkt nogal verveeld.

arthur
wat vervelend. ik kan in dit huis ook nooit iemand vinden om mee te praten. en ik zit vol met interessante informatie. ik voel me als de laatste editie van het één of ander.

lord caversham op
lord caversham
zo, meneer, wat doe jij hier? je tijd aan 't verlummelen, zoals gewoonlijk?

arthur
beste vader, als men ergens op bezoek gaat, is dat om andermans tijd te verlummelen, niet zijn eigen.

lord caversham
en, alreeds verloofd?

arthur
nog niet, maar ik hoop het voor de lunch te zijn.

lord caversham
weet nooit wanneer je nou ernstig bent of niet.

arthur
ik ook niet, vader.

een pauze

lord caversham
vanochtend the times gelezen?

arthur
the times? nee, geen tijd gehad.

lord caversham
heb je het hoofdartikel over robert chiltern niet gelezen?

arthur
o god! nee. wat staat erin?

lord caversham
wat zou er nou in staan, meneer? chilterns toespraak over dat argentijnse kanaal was één van de sterkste staaltjes retoriek ooit in de kamer ten beste gegeven.

arthur
en heeft... heeft hij het plan gesteund?

lord caversham
gesteund? je kent hem slecht. hij heeft het vierkant afgewezen!
slaat the times open "robert chiltern... populairste jonge politicus... briljant spreker... vlekkeloze carrière... integer... vertegenwoordigt het beste wat onze politiek te bieden heeft... contrast met de lakse moraal die tegenwoordig zo gangbaar is..." dat zullen ze van jou nooit zeggen, meneer.

arthur
ik hoop oprecht van niet, vader. maar, ik ben verrast, echt blij verrast. het toont dat robert kloten heeft.

lord caversham
hij heeft meer dan kloten, meneer, hij heeft karakter.

arthur
nou, geef mij maar kloten.

lord caversham
waarom probeer jij niet ook iets nuttigs te doen met je leven?

arthur
daar ben ik toch veel te jong voor.

lord caversham
waarom vraag je miss mabel niet om haar hand?

arthur
ik ben een beetje trillerig. vooral 's morgens.

gwendolen
het feit dat ze ons niet direct gevolgd zijn, bewijst dat ze nog enig gevoel voor schaamte bezitten.

cecily
ze hebben muffins gegeten. dat wijst op berouw.

korte pauze

gwendolen
ze merken ons helemaal niet op. kun je niet kuchen?

cecily
ik heb geen kuch.

gwendolen
ze kijken naar ons. wat brutaal!

cecily
ze komen naar hier. heel vooruitstrevend van hen.

gwendolen
laten wij een deftige stilte in acht nemen.

jack en algernon op. ze fluiten een vreselijk deuntje uit een engelse opera.

gwendolen
deze deftige stilte lijkt een onaangenaam effect te hebben.

cecily
dégoutant.

gwendolen
maar wij zullen niet als eerste spreken.

cecily
zeker niet.

gwendolen
mister worthing, ik moet u iets vragen.

cecily
mister moncrieff, waarom heeft u zich voorgedaan als de broer van mijn voorgd?

algernon
om in de gelegenheid te zijn u te kunnen ontmoeten.

cecily
tegen gwendolen. dat is een bevredigend antwoord.

gwendolen
ja, liefje, als je hem gelooft.

cecily
dat doe ik niet. maar dat doet geen afbreuk aan de wonderlijke schoonheid van zijn antwoord.

gwendolen
dat is waar. op ernstige momenten is stijl en niet oprechtheid het belangrijkste. mister worthing, waarom heeft u gedaan alsof u een broer had? wilde u een reden hebben om mij zo vaak mogelijk te kunnen bezoeken?

jack
twijfel je daaraan?

gwendolen
ik heb zeer ernstige twijfels. maar ik ben van plan ze te overwinnen. neigt naar cecily. vind jij dat we ze moeten vergeven?

cecily
ja. ik bedoel nee.

gwendolen
juist! er zijn principes die je niet kunt verloochenen. wie van ons gaat het zeggen? dit is geen aangename taak.

cecily
kunnen we niet tegelijk spreken?

gwendolen
briljant idee. ik spreek altijd tegelijk met andere mensen. sla jij de maat?

cecily
natuurlijk.

gwendolen en cecily
jullie voornamen vormen nog altijd een onoverkomelijk bezwaar. dat is alles.

jack en algernon
is dat alles? maar we gaan ons vanmiddag laten dopen.

gwendolen
wil jij voor mij die verschrikkelijke handeling laten verrichten?

jack
ja.

cecily
om mij een plezier te doen ben jij bereid die vreselijke beproeving te doorstaan?

algernon
ja!

gwendolen
war belachelijk om over de gelijkheid van mannen en vrouwen te spreken. als het gaat om zelfopoffering, streven mannen ons ver voorbij.

jack
dat is zo.

cecily
ze hebben momenten van fysieke moed, waar wij vrouwen geen benul van hebben.

gwendolen
liefste!

algernon
liefste!
ze vallen elkaar in de armen.

arthur
goedemorgen, mabel!

mabel
lord caversham! hoe maakt u het? ik hoop dat het goed gaat met lady caversham?

lord caversham
met lady caversham gaat het zoals gewoonlijk, zoals gewoonlijk.

arthur
goedemorgen, mabel!

mabel
merkt arthur in het geheel niet op, en richt zich uitsluitend tot lord caversham en lady caversham's hoeden... gaat het daar wat beter mee?

lord caversham
die zijn een ernstige instorting nabij, moet ik zeggen.

arthur
goedemorgen, mabel!

mabel
draait zich om met geveinsde verrassing oh, bent u hier? u snapt natuurlijk wel dat ik nooit meer met u praat nadat u uw afspraak hebt gebroken.

arthur
oh, alsjeblieft zeg dat niet. u bent het enige wezen in londen waarvan ik wil dat ze naar me luistert.

lord caversham
ik heb de indruk dat ik hier een beetje teveel zou kunnen zijn.

mabel
u laat me toch niet alleen met arthur?

lord caversham
ik moet even de handen wassen. *schudt mabel de hand, neemt zijn hoed en stok, en vertrekt*

merriman op. *hij kucht luid als hij binnenkomt.*
merriman
ahum! lady bracknell.

jack
o, nee!

lady bracknell op. merriman af.
lady bracknell
gwendolen! wat heeft dat te betekenen?

gwendolen
alleen maar dat ik verloofd ben met mister worthing, mama.

lady bracknell
kom hier. ga zitten. onmiddellijk. tegen jack mijn betrouwbare bediende, wiens vertrouwen ik door een klein muntstuk heb verworven, bracht mij op de hoogte van mijn dochters plotselinge vlucht. ik ben haar direct gevolgd met de goederentrein. haar ongelukkige vader is in de veronderstelling dat ze een meer dan gewoonlijk lange lezing volgt op de universiteit over het effect van een vast inkomen op het bewustzijn. ik zal hem maar niet uit de droom helpen. ik heb hem eigenlijk nog nooit uit een droom geholpen. dat vind ik ongepast. maar je begrijpt natuurlijk dat elke ontmoeting tussen u en mijn dochter moet stoppen. onmiddellijk. wat dat betreft ben ik rotsvast. zoals in alles eigenlijk.

jack
ik ben verloofd met gwendolen, lady bracknell.

lady bracknell
u bent helemaal niets.

arthur
miss mabel. ik moet u iets heel persoonlijks vragen.

mabel
verrukt oh! is het een aanzoek?

arthur
wel, ja, dat is het - ik moet zeggen dat dat het is.

mabel
wat fijn. dat is de tweede vandaag.

arthur
de tweede? wie is er zo brutaal geweest u een aanzoek te doen voordat ik dat durfde?

mabel
tommy trafford natuurlijk. die doet me altijd een aanzoek op dins- en donderdagen.

arthur
je hebt toch geen ja gezegd hè?

mabel
nee, ik wijs tommy trafford altijd af. daarom blijft hij ook aanzoeken doen.

arthur
ik hou van je.

mabel
dat weet ik. en ik vind dat je dat wel wat eerder had mogen melden.

arthur
mabel, ik heb gezegd dat ik van je hou. kan je niet een beetje van me terughouden?

mabel
gekke arthur! als je ook maar iets wist van... iets, wat je niet doet, dan wist je dat ik tot over mijn oren verliefd op je ben. iedereen in

londen weet het behalve jij, het is een publiek schandaal tot hoever over mijn oren ik verliefd op je ben. ik heb de afgelopen zes maanden de hele society over mijn oren verteld omdat ik zo verliefd op je ben. van mijn reputatie is niets meer over.
arthur vangt haar in zijn armen en kust haar. dan volgt er een gelukzalige pauze.

arthur
ik was doodsbang dat je me zou afwijzen. ik ben bij lange na niet goed genoeg voor jou.

mabel
vlijt zich tegen hem aan gelukkig maar, liefste. ik was bang van wel.

arthur
na enige aarzeling en ik ben... iets ouder dan dertig.

mabel
je ziet er weken jonger uit.

arthur
opgetogen wat lief van je om dat te zeggen!

(mabel
en nu moet ik naar gertrude toe.

arthur
moet dat echt? *kust haar*

mabel
ja.

arthur
zeg haar dan dat ik haar moet spreken. ik wacht hier al de hele ochtend.

mabel
bedoel je dat je niet speciaal bent gekomen om mij een aanzoek te doen?

arthur
trionfantelijk nee, dat was een vlag van verstandsverruiming.

mabel
je eerste.

arthur
vastberaden mijn laatste.)

lady bracknell
en nu jij. algernon!

algernon
ja, tante augusta.

lady bracknell
is dit het huis van uw invalide vriend mister bunbury?

algernon
oh! nee! hm, bunbury woont hier niet. bunbury is ergens anders tegenwoordig. om precies te zijn, bunbury is dood.

lady bracknell
dood!

algernon
ja. ik heb hem deze middag vermoord. ik bedoel, och arme bunbury is deze middag gestorven.

lady bracknell
waaraan is hij gestorven?

algernon
hij is ontploft.

lady bracknell
ontploft! was hij het doelwit van extremistisch geweld? ik wist niet dat mister bunbury geïnteresseerd was in maatschappelijke vraagstukken.

algernon

lieve tante augusta, ik bedoel dat hij te gronde is gegaan. de doktoren zijn er achter gekomen dat bunbury niet kon blijven leven en dus is hij gestorven.

lady bracknell
dan had hij wel veel vertrouwen in de mening van zijn artsen. het verheugt mij echter dat hij heeft besloten tot een definitieve daad. en nu wij uiteindelijk verlost zijn van die mister bunbury, mag ik vragen mister worthing, wie die dame is die mijn neef vasthoudt op een totaal overbodige manier.

jack
dit is cecily cardew, mijn pupil.

algernon
ik ben verloofd met cecily, tante augusta.

lady bracknell
pardon?

cecily
we zijn verloofd, lady bracknell.

lady bracknell
ik weet niet of er iets bijzonder opwindends in de buitenlucht hangt, maar het aantal verlovingen ligt hier aanzienlijk boven het gemiddelde. (mister worthing, is miss cardew misschien gerelateerd met de grotere treinstations in londen?)

arthur
goedemorgen gertrude.

gertrude
goedemorgen, arthur. mabel! wat zie je er stralend uit!

mabel
wat zie je bleek, gertrude! dat staat je heel goed. *terzijde tegen arthur* ik ben in de broeikas, onder de tweede palmboom links.

arthur
tweede links?

mabel
met een blik van geveinsde verrassing ja, de gebruikelijke palmboom. *blaast hem een kus toe, ongezien door gertrude, en gaat af*

lady bracknell
staat op, kijkt op haar horloge.
gwendolen! we moeten gaan. we hebben geen moment te verliezen. bij wijze van formaliteit, mister worthing, is miss cardew in het bezit van een of andere klein fortuin?

jack
o! ongeveer honderddertigduizend pond in fondsen. dat is alles. tot ziens, lady bracknell. het was zeer aangenaam.

lady bracknell
wacht even, mister worthing. honderddertigduizend pond! miss cardew lijkt me een zeer aantrekkelijk meisje, nu ik haar zo bekijk. kom hier, liefje.
cecily loopt op haar toe.
draai je om, lief kind.
cecily draait rond.
nee, de zijkant.
cecily toont haar profiel.

er zitten uitgesproken sociale mogelijkheden in jouw profiel. de twee zwakke punten van deze tijd zijn het gebrek aan principes en het gebrek aan profiel. de kin iets hoger, liefje. stijl hangt af van de stand van de kin. die is erg hoog, tegenwoordig. algernon!

algernon
ja tante augusta.

lady bracknell
er zitten uitgesproken sociale mogelijkheden in miss cardews profiel. *tegen cecily* lief kind, je weet natuurlijk dat algernon niets dan schulden heeft. maar ik duld geen economisch huwelijk. toen ik trouwde met lord bracknell had ik geen rooie cent. maar ik heb er geen moment aan gedacht om mij daardoor uit het veld te laten

slaan. nou, ik denk dat ik mijn goedkeuring moet geven.

algernon
dank u, tante augusta.

lady bracknell
cecily, je mag mij kussen..

cecily
kust haar dank u, lady bracknell.

lady bracknell
en je mag me vanaf nu tante augusta noemen.

cecily
dank u, tante augusta.

lady bracknell
het huwelijk moet maar snel plaatsvinden.

algernon
dank u, tante augusta.

cecily
dank u, tante augusta.

jack
het spijt me dat ik u onderbreek, lady bracknell, maar dit huwelijk gaat niet door. ik ben cecily's voogd en ik geef geen toestemming om te trouwen.

lady bracknell
waarom niet? algernon is een opvallend geschikte echtgenoot. hij heeft gebrek aan alles, maar hij ziet er compleet uit. wat kun je nog meer willen?

jack
het doet mij oprecht pijn u de waarheid te moeten zeggen, lady bracknell, maar ik verdenk hem van onoprechtheid.

lady bracknell
onoprechtheid! mijn neef? onmogelijk!

jack
er is geen twijfel mogelijk. terwijl ik in de stad was voor een belangrijke romantische kwestie, heeft hij toegang gekregen tot mijn huis onder het valse voorwendsel mijn broer te zijn. onder een verzonnen naam dronk hij – ik ben juist ingelicht door mijn butler – een hele fles champagne uit 1889. hij bleef vervolgens tot de thee en verslond alle muffins. en wat hem nog hartelozter maakt is dat hij heel goed weet dat ik geen broer heb, dat ik nooit een broer heb gehad, en dat ik niet van plan ben ooit een broer te krijgen, op wat voor manier dan ook.

lady bracknell
mister worthing, na zorgvuldige afweging heb ik toch besloten het gedrag van mijn neef jegens u door de vingers te zien.

jack
dat is erg ruimhartig van u, maar mijn beslissing staat vast. ik weiger mijn toestemming te geven.

lady bracknell
is er geen schikking mogelijk?

jack
beste lady bracknell, de zaak ligt geheel in uw handen. als u toestemt in mijn huwelijk met gwendolen, zal ik met alle plezier uw neef toestaan een verbintenis aan te gaan met cecily.

lady bracknell
geen sprake van.

jack
dan is een gepassioneerd celibaat het enige wat ons allen te wachten staat.

lady bracknell
dat is niet de toekomst die ik voor gwendolen voor ogen had. haalt haar horloge te voorschijn. kom, liefje. we hebben al vijf, zo niet zes treinen gemist. als we er nog meer missen stellen wij ons bloot aan achterklap op het perron.

arthur
gertrude, ik heb je een zekere hoeveelheid zeer goed nieuws te vertellen. gisteravond heeft laura roberts brief aan mij gegeven. robert is gered. er is nu nog maar één persoon waarvan men zou kunnen zeggen dat die in gevaar verkeert.

gertrude
wie dan?

arthur
gaat naast haar zitten jij.

gertrude
ik? in gevaar? wat bedoel je?

arthur
gisteren heb je me een erg mooie, erg vrouwelijke brief geschreven, waarin je me om hulp vraagt. laura heeft die brief uit mijn kamer gestolen.

gertrude
ja, en dan? wat heeft zij daaraan?

arthur
staat op ze geeft een bepaalde draai aan die brief. en ze is van plan hem aan robert te sturen.

gertrude
maar wat voor draai dan? 'ik heb je nodig, ik vertrouw je, ik kom nu naar je toe'... o nee, niet dat! niet dat! en ze is van plan hem aan robert te sturen? wat is er gebeurd?

arthur
laura zat in een kamer bij mij thuis op mij te wachten, zonder dat ik dat wist, ik dacht dat jij het was. robert kwam langs, ontdekte haar, en ging woedend weg. toen pas zag ik dat het laura was, zij vond jouw brief en nam hem mee.

gertrude
hoe laat was dat?

arthur
half elf. ik stel voor dat we robert alles nu meteen vertellen.

gertrude
wat? wil je dat ik robert vertel dat de vrouw die jij verwachtte niet laura was maar ikzelf? dat jij dacht dat ik het was die 's avonds laat op jou zat te wachten?

arthur
je moet hem de waarheid vertellen.

gertrude
staat op die brief moet worden onderschept!

arthur
o nee! robert! met de brief! hij heeft hem al!
robert op. hij heeft de brief in zijn hand.

chasuble
alles staat gereed voor de doopplechtigheden.

lady bracknell
doopplechtigheden? is dat niet wat voorbarig?

chasuble
beide heren hebben behoefte aan een onmiddellijke onderdompeling/doop.

lady bracknell
op hun leeftijd? dat is grotesk en onchristelijk! ik verbied het.

chasuble
dus geen doopplechtigheid deze middag?

jack
zoals de zaken er nu voor staan heeft het voor geen van beiden enige praktische waarde, meneer pastoor.

chasuble

het doet me verdriet dat te horen, mister worthing. het klinkt als een ketterse opvatting, een opvatting die ik volledig heb weerlegd in vier van mijn ongepubliceerde preken. maar goed, ik keer terug naar de kerk. ik hoorde dat miss prism al anderhalf uur op mij zit te wachten in de pastorie.

lady bracknell
miss prism! zei u miss prism?

chasuble
ja zeker.

lady bracknell
is deze miss prism een vrouw met een weerzinwekkend uiterlijk en heeft ze iets te maken met het onderwijs?

chasuble
ze is de meest beschaafde van alle vrouwen en het toonbeeld van fatsoen.

lady bracknell
het is duidelijk een en dezelfde persoon. welke positie bekleedt zij in uw huishouden?

chasuble
ik leef celibatair, mevrouw.

jack
miss prism is de gewaardeerde gouvernante van cecily.

lady bracknell
in tegenstelling tot wat ik over haar heb gehoord, moet ik haar ogenblikkelijk zien.

chasuble
ze nadert. ze is nabij.

robert
gaat op zijn vrouw af, zonder de aanwezigheid van arthur op te merken. 'ik heb je nodig. ik vertrouw je. ik kom nu naar je toe. gertrude.' is dit waar? heb je me echt nodig?
arthur, ongezien door robert, maakt een smekend gebaar de situatie en roberts vergissing te aanvaarden

gertrude
ja.

robert
vertrouw je mij, gertrude?

gertrude
ja.

robert
ah! waarom heb je er niet bij geschreven dat je van me houdt?

gertrude
neemt zijn hand omdat ik van je hou.

robert
kust haar gertrude, je weet niet wat ik voel. ik las je brief, en ik was plotseling niet meer bang voor het schandaal dat me te wachten staat.

gertrude
er komt geen schandaal. mrs cheveley heeft jouw brief aan arthur gegeven.

robert
arthur, is dat waar? *arthur geeft hem de brief* dat is fantastisch! twee dagen heb ik in doodsangst geleefd. en nu ben ik gered.

miss prism op
miss prism
meneer pastoor, ik heb één uur en drie kwartier op u gewacht!

lady bracknell
prism!

miss prism

ooh!

lady bracknell
kom hier, prism! prism! waar is de baby? achtentwintig jaar geleden, prism, verliet je lord bracknells huis, belast met een kinderwagen die een baby bevatte van de mannelijke soort. je keerde nooit terug. een aantal weken later, dankzij grondig onderzoek van de londense politie, werd de kinderwagen midden in de nacht ontdekt in de steek gelaten in een uithoek van londen. het bevatte een driedelige draak van een roman. maar de baby was verdwenen.
allen kijken naar miss prism.
prism! waar is die baby?

pauze.

miss prism
ik weet het niet. ik wou dat ik het wist. de dag die u bedoelt staat voor altijd in mijn geheugen gebrand. ik bereidde mij zoals gewoonlijk voor om met de baby in de kinderwagen naar buiten te gaan. ik had ook een handtas bij me waarin ik het manuscript wilde stoppen van een roman die ik in mijn vrije uren had geschreven. in een vlaag van verstandsverbijstering, ik heb het mezelf nooit kunnen vergeven, legde ik het manuscript in de wagen en stopte ik de baby in de handtas.

jack
maar waar liet u die handtas?

miss prism
in het bagagedepot van een groot treinstation in londen.

jack
welk station?

miss prism
victoria. richting brighton.

jack
gwendolen, wacht hier op mij.

gwendolen
als je niet te lang wegblijft, zal ik hier mijn hele leven op je wachten.
jack gaat weg in opgewonden toestand.

robert
ik ben zo blij dat ik gisteravond die toespraak heb gehouden in de kamer. maar hoewel ik niet meer bang hoeft te zijn voor een schandaal, denk ik, gertrude... denk ik dat ik me terug zal moeten trekken uit de politiek...

gertrude
gretig oh ja, robert, dat moet je doen.

robert
dat is veel om te verliezen.

gertrude
nee, er zal veel zijn te winnen.

robert
zou je gelukkig zijn om ergens alleen met mij te leven, ver weg van londen, weg van het openbare leven? zou je daar geen spijt van hebben?

gertrude
oh! geen enkele, robert.

robert
triest en je ambities voor mij? je had grote plannen met me.

gertrude
oh! mijn ambitie! die heb ik nu niet meer, behalve dat we van elkaar houden.

robert
arthur ik moet je bedanken voor wat je voor mij hebt gedaan. ik weet niet wat ik terug moet doen. *schudt hem de hand*

arthur
nou, robert, dat zal ik je meteen vertellen. op dit moment, onder de gebruikelijke palmboom... ik bedoel in de broeikas...

mason komt binnen

mason
lord caversham.

arthur

(die geweldige vader van mij maakt er echt een gewoonte van om precies op het verkeerde moment binnen te komen.)

lord caversham komt binnen, mason af.

lord caversham
mijn welgemeende felicitaties, sir robert, voor uw briljante speech van gisteravond. ik kom net van de premier, en u krijgt een zetel in het kabinet.

robert

met een vrolijke, trotse blik een zetel in het kabinet?

lord caversham

ja. hier is de brief van de premier. *geeft de brief*

chasuble

wat denkt u dat dit betekent, lady bracknell?

lady bracknell

ik durf zelfs niets te vermoeden.
boven klinken geluiden alsof er met koffers wordt gegooid.

cecily

oom jack lijkt opgewonden.

chasuble

hij is van nature zeer emotioneel.

lady bracknell

het klinkt alsof hij ruzie heeft met het meubilair.

chasuble

het is opgehouden.
het geluid klinkt tweemaal zo hard.

gwendolen

de spanning is ondraaglijk. ik hoop dat nog lang blijft duren.

robert

pakt de brief en leest 'm een zetel in het kabinet!

lord caversham

vast en zeker, en u verdient hem ook. u heeft alles wat we in de politiek nodig nodig hebben. een opgeruimd karakter, een sterk moreel gevoel, verheven principes. *tegen arthur* alles wat jij niet hebt, en ook nooit zal krijgen, meneer.

arthur

ik hou niet van principes, vader. ik prefereer vooroordelen.

robert

ik kan dit aanbod niet aannemen, lord caversham. ik heb besloten het af te slaan.

lord caversham

het af te slaan, sir.

robert

ik ben van plan mij per direct terug te trekken uit de politiek. ik schrijf onmiddellijk een brief aan de premier!
af

jack komt binnen met een zwart lederen handtas.

jack

is dit de handtas, miss prism? bekijk hem grondig voordat u iets zegt.

miss prism

het lijkt de mijne. ja, hier is een beschadiging door een aanrijding in jonger en gelukkiger jaren. hier is de vlek op de voering veroorzaakt door een explosie van non-alcoholische drank. en hier, op het slot, staan mijn initialen. ik was vergeten dat ik ze daar in een uitbundige bui had laten plaatsen. de tas is onmiskenbaar van mij. ik ben blij dat ik hem terug heb. het was een groot ongemak al die jaren zonder.

jack

miss prism, er is u meer teruggegeven dan deze handtas. ik was de baby die u erin stopte.

miss prism

u?

jack

omhelst haar.
ja... moeder!

miss prism

mister worthing, ik ben ongehuwd!

jack

ongehuwd! ik kan niet ontkennen dat dat een serieuze klap is moeder, maar ik vergeef u.
probeert haar opnieuw te omhelzen.

miss prism

mister worthing, dit is een misverstand.

wijst naar lady bracknell.

daar is de dame die u kan vertellen wie u werkelijk bent.

lord caversham

kwaaig een zetel in het kabinet weigeren, en je terugtrekken uit de politiek. nog nooit in mijn hele bestaan zulke vervloekte nonsens gehoord. *tegen arthur* sta niet zo te grijnzen, meneer.

arthur

nee, vader.

jack

na een pauze.

lady bracknell, ik wil niet opdringerig lijken, maar kunt u mij vertellen wie ik ben?

lady bracknell

ik vrees dat wat ik u te zeggen heb u niet zal bevallen. u bent de zoon van mijn zuster, en zodoende algernons oudere broer.

jack

algernons oudere broer! ik wist dat ik een broer had! ik heb altijd gezegd dat ik een broer had! *grijpt algernon vast.* algernon, schurk. je zult mij in het vervolg met meer respect moeten behandelen.

gwendolen

liefste!

jack

liefste!

lady bracknell

onder deze vreemde en onvoorziene omstandigheden mag je je tante augusta kussen.

jack

ik ben dronken van geluk. *jack kust gwendolen.* ik weet nauwelijks wie ik kus.

miss prism

mister worthing, of mister moncrieff zoals ik u nu moet noemen, na alles wat er is voorgevallen zie ik het als mijn plicht u mijn ontslag aan te bieden.

jack

uw ontslag? dat is absurd.

miss prism

nee, het is mijn plicht. ik heb cecily niets meer te leren. in de lastige kunst om de huwelijks staat te bereiken is de leerling haar lerares voorbij gestreefd.

chasuble

wacht, wacht, laetitia!

miss prism

meneer pastoor.

chasuble

laetitia, ik ben tot de conclusie gekomen dat hardnekkig alleenstaand blijven primitief is en de kerk zich op dit punt vergist. ik vraag in alle nederigheid om uw hand.

miss prism
frederick, woorden schieten tekort. vanavond zal ik je de laatste drie delen van mijn dagboek laten lezen met daarin een volledig verslag van alle gevoelens die ik de afgelopen achttien maanden voor je heb gekoesterd.

lord caversham
wat is er met deze familie aan de hand? idiotie. erfelijk, waarschijnlijk. allebei nog wel. erg treurig. en ze stammen niet eens af van een oude tak. 'k zal hier niet langer blijven.

arthur
pakt zijn arm kom even mee, hierheen, vader. derde palmboom links, de gebruikelijke palmboom.

lord caversham
wat, meneer?

arthur
neem me niet kwalijk vader, ik was het vergeten. de broeikas, vader, de broeikas – er is daar iemand met wie ik wil dat je gaat praten.

lord caversham
waarover?

arthur
over mij, vader.

lord caversham
brommig niet bepaald een onderwerp waarbij veel welsprekendheid mogelijk is.

arthur
nee, vader, maar de dame is net als ik. ze geeft niet veel om de welsprekendheid van anderen. ze vindt dat een weinig luidruchtig. *lord caversham gaat de broeikas binnen. gertrude komt binnen*

merriman op.
merriman
de chauffeur van lady bracknell laat zeggen dat hij niet langer kan wachten.

lady bracknell
ja, wij moeten wij onmiddellijk naar het station. we hebben nu al negen treinen gemist. kom mee, gwendolen.

jack
mijn liefste gwendolen.

arthur
gertrude, waarom speel je met laura's kaarten?

gertrude
verbaasd ik begrijp je niet.

arthur
wat voor bestaan zal hij hebben als je hem berooft van de vruchten van zijn ambitie, als je hem het genot van een grootse politieke carrière ontnemt, hij die gemaakt is voor triomf en succes? vrouwen zijn er niet om ons te veroordelen, maar om ons te vergeven wanneer we vergeving nodig hebben. het leven van een man heeft meer waarde dan het leven van een vrouw. het heeft een hoger doel, een wijder bereik, grotere ambities. het leven van een vrouw beweegt op golven van emotie. het leven van een man schrijdt voort langs een intellectuele lijn. maak geen verschrikkelijke fout, gertrude.

gertrude
verward en aarzelend maar het is mijn man zelf die zich uit de politiek wil terugtrekken.

arthur
liever dan jouw liefde verliezen, zou robert zijn hele carrière verwoesten. hij brengt voor jou een verschrikkelijk offer. macht is

zijn lust en leven. hij zou alles verliezen, zelfs de macht om lief te hebben. het lot van je man ligt in jouw handen, de liefde van je man ligt in jouw handen. verspeel ze niet allebei.

mabel en caversham op
mabel
arthur, ik vind de conversatie met je vader veel leerzamer dan met jou. ik zal voortaan alleen nog met lord caversham praten, onder de gebruikelijke palmboom.

robert komt binnen
robert
gertrude, hier is de eerste opzet mijn brief. zal ik je 'm voorlezen?

gertrude
laat zien.
robert geeft haar de brief. ze leest 'm en dan, met een hevige gepassioneerde gebaar, verscheurt ze 'm.

robert
wat doe je?

gertrude
het leven van een man is van meer waarde dan dat van een vrouw. het heeft een hoger doel, een wijder bereik, grotere ambitie. onze levens bewegen op golven van emotie. het leven van een man schrijdt voort langs een intellectuele lijn. ik zal jouw leven niet vergooien, en ik zal niet toestaan dat jij je leven vergooit als offer voor mij, een zinloos offer.

robert
gertrude! gertrude!

jack
gwendolen!

gwendolen
mijn liefste...! maar wat is je voornaam nu je iemand anders bent geworden?

jack
jesus christus! dat was ik vergeten. jouw standpunt omtrent mijn naam is onveranderlijk, neem ik aan?

gwendolen
ik verander nooit, behalve in de liefde!

jack
blijf kalm. dit is een verschrikkelijke crisis. dit moet meteen worden opgehelderd.

jack
tante augusta, één moment. toen miss prism mij in de handtas achterliet, was ik toen al gedoopt?

lady bracknell
elke luxe die voor geld te koop was, dopen inclusief, is aan jou verkrist door je liefhebbende ouders.

jack
dan ben ik gedoopt. dat is opgelost. welke naam heb ik gekregen? ik ben op het ergste voorbereid.

lady bracknell
als oudste zoon ben je natuurlijk naar je vader genoemd.

jack
ja, maar wat was mijn vaders voornaam?

lady bracknell
je moeder noemde hem altijd 'generaal'. maar ik kan mij zo een twee drie niet herinneren wat de generaals voornaam was. zonder twijfel had hij er een. hij was agressief, moet ik zeggen, maar niet overdreven. en dat allemaal als gevolg van het indische klimaat, het huwelijk, een slechte spijsvertering, en meer van dat soort dingen.

robert
overvallen door diepe emotie omhelst hij haar mijn vrouw! mijn vrouw! lord caversham, het lijkt erop dat ik de zetel in het kabinet toch moet accepteren.

lord caversham
da's mooi. als dit land niet naar de filistijnen of naar de radicalen gaat,
zullen we u ooit als premier hebben.

jack
algeron! weet jij niet meer wat de voornaam van vader was?

algeron
wij hebben nooit met elkaar gesproken. hij stierf voordat ik één jaar
werd.

jack
zijn naam staat misschien in de militaire kronieken, tante augusta?

lady bracknell
de generaal was in wezen een man van vrede, behalve binnenshuis.
maar zonder twijfel komt zijn naam voor in elk militair boek.

jack
ik heb hier de namen van de officiers van de afgelopen veertig jaar.
stormt op de boekenkast af en geeft iedereen een boek.

robert
arthur, het lijkt erop dat ik voor eeuwig bij je in het krijt sta. wat
wilde je me vragen voordat je vader binnenkwam.

arthur
robert, jij bent mabels voogd, en ik wil je toestemming om met haar
te trouwen. dat is het.

gertrude
o, ik ben zo blij! ik ben zo blij! *schudt arthur de hand*

arthur
dank je, gertrude.

allen/jack
mallam, maxbohm, magley, wat een verschrikkelijke namen hebben
die mensen. markby, migsby, mobs.

chasuble
welk station zei u ook alweer waar u naar toe wilde?

jack
station? wie heeft het hier in godsnaam over een station? ik ben op
zoek naar mijn vaders naam!

chasuble
maar u heeft mij een spoorboekje gegeven.

robert
met een verwarde blik mijn zus jouw vrouw?

arthur
ja.

robert
spreekt met grote vastberadenheid geen sprake van. het spijt me
zeer, maar ik moet denken aan mabels toekomstig geluk en ik denk
niet dat haar geluk bij jou in veilige handen is. (liefdeloze huwelijken
zijn verschrikkelijk. maar er is één ding erger : een huwelijk waar
wel liefde is, maar slechts van één kant. vertrouwen, maar slechts
van één kant. en waarbij één van de harten zo goed als zeker wordt
gebroken.)

arthur
maar ik hou van mabel.

gertrude
robert, als zij van elkaar houden, waarom zouden ze dan niet mogen
trouwen?

robert
arthur kan mabel niet de liefde geven die ze verdient.

arthur
waarom zeg je dat?

robert
moet ik dat vertellen?

arthur
ja.

robert
zoals je wilt. toen ik gisteravond bij je was, vond ik mrs cheveley in
één van jouw kamers. ik weet dat je met haar verloofd bent
geweest. de aantrekkingskracht die zij toen op je uitoefende, lijkt te
zijn teruggekeerd. ik kan het leven van mijn zuster niet in jouw
handen leggen. dat zou verkeerd zijn van mij, en onrechtvaardig
tegenover haar.

arthur
daar heb ik niets op te zeggen.

jack
moncrieff! luitenant, kapitein, kolonel, generaal 1869. voornamen:
ernst john. ik heb toch altijd gezegd dat ik ernst heet.

lady bracknell
ja, ik herinner me nu dat de generaal ernst werd genoemd. ik wist
dat er een merkwaardige reden was waarom ik een hekel had aan die
naam. kom mee, gwendolen.
lady bracknell af.

gwendolen
ernst! mijn ernst! ik wist dat je geen andere naam kon hebben!

jack
gwendolen, het is voor een man verschrikkelijk om er plotseling
achter te komen dat hij zijn hele leven de waarheid heeft
gesproken. kan je me vergeven?

gwendolen
ja, dat kan ik. omdat ik weet dat jij kan veranderen.

jack
mijn enige echte!

gertrude
robert, het was niet mrs cheveley die arthur gisteravond
verwachtte.

robert
niet lara. wie dan wel?

arthur
waarschuwend gertrude.

gertrude
robert, gistermiddag zei arthur mij dat als ik ooit in moeilijkheden
was, ik bij hem terecht kon. na die verschrikkelijke scène tussen
ons, schreef ik hem een brief, dat ik hem vertrouwde, dat ik hem
nodig had en mrs cheveley stal die brief en stuurde hem vanmorgen
anoniem naar jou, zodat je zou denken ... o, robert, ik kan je niet
zeggen wat ze jou wilde laten denken...

robert
wat? dacht je dat ik zou denken dat jij... met hem...?

mabel
hij...? met haar...?

robert
arthur, jij krijgt mabel. ik wens je veel geluk.

chasuble
tegen miss prism.
laetitia, eindelijk! *omhelst prism.*

miss prism
frederick! eindelijk!

lord caversham
zichtbaar van zijn stuk gebracht wat heeft dit te betekenen,

meneer? u gaat mij toch niet vertellen dat deze charmante jongedame zo stom is geweest om jou aan te nemen?

arthur
nou, ik hoop dat ze niet van gedachten is veranderd. het is bijna twintig minuten geleden dat ik haar heb gevraagd.

algernon
cecily! eindelijk! omhelst cecily.

mason
de lunch ligt op tafel, mevrouw.

jack
gwendolen! eindelijk! omhelst gwendolen
lady bracknell op.

mabel
u blijft toch zeker lunchen, lord caversham?

lord caversham
met plezier, en daarna rijd ik u naar downing street, sir robert. u gaat een grote toekomst tegemoet. tegen arthur wou dat ik van jou hetzelfde kon zeggen, meneer. maar jouw carrière zal volledig in huiselijke kring plaatshebben.

arthur
ja, vader, ik prefereer de huiselijke.

lady bracknell
de laatste trein heb ik ook gemist! neef, je lijkt tekenen van trivialiteit te vertonen.

jack
integendeel, tante augusta, ik besef voor het eerst van mijn leven het belang van ernst.

lord caversham
en als jij voor deze jongedame niet een ideale echtgenoot bent, draai ik de geldkraan dicht.

mabel
een ideale echtgenoot. o, ik denk niet dat ik dat prettig zou vinden.

ze vertrekken allemaal behalve robert. hij zijgt in een stoel, in gedachten verzonken. na een tijdje komt gertrude terug om hem te zoeken.

gertrude
leunt over de rug van de stoel kom je mee, robert?

robert
pakt haar hand gertrude, hou je van mij uit liefde, of uit medelijden?

gertrude
kust hem liefde, robert. liefde, en liefde alleen.

doek valt definitief

vertaling
martijn nieuwerf / peter kolpa
bewerking
't barre land / de onderneming

2003

REPERTOIRE

- samuel beckett.....eindspel
samuel beckett.....mal vu mal dit / H
samuel beckett.....happy days
samuel beckett.....acte sans paroles
44. thomas bernhard.....de president
gillis biesheuvel..... revue
gillis biesheuvel..... nappie
gillis biesheuvel..... entertainment
michael boelgakov...hondehart / B
4. bertolt brecht..... baal
bertolt brecht.....dickicht
rené breton.....après coupe! ...ou tics / O
37. georg büchner.....woyzeck
georg büchner.....dantons dood
elias canneti.....hoofd zonder wereld / B
joseph conrad.....heart of darkness / B
tankred dorst.....karlos
tankred dorst.....merlijn of 't barre land
fjodr dostojevski.....de zachtmoedige / B
fjodr dostojevski.....de grootinquisiteur / B
fjodr dostojevski.....misdad en straf / B
fjodr dostojevski.....witte nachten / B
fjodr dostojevski.....aantekeningen uit het ondergrondse / B
10. johann wolfgang goethe...götz von berlichingen met de ijzeren hand
johann wolfgang goethe...torquato tasso
johann wolfgang goethe...faust II
eugene ionesco.....de les
eugene ionesco.....de neushoorn
eugene ionesco.....de solitaire / B
elfriede jelinek.....er nicht als er
chris keulemans.....belanov
heinrich von kleist.....de familie schroffenstein
johann nestroy.....umsonst / O
vaslav nijinski.....nijinski.dagboek.fragmenten / B
eugene o'neill.....mist / O
eugene o'neill.....dorst / O
georges perec...wat voor brommertje met verchroomd stuur achter op
de binnenplaats? / B
luigi pirandello.....de man met de bloem in de mond
paul pourveur.....congo
rainer maria rilke.....berglucht
marijke schermer.....alaska
william shakespeare...hamlet
william shakespeare...henry IV
43. arthur schnitzler.....anatol
59. arthur schnitzler.....It gustl - mej. else / B
george bernhard shaw...how he lied to her husband / O
george tabori.....wienerschnitzel
anton tsjechov.....langs de grote weg
anton tsjechov.....de bruiloft
anton tsjechov.....onreine treurspelers en melaatse dramaturgen
anton tsjechov.....zwanenzang
anton tsjechov.....over de schadelijkheid van tabak
anton tsjechov.....platonov
anton tsjechov.....treurspeler tegen wil en dank
karl valentin.....de volgsport
karl valentin.....dwangvoorstelling
karl valentin.....de vormeling / O
33. oscar wilde.....de ideale ernst of het belang van een echtgenoot
oscar wilde.....de billen van bianca

B = boekbewerking

H = hoorspel

O = ongespeeld

cijfer voor de tekst = printversie beschikbaar